

ΕΘΝΙΚΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ—ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΝ Φ. ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΑΙ Λ. ΛΕΟΝΑΡΔΙΟΥ, ὑπὸ Λ. Λεοναρδίδου.

Η ΒΕΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΥ, ὑπὸ Τιμ. Ἀμπελᾶ.

Η ΡΩΜΗ ὑπὸ Σατωβριάνδου, [συνέχεια καὶ τέλος] μετάφρασις Γ. Ἀγγελοπούλου.

Ο ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΟΝ ΧΩΡΙΟΥ ΚΟΥΒΕΡΟΝ [διήγημα κατὰ τὸ γαλλικόν συνέχεια καὶ τέλος] μετάφρασις Σαμουήλ.

ΠΕΡΙ ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ [συνέχεια] ὑπὸ Ι. Γ. Μοσχούλα.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΑΡΧΩΝ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἀθηναίοις.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΡΕΥ ἐφευρέτης τοῦ σιδηροδρόμου ὑπὸ Σ. Ἀντωνοπούλου.

ΡΑΦΑΗΛ ΚΑΙ ΦΟΡΝΑΡΙΝΑ διήγημα Joseph Mery, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου.

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΚΥΩΝ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Μ. Α.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ. — Εἰς ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΑΣΑΝ ΝΕΑΝΙΔΑ, ὑπὸ Π. Ματαράγκα.— Η ΜΥΡΤΙΑ, ὑπὸ Εὐγ. Ζαλοκώστα. — Εἰς ΤΑΙΝΙΑΝ, ὑπὸ Τ. Ἡλιοπούλου.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Μάϊος καὶ Ἰούνιος—Τὸ Φιληρικὸν θέατρον—Ἡ Πλατεία τῆς Ὁμονοίας—Παρθεναγωγεῖον Σοφίας Γκίκα—Ἐκπαιδευτήριον Π. Ἀντωνιάδου—Υπουργικὴ μεταβολή. ΛΥΣΙΣ αἰνίγματος. — ΓΡΙΦΟΣ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. — Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ, μυθιστόρημα Παύλου Φεβάλ, μετάφρασις Α. Γ. Σκαλίδου.

ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Μετὰ 4 ἔτι σελίδας δημοσιευθησομένης ἐν τῷ ἐπομένῳ φυλλ. συμπληροῦται ὁ τρίτος τόμος τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀρξάμενου ωραίου μυθιστορήματος ὁ Υἱὸς τοῦ Διαβόλου. Κατὰ παράκλησιν τῶν κ.κ. συνδρομητῶν βαρυνθέντων ὅπως καὶ ἡμεῖς τὴν παράτασιν τῆς συνεχείας τοῦ μυθιστορήματος τούτου, ἀπεφασίσαμεν τὴν ἐκτύπωσιν ἐν ὄλῳ τοῦ Δ' τόμου τιμηθησομένου διὰ τοὺς συνδρομητὰς τῆς «Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης» ὅσον εἶναι ἡ τυπογραφικὴ ἀξία του.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Οἱ προμηθεύοντες 10 συνδρομητὰς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Βιβλιοθήκην προπληρώνοντες τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των λαμβάνουσιν ἐπὶ ἐν ἔτος αὐτὴν δωρεάν.

Οἱ ἀλλόσοιτες διωμορὴν συνδρομητὰς ὀφείλουσι νὰ εἰδοποιῶσιν ἀεγγράφως τὴν διεύθυνσιν περὶ τούτου, ἵνα γνωρίζῃ ποῦ πρέπει νὰ στέλλῃ τὰ φυλλάδια εἰ δὲ μὴ τὰ ἀπολεσθέντα ἀναπληροῦνται ἀντὶ λεπτῶν 75 ἕκαστον.

ΟΥΔΕΙΣ τῶν ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις γίνεται συνδρομῆς, ἀν δὲν πέμψῃ συγχρόνως τῆ αἰτήσεως καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐτησίας συνδρομῆς.

ΠΛΗΡΑ ἐπιστολὴ μὴ ἀπηλλαγμένη ταχυδρομικῶν τελῶν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Αἱ ἐπιστολαὶ ἐπιγράφονται οὕτω:

Πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ περιὸδ. συγγράμ. «Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη», Εἰς Ἀθήνας.

Αἱ περιέχουσαι χρήματα ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ στέλλωνται ἐπὶ συστάσει.

Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ τῆς 1 Μαρτίου 1872 καὶ λήγουσι τὴν 28 Φεβρουαρίου 1873.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑ

ΕΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ. ΦΥΛΛ. Δ'.

ΙΟΥΝΙΟΣ 1872.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΙΧΜΑΛΩΣΙΑΝ

Φ. ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΑΙ Λ. Ν. ΛΕΟΝΑΡΔΙΔΟΥ *

Ἐν Λεβαδέᾳ τὴν 20 Μαΐου 1872.

Φίλτατε Νικόλαε!

Σοὶ ὑπεσχέθην πρὸ πολλοῦ νὰ σοὶ περιγράψω τὰ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ σεβαστοῦ μοι Κυρίου Φίλωνος καὶ ἐμοῦ ἐκπληρῶ λοιπὸν τὴν ὑπόσχεσίν μου ἤδη, διὰ τῆς συνημμένης ἐκθέσεώς μου.

Δὲν δύναμαι νὰ σοὶ παραστήσω τὰς ἐντυπώσεις τῆς αἰχμαλωσίας, δὲν δύναμαι νὰ σοὶ περιγράψω ἀκριβῶς τοὺς κινδύνους καὶ τὰς κακουχίας αὐτῆς, οὔτε νὰ σοὶ ὀρίσω τὸ μέγεθος τῆς χαρᾶς τοῦ ἐλευθερουμένου αἰχμαλώτου.

Ἐὰν ἦτο εἰς τὴν ἐξουσίαν μου νὰ τιμωρήσω ἄσπονδόν μου ἐχθρόν, οὐδέποτε ἤθελον ἐκλέξει ὡς μέσον τιμωρίας τὴν αἰχμαλωσίαν του ὑπὸ ληστῶν. Οὐδέ-

* Ὡς ἐκ τῆς ἐν τῇ διηγήσει ἡμερομηνία φαίνεται, ἡ περὶ τῆς ὀ λόγος αἰχμαλωσία συνέβη πρὸ δύο περίπου ἐτῶν. Ἐκτοτε εὐτυχῶς οὐδὲν ὅμοιον συνέβη χάρις εἰς τὰ σύντονα κατὰ τῆς ληστείας μέτρα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων* μάλιστα δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ συνδρομητὰς ἡμῶν ὅτι ἡ ληστεία δύναται νὰ θεωρηθῇ ἐξαλειφθεῖσα ἐν Ἑλλάδι, τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος* διότι δυστυχῶς ἐνόσθη τὰ ὅρια τῆς Ἑλλάδος εἰς τοσούτον ἐκτεθειμένα ἀπ' ἀρκτου, ἡ δὲ Ὀθωμ. Κυβέρνησις δεικνύει τοσαύτην ἀδράνειαν πρὸς καταδ' ὄξιν τῆς ληστείας οὐδεὶς δύναται νὰ

(ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ).

ποτε! Καὶ ὅμως, φίλτατε, ὑπάρχουσι δυστυχῶς ἐν τῇ κοινῇ σκληροκάδοισι, οἵτινες εἰς οὐδὲν λογίζομενοι τὴν ζωὴν, καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ συμπολίτου των, διακυβεύουσι διὰ τῆς αἰχμαλωσίας αὐτοῦ καὶ τὴν μὲν καὶ τὴν δὲ, χάριν χρημάτων ἢ χάριν λόγων κομματισμοῦ.

Ἡ δικαιοσύνη παρὰ τῆς ὁποίας οἱ παθόντες ἀναμένουσιν ἀνυπομόνως ἰκανοποιήσιν, ἐκδίκησιν, διὰ τῆς μετ' ἐπιεικείας ἐφαρμογῆς τῶν νόμων κατὰ τῶν τοιούτων, καθίστασι τολμηροτέρους καὶ θαρραλεωτέρους πρὸς τὰ τοιαῦτα αἴσχη τοὺς κακοὺς, προβληματικὴν τὴν θέσιν τῆς κοινῆς, καὶ ἐξηυτελισμένην ὑπόδικον τὴν πατρίδα ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν καὶ φίλων τῆς.

Πρόσφατον τὸ παράδειγμα τοῦ διαβοῦτου Κουτσούκου καὶ τοσοῦτων ἄλλων.

Δυστυχεῖς ἡμεῖς οἱ παθόντες! ἄς ἐπικαλώμεθα τὴν θεῖαν δίκην.

Μάτην αἱ ἐκτοπίσεις τῶν ληστοσυγενῶν, μάτην τὰ τόσα ἄλλα μέτρα καὶ αἱ διάφοροι ἐνέργειαι, ἀφοῦ ἐν τέλει ὁ

εἶπε μετὰ βεβαιότητος, ἡ ληστεία ἔπαυσεν ὑφισταμένη ἐν Ἑλλάδι, οὔτε ἐκ τῶν συντονωτέρων ἐνεργειῶν οἰαδὴποτε Κυβερνήσεως δύναται τις νὰ ἐλπίζῃ τὴν τελείαν αὐτῆς ἐξάλειψιν* διότι οὐδεμία ἐν τῷ κόσμῳ κυβέρνησις δύναται νὰ πράξῃ τὰ φυσικῶς ἀδύνατα.

Ἀναπέρομεν εὐχαρίστως ὅτι ἐκ τῶν συμμετασχόντων εἰς τὴν ληστείαν τοῦ Κυρίου Φίλωνος ὀλίγοι εἰσὶν οἱ ἐπιζώντες, τινῶν μὲν φανερόντων ἐν συμπλοκαῖς, ἑτέρων καταπονηθέντων καὶ ἐνδὸς ἢ δύο ἐν εἰρκταῖς ἀλετρώς τὸ ζῆν ἐκμετριζάντων. Σ. Σ. Β.

πέλεκυς τῆς δικαιοσύνης κατέρχεται με φειδῶ κατὰ τῶν τοιούτων κοινωνικῶν ἐξαμβλωμάτων.

Μόνη ἡ ταχεῖα καὶ αὐστηρὰ τιμωρία αὐτῶν, καὶ ἡ ταχεῖα καὶ γενναῖα ἀμοιβὴ τῶν συντελούντων εἰς τὴν ἀνακάλυψιν καὶ ἀποτελεσματικὴν καταδίωξιν αὐτῶν, ὑπόσχεται τὴν ἐξάλειψιν τῆς φοβερᾶς ταύτης μάστιγος τῆς ληστείας.

Εἴθε νὰ κατανοήσωσι τοῦτο οἱ ἀρμόδιοι.

Ὁ φίλος σου

Α. Ν. ΔΕΟΝΑΡΔΙΔΗΣ

Τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1870, ἡμέραν Τρίτην καὶ ὥραν ἕκτην καὶ ἡμίσειαν Μ. Μ. ἐνῶ ἀδιακόπως διήρχετο διὰ τῆς ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας μου ὑπαρχούσης λεωφόρου τὸ ἐκ τῆς βαμβάκοσυλλογῆς ἐπιστρέφον εἰς τὴν πόλιν πλῆθος τῶν ἐργατῶν ἄδον, γελῶν καὶ παροτρύνον τὰ προπορευόμενα φορτηγὰ, τὰ φέροντα τὸ βάρος τῆς ἐργασίας τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡμεῖς δὲ ἡσύχως καὶ ἀνυπόπτως ἐδειπνοῦμεν καὶ συνωμιλοῦμεν περὶ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς τῶν φαγητῶν τῆς ἐπιούσης καθ' ἣν θὰ εἴχομεν συνδαιτημόνα τὸν τότε τυγχάνοντα ἐνταῦθα Κύριον Σ. Καραϊσκάκην, ἐκρούσθη ἡ θύρα μας· ἐρωτησάντων τῶν ὑπηρετῶν τίς εἶναι; ἀπεκρίθη τις μετὰ γέλωτος «ἡμεῖς εἴμαστε, δὲν μᾶς γνωρίζεις; ἀνοιξε τώρα» οἱ ὑπηρετῆται ὑποθέσαντες ὅτι εἶναι οἱ ἐξ Ἀραχώθης κομίζοντες τὸν τυρὸν τοῦ Κυρίου Φίλωνος ἀγωγιάται, περὶ οὓς εἴχομεν προειδοποιηθῆ, ἢ τινες ἐκ τῶν καθ' ἑσπέραν εἰς τὴν οἰκίαν μας χάριν συναναστροφῆς προσερχομένων, μὴ ὑποπτευόμενοι δὲ, διότι ὡς προεῖπον ἡ ὁδὸς ἐβρίθην ἀνθρώπων καὶ διότι ἡ νύξ μόλις εἶχεν ἀρχίσει, ἤνοιζαν ἤνοιζαν, καὶ ἰδοὺ εἰσέρχονται πέντε ἐνοπλοὶ ῥυπαροὶ ἐνδεδυμένοι ὀμοθυμαδόν· ὁ τρομερὸς τρόπος δι' οὗ εἰσέρχοντο, τὰ ἀτακτα καὶ σύντομα βήματά των, τὸ ἀπειλητικὸν ἦθος των, τὰ ταλαντευόμενα ἄγρια βλέμματά των, ἡ ἀπαισία ἡγῶ τῶν συγκρουομένων ὄπλων των μᾶς ἐκάμαν νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἦσαν λησταί· ἐμείναμεν ἐμβρόντητοι καὶ ἐκστατικοὶ καὶ μεταίωρα τὰ περόνια κρατοῦντες· προέβησαν μέχρις ἡμῶν, καὶ αὐθαδῶς, καὶ ἀ-

πειλητικῶς ἐπέταξαν ἡμῖν ἄκραν σιωπὴν καὶ νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν· ὁ ῥωμαλαιότερος αὐτῶν Νίκος Πάνου ἀφοῦ ἐνήργησε σωματικὴν ἐρευναν καὶ με ἠρώτησε μήπως φέρω κοπτερόν τι ἐργαλεῖον με ἤρπασεν ἐκ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος καὶ ἐκ τοῦ αὐχένος, δύο δ' ἕτεροι λαβόντες τὸν κύριον Φίλωνα ἐξ ἀμφοτέρων τῶν βραχιόνων μᾶς ἔσυραν ἐκτὸς τῆς οἰκίας. Ὅποια τρομερὰ ἐντύπωσις! θὰ μείνη ζωτρά καὶ ἀνεξάλειπτος εἰς τὴν μνήμην μου· δὲν περιγράφεται· μόνος ἐλείνος ὅστις ἔσχε τὴν κακὴν τύχην νὰ πάθῃ αἰσθάνεται ὀπόση καὶ ὅποια εἶναι. Οἱ συλλαβόντες ἡμᾶς διήλθον διὰ τῆς λεωφόρου διασχίζοντες τὸ ἄσπλον τῶν ἐργατῶν πλῆθος καὶ φωνάζοντες *λίκος, λίκος* καὶ *βράχος*, ὅπερ ἦτο τὸ σύνθημά των, μᾶς ὠδήγησαν εἰς μικρόν τι βέσμα, εἰς θέσιν Κατσιμήχα, ἡμίσειαν μὲν ὥραν μακρὰν τῆς Λεβαδίας, περὶ τὰ διακόσια δὲ βήματα τῆς λεωφόρου· αὐτόθι μᾶς ἐνέδυσαν κάπας τὰς ὁποίας ἀφῆρσαν καθ' ὁδὸν ἀπὸ τοὺς ἐργάτας, ἐμὲ δὲ ὑπέδυσαν καὶ τσαρούχια, διότι ἕως ἐκεῖ ἐβάδισα ἀνυπόδυτος διαφυγούσων μου τῶν παντοφλῶν κατὰ τὴν ἐκ τῆς οἰκίας μου ἐξοδὸν· ἐνδιετρίψαμεν δὲ μίαν περίπου ὥραν, καθ' ἣν ἠρώτησαν ἐπανειλημμένως καὶ ἰδίᾳ ἕκαστον περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ ἐτέρου, καὶ τινων ἐργατῶν ἐκ Λεβαδίας, οὓς συνέλαβον καθ' ὁδὸν καὶ οὓς ἀπέλυσαν τῆ διαβεβαιώσῃ ἡμῶν, ὅτι ἦσαν πτωχοί. Κατ' ἐντολὴν αὐτῶν ἔγραψα εἰς τὸν Κύριον Λάμπαν ὑπὸ τὸ διὰ τῶν καπῶ των καλυπτόμενον φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου των, ὅτι εἴμεθα ὑγιεῖς καὶ νὰ φροντίσῃ περὶ ἀναστολῆς τῶν περιπολιῶν διότι ἄλλως εἴμεθα χαμένοι· ἐπειδὴ ὅμως ὁ Κ. Φίλων ἐκ τῆς συγκινήσεως δὲν ἠδύνατο νὰ γράψῃ ληστής τις με διέταξε· ἀγράψῃ ὅρῃ παρακάτω, καὶ ὁ Κυρρίλος εἶναι καλά, ἀμὰ δὲν γλέπ' νὰ ἀπογράψῃ» προσέθηκα καὶ τοῦτο ἐν ὑστερογράφῳ καὶ διπλώσας τὴν ἐπιστολὴν προσήρτησα αὐτὴν ἐπὶ τοῦ σάγματος ἐνὸς ἡμιόνου, ὃν καθ' ὁδὸν ἐκφορτώσαντες ἔλαβον διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ἐφεξῆς εἰς τὴν μεταφορὰν τοῦ συναιχμαλώτου μου Κυρίου Φίλωνος· ἀλλὰ τὸ ζῶον τοῦτο παρήτησαν, διότι κατόπιν εὗρον ἵππον δὲ ἐθεώρησαν καταλληλότερον· ὁ ἡμίονος ἐ-

κεῖνος ἀφελὴς ἐλεύθερος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος γραμματοκομιστὴς ἡμῶν.

Ἐκ τῆς θέσεως ταύτης κατέβημεν πάλιν εἰς τὴν λεωφόρον καὶ ταχεῖ βήματι προβαίνοντες ἠκούσαμεν πρὸ ἡμῶν ποδοβολητόν· ἦν ἡ ἐκ Λεβαδίας ἐξεληούσα πρὸς καταδίωξιν στρατιωτικὴ δύναμις τῆς τὴν προσοχὴν διεσφύγμεν ὡς μένοντες ἐν τῷ βέσματι· ὀπισθοδρομήσαμεν λοιπὸν τροχάδην καὶ ἐλάβομεν τὴν παρ' αὐτῆ χωραφιδὸν, ἀγούσαν πρὸς ἄρκτον, καὶ δι' αὐτῆς ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πρὸς τὸν Ὀρχομένον ἀγούσαν, ἀκολουθήσαντες ταύτην μέχρι τινός, καὶ ἀκολούθως διὰ τῶν ἀγρῶν τῆς Λεβαδίας ἐβιάσαμεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κηρισσοῦ· πρὸ τοῦ Κηρισσοῦ ὑπάρχει τάφρος πλατεῖα καὶ βαθεῖα ἣν λησταὶ καὶ αἰχμαλῶτοι διέβημεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ληστοῦ Νίκου Πάνου καταπιπτούσης βραχθαίης βροχῆς· ἀφοῦ δὲ μάτην ἐπειράθημεν νὰ διαβῶμεν τὸν Κηρισσοῦ ἐβαδίσαμεν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν αὐτοῦ καὶ διελθόντες τὴν γέφυραν Σκριποῦς ἐφθάσαμεν ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου αὐτῆ Ἀκατίου ὄρους· ὀλίγον τι πρὸ τῆς γεφύρας Σκριποῦς ὑπῆρχε προβατοποιμνίον ἐκ πεντακοσίων περίπου προβάτων τοῦ ὁποίου οἱ κύνες μακρόθεν ἐπέτεθον καθ' ἡμῶν ὑλακτοῦντες μετ' ἐπιμονῆς, οὗ ἕνεκα οἱ λησταὶ ἠτοίμασαν τὰ ὄπλα των φοβούμενοι μᾶλλον τοὺς ποιμένας ἢ τοὺς κύνες, ἀλλὰ καὶ οἱ μὲν δὲν ὠμίλησαν καὶ οἱ δὲ καθησύχασαν τῆ προσταγῆ τῶν πρώτων. Εἰς κοίλωμά τι τοῦ ὄρους Ἀκατίου ἀνεπαύθημεν ἡμίσειαν περίπου ὥραν καὶ ἐκαπνίσσαμεν· ἐγὼ ἐξήγαγον πρὸς τοῦτο τὴν ἐξ ὑλέκτρου πίπαν μου τῆ ἰσοίαν ὁ Κύριος Φίλων μ' εἶχε δωρήσει. Ταύτην ἰδὼν ὁ πλησίον μου ληστής Κωλιὸς Δέδες τὴν ἔλαβε νὰ τὴν παρατηρήσῃ, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐφοβήθη νὰ τὴν ζητήσω, καὶ αὐτὸς ἐλησμόνησε νὰ μὲ τὴν ἐπιστρέψῃ. Ἀκολουθῶν λαβόντες τὴν πρὸς τὸ Τζαμάλιον καὶ Πολυγεῖραν ἀτραπὸν ἐφθάσαμεν διὰ τῶν μερῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐκεῖθεν περὶ τὸ λυκαυγὲς εἰς θέσιν Κλημάκι τῆς Λοκρίδος. Ἐδῶ ὀλημερεύσαμεν· ἦναψαν μικρὰν πυρὰν καὶ ἐψησαν ὀλίγα ἀραβόσιτα ἡμιξηραμένα, ἅτινα ἐπῆραν, καθὼς λέγουν, καθ' ὁδὸν· αὐτὰ καὶ

ὀλίγος ἄρτος ὑπῆρξαν ἡ τροφὴ ὄλων ἡμῶν τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Ἀφοῦ ἐκοιμήθημεν ὀλίγον καὶ ἐπροχώρησεν ἡ ἡμέρα οἱ λησταὶ μᾶς περιεκύκλωσαν καὶ ἀπηύθυνον ἡμῖν λόγους παρηγορητικούς καὶ μᾶς ἐπέπλησαν θάρρους καὶ γενναίητος· συνεζήτησαμεν τὰ μέσα τῆς καταλληλοτέρας καὶ ταχυτέρας ἀπολυτρώσεώς μας καὶ περὶ τῆς ἀσφαλεστέρας μέχρις αὐτῆς διαμονῆς μας· ἐνῶ δὲ συνωμιλοῦμεν οὕτω, ὁ ληστής Κωλιὸς Δέδες ἐκάπνιζε μετὰ κύπου διὰ τῆς πίπας μου ὀλίγον τι ἀπωτέρω· ὁ ἀρχιληστής Δῆμος Πλιάσας ἰδὼν ὅτι ἐκεῖνος κατεῖχε πρᾶγμα νέον δι' αὐτοὺς τὸν ἐπλησίασεν καὶ τὸν ἠρώτησε πῶς περιήλθεν εἰς χεῖράς του καὶ μαθὼν ὅτι ἦτο ἐδική μου, αὐτὸν μὲν ἐπέπληξε διατινὰ μου τὴν ἀφαιρέσῃ, τὴν δὲ πίπαν λαβὼν καὶ διὰ τρόπου ἀφάδουτος εἰς ληστὴν με παρεκάλεσε νὰ τὴν λάβω προσθέσας μὲ ὅτι «δὲν μᾶς ἐπῆραν διὰ νὰ μᾶς ἐκδύσουν» ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἐδώρησα εἰς αὐτὸν ὅστις μετὰ πολλὰς καὶ ἐπιμόνους παρακλήσεις μου συγκατετέθη νὰ τὴν κρατήσῃ. Παρατήρησαν πολλάκις τὴν ἡμέραν ταύτην τὸ δακτυλίδιον καὶ τὸ ὠρολόγιον τοῦ Κυρίου Φίλωνος καὶ ἠρνήθησαν νὰ τὰ λάβωσιν ἂν καὶ ὁ Κ. Φίλων πολλάκις τοῖς τὰ προσέφερε καὶ τοὺς παρεκίνησε μάλιστα νὰ τὰ λάβωσιν. Ἐγὼ τοῖς εἶπον νὰ λάβωσι μόνον τὸ ὠρολόγιον διότι τὸ δακτυλίδιον εἶναι δῶρον τῆς συζύγου του γενόμενον κατὰ τὸν χρόνον τῆς μνηστεύσεώς των καὶ ὡς τοιοῦτον τὸ ἔχει δι' ἐνθύμησιν· ἀκούσας ταῦτα ἀπέσχε μετὰ σεβασμοῦ. Αὐθότι συνήντησαν καὶ συνωμίλησαν μετὰ δύο νέων ποιμένων, ἐκ τοῦ χωρίου Ἐξάρχου συμπεραίνω, δις διελθόντων ἐκεῖθεν μετὰ τοῦ αἰγοποιμνίου των· οὗτοι τὴν δευτέραν φορὰν ἔδωκαν τοῖς λησταῖς μικρὰν τινα μπουγάτσαν καὶ ἕως πεντήκοντα δράμια τυρὸν τὰ ὅποια διενεμήθημεν καὶ ἐφάγομεν.

Συνήντησαν καὶ συνωμίλησαν προσέτι με τινα χωρικὸν ἐκ Σκριποῦς ἴσως, μέσης ἡλικίας, κοντοῦ ἀναστήματος ἐλθόντα ἐκεῖ μετὰ δύο ζώων, ψαβροῦ καὶ μαύρου, διὰ νὰ κόψῃ δῆθεν φρύγανα· αὐτὸς θὰ ἦτον ἐπιστήθιος φίλος των, διότι πολλὰ καὶ διάφρα ἐπροσποιήθησαν, πολλὰ καὶ διά-

εις πλειοδοσίαν, ηκούσαμεν σάλπιγγα και συνάμα είδομεν εξερχομένους εκ Δραγμα- νίου περι τούς είκοσι στρατιώτας, λα- βόντας την προς άνκτολως προς τό Κα- λαπόδιον.

(“Επειται συνέχεια).

Α. Γ. ΛΕΟΝΑΡΔΙΔΗΣ.

Η ΒΕΑΤΡΙΚΗ ΤΟΥ ΔΑΝΤΟΥ

« . . . Η Βεατρίκη διά τής ισχύος άγνου και έξόχου αίσθηματος, διο- ρατικού όντος ή σοφία των φιλοσό- φων έμάντευσε τά μυστήρια τής γής και του ούρανου. » Δώρα Ιστρίας (έν Δυτ. Αθηναις).

Α'.

Κατά τινα οικτρών εποχήν έν Ρώμη πᾶτα έστεμμένη Ρωμαία ήρκει ν' απο- θάνη έν' αποθεωθῆ υπό τής βουλής και του πλήθους, εις πᾶσαν όμως εποχήν πᾶτα έκτακτος καλλονή δύναται ν' απο- θεωθῆ άρκει νά εῦρη καρδίαν μεγάλην ως του Δάντου ή άλλου τινος προνομιούχου ύποφύτου των Μουσών, έχοντος την λύ- ρην εις την χείρα, την σοφίαν εις τον νοῦν, τό πλατωνικόν αίσθημα εις τά στήθη. Η αποθέωσις των Ρωμαίων βασιλίδων ήτο τραγική ειρωνεία του περιέργου εκεί- νου λαού· άλλ' ή αποθέωσις των έρωμέ- νων των μεγάλων ποιητών και έν γενεί των καλλιτεχνών εινε ό πρέπων αύταις κληρος. Η Ποππαία, ή Αγριππίνα, ή Οκταβία είχαν αποθεωθῆ, άλλ' έλησιμονή- θησαν την δευτέραν ήμέραν τής αποθεώ- σεως, ως ό βραβευόμενος παρ' ήμῶν τρα- γικός ποιητής την έπιούσαν τής στέφείως του· ή Λάουρα όμως, ή έρωμένη του Πε- τράρχου διατελεῖ έτι αντικείμενον σεβα- σμού και λατρείας, ή Έλβίρα του Λα- μαρτίνου εινε περιπαθῆς βιωμός άρμονίας, ή Βεατρίκη του Δάντου από νεάνιδα Ιτα- λίδα μετεβλήθη διά των άγμάτων του εραστοῦ τής εις θεάν, άντεπροσώπευσε την θρησκείαν και την θεολογίαν, ή δέ Φορναρίνα, ή έρωμένη του Ραφαήλου έρη- σιμευσε τύπος προς παράστασιν άγιών

και επί πολλούς χρόνους ει εκκλησιαζό- μενοι άσπαζόμενοι την Πανηγίαν, ή την Μιχαήλ την, έλησιμόνουν ότι ήσπάζοντο την έρωμένην του ζωγράφου αύτων, την τρυφερήν Φορναρίνην.

Η αίσθησις του ωραίου άνεπτυγμένη πλειότερον παρὰ τοῖς καλλιτέχναις αἰ- σθάνεται και την ανάγκην του νά άνεύρη τον ζητούμενον αισθητόν τύπον του κάλ- λους και έπομένως όπου άνευρεθῆ υἱτος ζωηρότερος, διδεται τό σύνθημα τής ά- ποθεώσεως, τό στήθος του ποιητοῦ με- ταβιβλεται εις ναήν, έν ᾧ θεότης εινε ή λατρευομένη καλλονή και ψαλμωδίαί τά άγμματα αύτων, ήτοι όπως λέγει ή κυρία Louise Collet

Le beau c'est la croyance, et l'art c'est la priere ή ό φίλος μας ποιητής τής Ακροπόλεως.

Οὔτω σεβαστή θρησκεία
τό ωραϊον πάλαι ήτο
και ή τέχνη ύμνωδία
πρός τό θεϊον όφειλή,
διά κάλλους έκοσμείτο
πᾶτα σκέψις ύψηλή.

Ο Πυγμαλίων, ό κατ' έξοχήν αισθανθεις τό ωραϊον, μετά πολλὰς έρεύνας, μή εύ- ρών έν τῇ γῆ την κατάλληλον αύτῷ έρω- μένην έλάτρευσε μίαν επί μαρμαρου και ήράσθη αύτῆς. Αλλ' ή μαρμαρίνη Γαλά- τειά του δέν απεθεώθη· διατί; διότι λα- βούσα ζώνη κατέστη πλειότερον γυνή ή ως την έφαντάσθη ό Πυγμαλίων· διότι του ωραίου ή ύπαρξις έχει νά παλαίση προς πολλὰ έν τῷ κόσμῳ, και ίσως άν τό ρόδιον ήτο αειθαλές ολιγώτερον θά ήτο ωραϊον, διότι ή αδιάκοπος θεά και αύτου του ωραίου φέρει κόρον εις την ανθρωπον τον ζώντα έν κόσμῳ αναγκών και ήθικῶν στερήσεων, ακατάλληλον προς έκπλήρω- σιν των πλατωνικῶν αύτου πόθων. Ίσως εκφράζω παραδοξολογίαν· άλλ' οὐχ ή- τον φρονῶ ότι άν ή τρυφερή έρωμένη του Δάντου, ή Βεατρίκη έξῆ πλειότερον ήσσαν έξησε, άν έγινετο μήτηρ, οικοδέσποινα πολύφροντις, κατόπιν γραῖα έρριτιδωμένη δέν θ' απεθεοῦτο υπό του έρωμένου τής, διότι και αύτός ό Ίησους άν απέθνησκε γέρων νωδός και κυρτός θά με έθετεν εις άμφιβολίαν περι τής θεότητός του.

Εάν ή ποιήσις ήνε θεόδοτος έμπνευ-

σις και οὐχι παράρτημα τής γραμματι- κῆς, όπως απεφάνθησαν οι άγωνοδίκαι του προτύπου βασιλείου τής Ανατολῆς, και έν η επίγειος καλλονή, καθόσον εινε τε- λειότερα κατά τοσοῦτον προσπελάζει τῷ έπουρανίῳ κάλλει, δέν ύπάρχει βεβαίως ωραιότερος σύνδεσμος του κάλλους και τής ποιήσεως· διότι οὔτως έξηγείται πως ό Δάντης εγκλείων έν έαυτῷ τό ποιητι- κόν πυρ άντελήθη τῶν ούρανίων, διά τής ωραίας εκείνης κόρης, ήτις κατ' αύτον ήτο ή μόνη κατάλληλος νά τον οδηγῆσει εις τον παραδείσον, εις ᾧ εισερχόμενος άκράζει προς τον Βιργίλιον

ed ella on' έ, di subito diss'io,

ύπεννουῶν ότι και έν τῷ παραδείσῳ ήθε- λεν άηδιάσει άνευ του ύψιστου εκείνου έρωτος, έν προς εκείνην ήσθάνθη.

Διατί ό Δάντης διά μέν τον υποχθόνιον κόσμον έξήτησεν οδηγόν άνδρα σοφόν και ποιητήν τον Βιργίλιον, διά δέ τό κάλλος των ούρανῶν και του παραδείσου τό εί- δωλον τής λατρείας του, την έρωμένην του Βεατρίκην και όχι άλλην τινα, ή του- λάχιστον την σύζυγόν του Κυρίαν Δονάτου; Θέλομεν ιδεῖ.

Β'.

Τίς ήτο ό βαρύθυμος εκείνος νέος, έν οι Φλωρεντινοί του Η' αἰῶνος έβλεπον συ- χνάκις βαδίζοντα έσκεμμένον και μεμο- νωμένον ανά τās ωραίας τοποθεσίας τής πόλεως, αἶροντα εκφραστικώτατον ὄμμα προς τον ούρανόν, φέροντα την χείρα επί του μεγάλου και ποιητικωτάτου μετώ- που; Δέν ήτο άγνωστος και άσημός τις ύπαρξις· απεναντίας ειχεν ήδη έπιτυχῶς σταδιοδρομήσει έν τῇ ζωηρᾷ Δημοκρατία τής Φλωρεντίας. Ητο ό Δάντης! ό άνθρ εκείνος ό ζήσας έν η εποχῇ πᾶσα πόλις ήτο κονίστρα παθῶν και δεισιδαιμονιῶν, έν η εποχῇ οι καλόγηροι άφ' ενός έξήτουν την κατοχήν τής οικουμένης διά των ει- κόνων και κομβολογιῶν των, οι δέ παν- τοδύναμοι λαοί άγνοούντες την παντοδυ- ναμίαν των ταύτην ειχον κατασταθῆ δου- λοι των άρχοντίσκων και ιερέων μέχρι ήλιθιότητος.

Αλλά τί έδύλου ή επί του μετώπου του Φλωρεντινοῦ ποιητοῦ ανεξήγητος τρι- κυμία; αι αναπάλσεις του στήθους του,

αι εις τά περίξ ρίπαι των βλεμμάτων του ήσαν άνευ σκοποῦ; Ο Δάντης δέν ειχεν αποκτήσει έτι φήμην ποιητοῦ· ή ψυχή αύτου ήθελε νά αἰωρηθῆ άνευ του μορσίμου κόσμου, άλλ' έξήτει την άρμυ- δίαν επί τούτῳ πτέρυγα. Ο Δάντης έπα- σθεν· ήσθάνετο έν έαυτῷ άλγειόν τι κε- νόν· εις την ευαίσθητον αύτου καρδίαν ειχε συναχθῆ άκορετή εμπρηστική ὕλη, άλλ' έλειπεν ή θεσούσα τό πυρ δάς· έν- τός του στήθους του ειχε σχηματισθῆ ιδα- νικός θρόνος, άλλ' έλειπεν ή ιδανική έκε- νη βασιλῆς, ήν έφαντάσθη εις τους όνει- ρους και πόθους του. Ημέραν τινα έστρε- ψε τό ὄμμα προς τά ὕψη και από των χειλέων του ένόμιζε τις ότι έξήλθον ται- αῦτά τινα: — Ούρανοι και άπειρον! σᾶς έφαντάσθη, άλλὰ δέν σᾶς ήνόησα· έπό- θησα νά σᾶς άντιληθῶ άλλὰ μου λείπει ή διόπτρα· έπεθύμησα νά άνέλθω εις τά ὕψη, άλλὰ στεροῦμαι του οδηγού άγ- γέλου! . . .»

Την στιγμήν εκείνην κωδωνισμοί εκ- κλησίας συνεκάλουν τά φιλόθρησκα πλήθη εις τον ναόν. Ο Δάντης βαρυαλγῆς, χω- ρις ν' ακούση τās προσκλήσεις των κωδῶ- νων έφερε τό βῆμα βραδύ προς τον ναόν, ότε μορφή Θεοειδῆς, κόρη περιπαθῆς, έν- σάρκωσις άγγέλου, διήλθε πλησίον του. Ο Δάντης ώχρίασεν· ήρε μετά δειλίαις τό βλέμμα επ' αυτῆς· άνεγνώρισε υπό την άβραν ταύτην κόρην, εκείνην ήτις πρό- τινων έτών έννεατής έτι ειχε κεραυνοβο- λήση διά του άθώου βλέμματός τής τον μεγαλόψυχον Δάντην. Αλλ' ήδη ή προς τον ναόν βαδίζουσα έρωτική κόρη δέν ήτο τό παιδίον εκείνο, ή χρυσαλλῆς τής οι- κίας του Πορτινάρη.

Ο Δάντης ιδών αύτην εκ νέου έγεινε σκιά τῆς· την ακολούθησε μέχρι του ναοῦ, μέχρι τής οικίας, κατόπιν μέχρι του τά- φου. Έβλεπεν αύτην ως χρησιμοδότεραν Σιδύλλην· ή κλεις του σύμπαντος εφαι- νετο ήρτημένη από του προσώπου τής ωραίας Βεατρίκης. Απ' εκείνης τής στιγ- μῆς αι προφητεῖαι τής μητρός του Μπέλ- λας (Bella) ήρχισαν επαληθεύουσαι· ό Δάντης κατεγράφετο εις τό Πάνθεον εκεί- νο, εις ᾧ μόνον Σαιξπηραι και Ομηροι και Πίνδαροι και Σχίλλερ εισήλθον. Η δέ Βεατρίκη — ως λέγει ή Δώρα Ιστρίας —

δὲν ἦτο πλέον ἢ αἰωνίως παρῆλιξ τοῦ ῥωμαϊκοῦ δικαίου γυνή, οὐδὲ ἡ γυνὴ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ καταδικαζομένη εἰς σιωπὴν, ἅμα περὶ θείων πραγμάτων ὁ λόγος. Ἡ Βεατρίκη διὰ τῆς ἰσχύος ἀγνοῦ καὶ ἐξόχου αἰσθήματος, διορατικοῦ ὅσον ἡ σοφία τῶν φιλοσόφων, ἐμάντευσε τὰ μυστήρια τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ· παρεκάθησε τῷ ποιητῇ ὅστις θαυμάζει καὶ λατρεύει αὐτὴν ὡς τὴν τελείαν παράστασιν τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ ὠραίου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ περὶ τῶν ἀπασχολούντων πάσας τὰς μεγάλας ψυχὰς προῦλημάτων. Ἦν ὃ ὁ διορατικὸς καὶ δραστήριος τοῦ Δάντου νοῦς δι' ἀκαταβλήτου ἐπιμονῆς ἐργάζεται σπουδῆς λύσει αὐτὰ, ἐκείνη δὲ ἰδιαιτέρου ἐν στίχου, δωρηθέντος ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας εἰς τὰς τρυφεράς καὶ εὐχισθήτους φύσεις, μεταρσιούται εἰς τὰ ὕψη, ἐνθα διὰ τῶν λάμπσεων τοῦ ἡλίου ἐξαφανίζονται πάντα τὰ καλύπτοντα τὰς ταπεινάς χώρας τοῦ κόσμου τούτου σκότη. ▽

Τοιαύτη διὰ τὸν Δάντην ἡ Βεατρίκη, ἥτις ἠδύνατο νὰ ἀνακράξῃ μετὰ τοῦ ἠδικοῦ Γάλλου ποιητοῦ :

Heureuse la beauté que le poète adore ;
Heureux le nom qu' il a chanté !

Γ'.

Ἦγαπήθησαν ! Πόσον ἀτελής ἡ λέξις. Ὁ ἔρωσ τοῦ Δάντου δὲν ἦτο ἀγάπη· ἦτο τις δυσέκφρατος λατρεία, σιωπηλὴ κατ' ἀρχάς, ἀλλ' ἐκφραστικωτάτη. Ἡ Βεατρίκη (1), ἡ γλυκεῖα ἐκείνη κόρη τοῦ Πορτινάκη, δὲν ἦτο διὰ τὸν Δάντην ἀπλῆ τις ὠραία τῆς Φλωρεντίας, ἦτο εἰκὼν ἐκκλησίας, ἦτο ἡ Γαλάτεια τοῦ Πυγμαλίωνος πρὶν ἢ λάβῃ ζωὴν, ἦτο θεότης παρεπιδημοῦσα εἰς τὴν γῆν, ἦτο τὸ πᾶν !

Ὁ ἔρωσ συνανήθη μετὰ τῆς ὀδύνης εἰς τὰς ψυχὰς ἀμφοτέρων. Περιέργον ! τὸ ὠραιότερον τῶν ἀνθέων περιβάλλεται ὑπὸ ἀκανθῶν καὶ τὸ ὕψιστον τῶν αἰσθημάτων ὑπὸ τῆς ἀνίας. Τὸ δάκρυ ἐπλημμύρει τὰς ῥοδίνους παρειάς των· προκίσθημα πικρὸν κατέτρωγεν ἀμφοτέρους. Πόσον ὁ ἔρωσ τῶν ποιητῶν εἶνε ἀπαιτητικὸς καὶ πλεονέ-

(1) Ἦγεννήθη τῷ 1266 ἐν Φλωρεντί.

κτης ! ἀπαιτεῖ δεσμὸν αἰώνιον, ἀποθεοῖ τὴν ἐρωμένην, ἀπαιτεῖ ἀθανασίαν· ἀπὸ τίνα ; ἀπὸ ἀνθρώπους, ὧν ἡ ὑπαρξίς ὀλιγοχρόνιος καὶ δυναμένη νὰ καταστραφῇ ἀπὸ μίαν βολήν, ἀπὸ μίαν ῥᾶγα σταφυλῆς, ὡς εἶδομεν ἐκπνεύσαντα τὸν ὑψηπετῆ δραματικὸν Σοφοκλέα.

Ἡ φιλοσοφία, ἣν ἐδιδάχθη νεανίας ἔτι παρὰ τῷ Βρουνέττω Λατίνῳ συνετέλεσεν ὑπὲρ τῆς ἐξαγνίσεως τοῦ θερμοῦ τούτου αἰσθήματος. Τὰ πάντα τῷ ἐφαίνοντο μέγχι τινος φαιδρά· αὐταὶ αἱ διχοστασίαι καὶ οἱ πόλεμοι τῶν Γουέλφων καὶ Γιββελίνων, οἵτινες ἤρχισαν καταταράττοντες τὴν πατρίδα του δὲν εἶχον ὑπλίσει ἔτι τὰς χεῖράς του πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς μεριδῆς, εἰς ἣν ἀνῆκεν. Τίς οἶδεν ποῖον ἰδανικὸν βίον ἐπλασεν ὁ Δάντης βλέπων τὴν Βεατρίκη καὶ ὁποῖα θὰ ἦτο ἡ ζωὴ του, ἂν ἀπροσδόκητος ἠθικὸς κεραυνὸς δὲν κατεσπάρασσε τὰ στήθη του.

Ἡ Βεατρίκη εἰκοσιεξέτις πλέον κόρη, ἡ περικαλλῆς τῆς Φλωρεντίας νέα ἀπεχωρίζετο ἐνωρίς, οὐ μόνον τὸν ἐραστὴν της καὶ τὴν Φλωρεντίαν, ἀλλ' αὐτὸν τὸν κόσμον, ἐγκατέλειπε τὴν γῆν εἰρηκτὴν τοῦ ἀνθρώπου, κατὰ τὸ ῥωμαντικὸν εὐαγγελιὸν μας καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸ πρῶτον αὐτῆς σκῆνωμα, εἰς τὴν πατρίδα τῶν ἀδελφῶν της ἀγγέλων.

Καὶ ἰδοὺ ! τὰς πλημμυρούσας ὁδοὺς τῆς Φλωρεντίας διέρχεται μεγαλοπρεπῆς καὶ συγκινητικωτάτη κηδεῖα. Ἐπὶ ἀνθοστεροῦς καὶ μυρθέντος φερέτρου ἤρεμος καὶ μειδιῶν κοιμᾶται ὁ περιπαθὴς ἄγγελος τοῦ Δάντου, μετὰ δὲ τοῦ πλήθους ὠχρὸς καὶ βωβὸς περᾶ ὁ μουσοφίλητος ἐραστής.

Τί ἐκφράζει ἡ σιγὴ του ; Διατί δεικνύουσιν αὐτὸν μετὰ περιεργείας καὶ ὀδύνης οἱ διαβάται ; Ἀκούσατε· πάντες λέγουσιν· ἰδοὺ ὁ αἷτιος τοῦ θανάτου της, ἰδοὺ ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ὁ διάπυρος ἔρωσ ἐκαυτηρίασε τὴν ἀβρᾶν καρδίαν τῆς ὠραιότερας καὶ πολιτιμωτέρας κόρης τῆς κοινῆς μας.

Ἄλλοίμονον ! ὁ Δάντης οὐδένα πλέον ἤκουεν· ἦτο τὴν στιγμὴν ἐκείνην διὰ πάντας ζῶν πτώμα, διότι ἡ ψυχὴ του ἤδη ἐπεσκέπτετο τοὺς θόλους τοῦ σύμπαντος καὶ ἐζωγράφει τὸν παράδεισον. Ἐάν συ-

νετέλεσεν εἰς τὴν καταστροφὴν μιᾶς ζωῆς ἐν Φλωρεντίᾳ, προσήνεγκεν ὅμως ἀθῆλον στέφανον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπολιτογραφῆθη ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὡς εἰς τῶν προνομιούχων ποιητῶν καὶ διὰ τῶν δακρύων ἃ ἔχουσε πενθῶν τὴν ἐρωμένην του ἔγραψε τὴν θείαν Κωμωδίαν του. Δι' αὐτῆς, κατὰ τὴν περιώνυμον Δώραν Ἰστορίαν, ἀκατέστη ὁ Δάντης καὶ θεοσκευτικῶς καὶ πολιτικῶς προφήτης. Ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶνε ὡς ἡ ἀγαθὴ γῆ τοῦ Ἰησοῦ, ἐν ἣ ὁ εὐαγγελικὸς σπόρος ἀναδίδει καρποὺς ἑκατονταπλασίονας. Ἡ Βεατρίκη εἶνε τὸ κέντρον τῆς μεγάλης ἐκείνης ἠθικῆς ἐπαναστάσεως, ἣν ὁ Πλάτων προχρᾶνθη, οἱ Ἀπόστολοι ἐκέρυξαν καὶ ἥς τὴν πραγμάτωσιν ἔμελλεν ὁ Δάντης νὰ καταστήσῃ ἐπικτήν.

Δ'.

Παρήλθον τινὰ ἔτη. Ὁ Δάντης ἡ μᾶλλον τὸ σῶμα τοῦ Δάντου δὲν παρηκολούθησε τὸ σῶμα τῆς ἀποπτάσης ψυχῆς. Ἀφρὸς τοὺς τελευταίους αὐτοῦ στόνους, πληρεῖς ἀρμονίας καὶ πάθους, εὐρίσκετο νοεῶς ἄνω, πλησίον ἐκείνης, ἥς μᾶτην ἐζήτηε πλέον ἐν τῇ γῆ παράλληλον καλλονὴν, ἥς μᾶτην ἐπεχείρησαν οἱ καλλιτέχναι τῶν ἐπελθουσῶν γενεῶν νὰ ἀπεικονίσωσι πρεπόντως τὴν οὐρανίαν καλλονὴν.

Ὁ Δάντης, εἴτε θέλων νὰ ὑποκύψῃ εἰς τοὺς κοινωνικοὺς νόμους καὶ ἔθιμα, εἴτε ποθῶν νὰ ποικίλῃ τὴν μελαγχολικὴν ζωὴν του ταρεδόθη εἰς πολεμικὰς ἀσχολίας λαβῶν μέρος εἰς τὴν πολυθρύλλητον τότε ἐμφύλιον ἐρίδα τῶν Γουέλφων καὶ Γιββελίνων. Ὑπέστη τὰ δεινὰ τῆς ἐξορίας, κατέστη πενέστατος, ἀλλ' ὅ,τι πρὸ πάντων κατέστησεν αὐτὸν δυστυχῆ ἦτο ἀνεπιτυχῆς τις γάμος αὐτοῦ μετὰ τῆς Κυρίας Δονάτου, γυναικὸς ἰδιοτρόπου καὶ ἤμισα καταλλήλου πρὸς τοὺς πάθους τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ. Ἰσως μάλιστα ὁ γάμος οὗτος, ἡ ἐκουσία αὐτῆς κάθειρξις του κατέστησεν ὠραιότεραν τὴν εἰκόνα τῆς Βεατρίκης, ἣν εἶχεν αἰετοτε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐντὸς τῶν μυχῶν τοῦ στήθους του εἰς πᾶν του ὄναρ, εἰς πάντα λογισμὸν.

Ἡ ἀντίθεσις ὑπερυψοῖ τ' ἀντικείμενα· ἡ Βεατρίκη ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἰδιότροπον (ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ).

πον Κυρίαν Δονάτου ἦτο αὐτόγραμμα θεᾶ ! Ἡ Τζέμμα Δονάτου ἐπιπορορήθη σύζυγός του· δι' αὐτὸν ὅμως πράγματι δὲν ἦτο ἡ ἀπλοῦν ἐργαστήριον τέκνων. Καὶ ἤδη τὰ στήθη του ἤρχιζε νὰ φλογίζῃ ὁ ἔρωσ τῆς φιλοπατρίας· ἀριστεύσας ἐν τοῖς πολέμοις ἀνεδείχθη τριακονταπενταετῆς ἔτι πρώτανις· κυβερνῶν τὸ σκάφος τῆς πολιτείας ἀπέδειξεν ἐπιδηξιότητα μεγάλην. Εἰς τὰς κρισιμωτέρας τῶν περιστάσεων ἡ συμβουλή του, ἡ ἀπόφασίς του περιεμμένετο ὡς χρυσὸς ἀψευδῆς Κάλχαντος. αἰεὶ ἐκεῖνον, λέγει ὁ Βοκκάκιος, εἶχε ἀνατεθῆ πᾶσα τοῦ δημοσίου πίστις, εἰς ἐκεῖνον τέλος θεῖα τε καὶ ἀνθρώπινα ἐφαίνοντο ἀνηρημένα. Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ αὐτῆ ζωὴ του ἐπεσφράγισε τὰς πικρίας του· ῥαδιουργηθεὶς ὑπέστη δήμευσιν τῆς περιουσίας του καὶ ἔμελλε κατὰ τινὰ δικαστικὴν ἀπόφασιν νὰ κατῆ ζῶν ἐν περιέπιπτεν εἰς χεῖρας τῶν Φλωρεντινῶν.

Τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐλυμαίνετο ἡ ὀδύνη. Ἡ ἀθυρόστομος σύζυγός του, χεῖρων τῆς Σωκρατικῆς Ἐκνήπιπης εἶχεν ἄφθονον γάλα διὰ τὰ τέκνα της, ἀλλ' ἄφθονον ἐπίσης ἄψινθον διὰ τὰ χεῖλη τοῦ μεγάλου ποιητοῦ, ὅστις ἐπὶ τέλους καταθράσκει πάντα μετ' αὐτῆς δεσμὸν ἀπεσύρθη περιπτυχθεὶς ὡς μόνος συντρόφος τοῦ τὴν ποίησιν καὶ τὴν μουσικὴν. Καὶ ἤδη πάλιν ἡ εἰκὼν τῆς ἐρατεινῆς Βεατρίκης ἐνώπιόν του. Ἡ σπαρτακτικὴ ἀνάμνησις τοῦ προῦρου θανάτου της ἐνομένη μετὰ τὰς πικρὰς ἀναμνήσεις τῆς ἄλλης τοῦ ζωῆς ἔφερε τὸν Δάντην εἰς θέσιν μάρτυρος· διὰ τῆς φιλοσοφίας ἐπέζητησεν ἀνάπαυλαν τῆς ψυχικῆς του τρικυμίας· ὀδύγηδον ἐκλέξας τὸν Βιργίλιον ἐφαντάσθη ὅτι ἐβλεπε τὴν κόλασιν, τὸ καθαρτήριο πύρ. Καὶ πῶς ἄλλως ἤθελεν ἀτιληφθῆ τῶν ὑποχθονίων ; Τότε ἔγραψε τὸν *Κόλουσον* καὶ τὸ *Καθαρτήριο πύρ*.

Ἄλλὰ τὴν Βεατρίκη ; ποῦ ἤθελεν ἀναζητήσῃ ἢ ἐν τῷ παραδείσῳ ; Ἡ ἀγνή ἐκείνη ὑπαρξίς, ἡ μύησασα τὸν δαιμόνιον ποιητὴν εἰς τὰ μυστήρια τῆς γῆς καὶ τῶν οὐρανῶν, περιέμενε τὸν Ἀλιγιέρην εἰς τὰς πύλας τοῦ Παραδείσου. Τί ἐδήλου τοῦτο ἢ ὅτι ὁ ὕψιστος ἔρωσ, οἶον διέγραψεν καὶ ἐφαντάσθη ὁ Δάντης εἶνε ἡ συντομωτέρα κλίμαξ δι' ἣς ἀνερχόμεθα

εις τὰ ὕψη ἀντιλαμβανόμενοι δι' αὐτοῦ τοῦ ὠραίου καὶ τοῦ θείου ;

— Ἐάν θέλῃς νὰ ἀναβῆς εἰς τὰς παραδεισίους ἐκείνας χώρας — λέγει ὁ Βιργίλιος πρὸς τὸν Δάντην (*Inferno Cant. I. ἐν τέλει*) — ὑπάρχει ψυχὴ καταλληλότερα νὰ σὲ ὀδηγήσῃ. Εἰς ταύτην θέλω σὲ παραδώσῃ.

Καὶ ἔλαβεν ὀδηγὸν ἄγγελον τὴν Βεατρίκην, διὰ τοῦ ἔρωτος τῆς ὁποίας ἔγραψε τὰς ὄντως παραδεισίους ἐκείνας σκηνάς του καὶ ἀπετελείωσεν τὴν τριλογία του, ἣν αὐτὸς μὲν ὠνόμασε κωμωδίαν, ὡς ἀρχίζουσαν ἀπὸ σκαιῶν ἢ τραγέων καὶ καταστρεφόμενην φαιδρῶς καὶ ὁμαλῶς, ἡ δὲ ἀνθρωπότης ἀνεκέρυξε *Θείαν κωμωδίαν* ὡς φέρουσαν τὴν σφραγίδα τῆς ἀθανασίας καὶ ἀποκαλύψασαν τὰ μυστήρια τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ. Οἱ σχολιασταὶ ἐνθουσιῶντες ἐκ τῆς περιγραφῆς καὶ τῆς ἐν τῷ ποιήματι θέσεως τῆς Βεατρίκης διίσχυρίσθησαν ὅτι ὑπὸ ταύτην, κατ' ἀλληγορίαν, διαγράφεται ἡ θεολογικὴ ἐπιστήμη, λησμονοῦντες ὅτι τὸ ὄνομα τῆς Βεατρίκης εἶχεν ἤδη πρὸ πολλοῦ γίνεαι γνωστὸν διὰ τῆς *Νέας Ζωῆς (Vita nuova)* τοῦ Δάντου καὶ ὅτι οὐ μόνον ἡ θεολογία, ἀλλὰ πᾶσα γνῶσις καὶ ἔμπνευσις προήρχετο εἰς τὸν Δάντην διὰ τῆς ἀποθεωθεῖσης ἐκείνης ἐρωμένης του.

Τοιαύτη ἡ ἐπίδρασις τῆς θυγατρὸς τοῦ φλωρεντικῆς Πορτινάρη ἐπὶ τε τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ ἐξόχου τῆς Ἰταλίας ποιητοῦ, ὅστις δαφνοστεφῆς καταβᾶς εἰς τὸν τάφον (κατὰ τὸ 1321) ἀφῆκε τῇ ἀνθρωπότητι τὸ πολύτιμον ἐκεῖνο ποιητικὸν κληροδότημα, δι' ὃ δικαίως ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ Βίκου ὁ Ὁμηρος τῆς Χριστιανωσύνης.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΑΜΠΕΛΑΣ.

Η ΡΩΜΗ

ΥΠΟ

ΣΤΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἀπὸ φυλ. Γ')

Ἦδη, ἀγαπητέ μοι φίλε, πρέπει νὰ σοὶ διηγηθῶ τινὰ περὶ τῶν ἐρειπίων ἐκεί-

νων, περὶ τῶν ὁποίων τόσον μοὶ ἐσύστησας νὰ σοὶ ὁμιλήσω, καὶ ἅτινα ἀποτελοῦσι μέγα μέρος τῶν ἐκτὸς τῆς Ῥώμης. Ἔννοεῖς ὅτι μέλλουσι νὰ λάβωσι διαφόρους χαρακτῆρας κατὰ τὰς ἀναμνήσεις αἵτινες συνδέονται μετ' αὐτήν.

Ἐν ὥρᾳ τινὶ ἐσπέρα τοῦ τελευταίου μηνὸς Ἰουλίου ἐπορεύθην νὰ καθίσω εἰς τὸ Κολοσσαῖον ἐπὶ τῆς βαθμίδος βωμοῦ τινος ἀφιερωμένου εἰς τὰς Ὀλίφεις τοῦ Πάθους. Ὁ δῦν ἥλιος διέχυνε ποταμούς γρυσῶν δι' ὄλων τῶν στοῶν ἐκείνων ἔνθα περιεφέρετο πάλαι ποτὲ ὁ χειμάρρος τῶν λαῶν παγεταὶ ὁμίχλαι ἐξήρχοντο συγχρόνως ἐκ τῶν καλυψῶν καὶ τῶν διαδρόμων, ἡ ἐπιπτον ἐπὶ τῆς γῆς ἐν εἰδει εὐρυτάτων μελαίνων ζωνῶν. Ἐκ τοῦ ὕψους τῶν ὄγκων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, παρετήρουν τὰ ἐρείπια τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ οἰκοδομήματος, τὸν κῆπον τῶν ἀνακτόρων, τῶν Καισάρων, μὲ τινὰ φοίνικα, ὅστις φαίνεται ὅτι ἐτοποθετήθη ἐκεῖ ἐπὶ τῆς κόνεως ἐκείνων ἐπίτηδες διὰ τοὺς ζωγράφους καὶ τοὺς ποιητάς. Ἄντι τῶν φωνῶν χαρᾶς, ἃς ἄγριοι θεαταὶ ἐξέβαλλον πάλαι ποτὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀμφιθέατρῳ, βλέποντες νὰ καταξεσχίζωνται χριστιανοὶ ὑπὸ λεόντων καὶ πανθῆρων, δὲν ἤκούοντο εἰμὴ αἱ ὕλα καὶ τοῦ φυλάττοντος τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα ἐρημίτου κυνός. Ἄλλ' εὐθύς ὡς ὁ ἥλιος ἤφανίσθη ἐκ τοῦ ὀρίζοντος, ὁ κώδων τοῦ θόλου τοῦ ἀγίου Πέτρου ἀντήχησεν ὑπὸ τὰς στοῶς τοῦ Κολοσσαίου.

Ἡ ἀντίθεσις αὕτη ἡ ἀποκοτασταθεῖσα διὰ θρησκευτικῶν ἤχων μεταξὺ τῶν μεγαλειτέρων μνημείων τῆς ἐθνικῆς Ῥώμης καὶ τῆς χριστιανικῆς, μοὶ ἐνεποίησε ζωηρὰν συγκίνησιν ἐφ' ἧς ἐφαντάσθην ὅτι τὸ νεώτερον οἰκοδόμημα θὰ καταπέσῃ ὡς τὸ ἀρχαῖον, ἐσυλλογίσθην ὅτι καὶ τὰ μνημεῖα διαδέχονται ἀλλήλα καθὼς οἱ ἄνθρωποι οἵτινες τὰ ἀνήγειραν, ἀνεμνήσθη ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰουδαῖοι οἵτινες ἐν τῇ πρώτῃ αἰχμαλωσίᾳ τῶν εἰργάσθησαν εἰς τὰς πυραμίδας τῆς Αἰγύπτου καὶ εἰς τὰ τείχη τῆς Βαβυλῶνος, εἶχον ἐπίσης ὠκοδομήσει, ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῶν διασκορπισμῷ τὸ ὑπερμέγεθες ἐκεῖνο ἀμφιθέατρον.

Ὅτι τὸ μνημεῖον ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ ὁποίου ἀντήχει ὁ χριστιανικὸς ἐκεῖνος κώδων ἦτο ἔργον αὐτοκράτορος ἐθνικοῦ,

προορισθέντος ἐν ταῖς προφητεῖαις διὰ τὴν τελείαν καταστροφὴν τῆς Ἱερουσαλήμ. Ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα, φίλτατέ μοι, ἀρκετὰ ὕψηλὰ ἀντικείμενα μελέτης παρεχόμενα ὑπὸ ἐνὸς μόνου ἐρειπίου.

Ἐπέστρεψα πάλιν τὴν ἐπομένην ἡμέραν εἰς τὸ Κολοσσαῖον ὅπως τὸ ἴδω εἰς ἕτερον καιρὸν καὶ εἰς ἄλλην θέσιν. Φθίσασα, κατεπλήχθην διότι δὲν ἤκουσα τὰς ὕλας τῶν κυνῶν, οἵτινες ἐφαίνοντο τακτικῶς ἐν τοῖς ἀνω διαδρόμοις τοῦ ἀμφιθέατρο ὑπὸ γλόφης μαρμαρίσσης.

Ἐκτύπησα τὴν θύραν τοῦ ἐρημίτου, ἀλλὰ δὲν μοὶ ἀπεκριθῆ ὁ ἐρημίτης εἶχεν ἀποθάνει. Ἡ αὐστηρότης τοῦ καιροῦ, ἡ ἀπουσία καλοῦ μοναχοῦ καὶ πρόσφατοι Ὀλίφεις ἐδιπλασίασαν δι' ἐμὲ τὴν θλιβερότητα τοῦ τόπου ἐκείνου· ἐνόμισα ὅτι βλέπω τὰ ἐρείπια οἰκοδομήματός τινος ὅπερ πρὸ τινῶν ἡμερῶν εἶχον θαυμάσει ἐν ὅλῃ τῇ ὀλοσχερείᾳ καὶ ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ καλλονῇ. Τοιοῦτοτρόπως εἶδοποιούμεθα καθ' ἕκαστον βῆμά μας περὶ τῆς μηδαμινότητός μας. Ὁ ἄνθρωπος ζητεῖ τὸ πέραν τοῦ λογικοῦ διὰ νὰ καταπέσῃ ἑαυτὸν, διασκέπτεται περὶ τῶν ἐρειπίων τῶν αὐτοκρατοριῶν καὶ δὲν συλλογίζεται ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι ἐρείπιον πολὺ μᾶλλον ἐτοιμώροπον καὶ ὅτι μέλλει νὰ καταπέσῃ πρὸ τῶν λειψάνων ἐκείνων.

Πρὶν ἢ ἀναχωρήσω διὰ Νεάπολιν διήλθον ἡμέρας τινὰς μόνος εἰς Τίβολην. Διέτρεξα τὰ ἐρείπια τῶν περιχώρων καὶ πρὸ πάντων τὰ τῆς *Villa Adriana*. Καταληφθεὶς ὑπὸ τῆς βροχῆς ἐν μέσῳ τῆς πορείας μου, κατέφυγον ὑπὸ τοὺς προδόμους τῶν *Θερμῶν λουτρῶν* κειμένων πλησίον τῆς *Πεκίλης*, ὑπὸ τινὰ σπηλῆν ἣν εἶχεν ἀνατρέψει ἡ πλευρὰ τοῦ τινὸς ἐν σχήματι ἡμισελήνου. Ἐν τινὶ μικρᾷ ὀκταγώνῳ αἰθούσῃ ἀνοικτῇ ἐνώπιόν μου, κλῆμα ἀμπέλου διήρχετο τὴν ὀροφὴν τοῦ οἰκοδομήματος καὶ τὸ χονδρὸν αὐτοῦ στέλεχος τὸ ἐρυθρὸν καὶ ἐλικῶδες ἀνέβαινε τὸ ὕψος τοῦ τοίχου ὡς ὄφρις. Πέριξ ἐμοῦ καὶ διὰ τῶν στοῶν τῶν ἐρειπίων ἠνοίγοντο εἰς ἀποψιν αἱ Ῥωμαϊκαὶ πεδιάδες. Θάμνοι κουφοξυλιάς ἐπλήρουν τοὺς ἐρήμους προδρόμους εἰς οὓς κατέφευγον κόσσοφοὶ τινες. Τὰ θραύσματα τῶν κτιρίων ἦσαν κεκαλυμμένα ἀπὸ φύλλα χόρτου τι-

νὸς καλουμένου ὕδροχαροῦς, τοῦ ὁποίου ἡ στιλπνὴ γλόφῃ ἐφαίνετο ὡς μωσαϊκὸν ἐπὶ τῆς λευκότητος τῶν μαρμάρων. Ἐνθεν κάκειθεν κυπάρισσι ἀντικαθίστων τὰς πεσούσας στήλας ἐν τοῖς μαγάρους ἐκείνοισι τοῦ θανάτου· ἡ ἀγρία ἀκκίθη εἶρπεν ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν, ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, ὡσεὶ αὐτῇ ἡ φύσις ἔτεινε ν' ἀναπαράξῃ ἐπὶ τῶν ἠρωτηριασμένων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἀριστουργημάτων, τὰ κοσμήματα τῆς παρελθούσης ὠραϊότητός των. Οἱ διάφοροι πρόδρομοι καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ἐρειπίων προσωμοιάζον μὲ κάλιστρα καὶ ἀνθοδέσμας ἐκ γλόφης· ὁ ἄνεμος ὑπεκίνει τοὺς ὑψύρους στεφάνους καὶ ἅπαντα ταφυστὰ ἐκυπτον ὑπὸ τὴν βροχὴν τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐνῶ ἐθεώμην τὸν πίνακα τοῦτον, ἀπειροὶ ἰδέαι συγκεχυμέναι ἐπέζοντο ἐν τῷ πνεύματί μου· ὅτε μὲν ἐθαύμαζον, ὅτε δὲ ἐβδελυσσόμην τὸ Ῥωμαϊκὸν μεγαλεῖον· ὅτε μὲν ἐσκεπτόμην τὰς ἀρετάς του, ὅτε δὲ τὰς κακίας τοῦ παντοκράτορος τούτου τοῦ κόσμου, ὅστις ἠθέλησε νὰ διατυπώσῃ εἰκόνα τινὰ τῆς αὐτοκρατορίας του ἐν τῷ κήπῳ του. Ἀνεμιμνησκόμεν τὰ συμβάντα ἅτινα ἀνέτρεψαν τὴν ὑπερήφανον ταύτην *Villa*, τὴν ἐβλεπον ἀπογυμνουμένην τῶν καλλειτέρων τῆς κοσμημάτων ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Ἀδριανοῦ· ἐβλεπον τοὺς βραβείους, διερχομένους ἐκεῖθεν, δίκην τυφῶνος, νὰ ἐπισταθμεύωσιν ἐνίοτε ἐκεῖ, καὶ, ὅπως ἀπολογηθῶσιν ἐν αὐτοῖς τοῖς μνημείοις ἅτινα εἶχον ἡμικαταστρέψει, νὰ στέψωσι Ἑλληνικὰ καὶ Ἰοσκανικὰ κοσμήματα μὲ στεφάνην γοθθικήν· ἐπὶ τέλους ἐβλεπον θρήσκους χριστιανούς ἐπαναφέροντας τὸν πολιτισμὸν ἐν ἐκείνοισι τοῖς τόποις, καὶ φυτεύοντας ἀμπέλους ἢ ὀδηγούντας τὸ ἄστρον ἐν τῷ ναῶ τῶν *Στωϊκῶν* καὶ ἐν τοῖς προδόμοις τῆς *Ακαδημίας*. Ὁ αἰὼν τῶν τεχνῶν ἀνεγεννᾶτο καὶ νέοι μονάρχαι ἀνέτρεπον πᾶν ὅ,τι ὑπελείπετο ἐκ τῶν ἐρειπίων τῶν ἀνακτόρων ἐκείνων διὰ νὰ εὐρωσι ἀριστούργημα τι τῆς τέχνης. Πρὸς τὰς σκέψεις ταύτας ἀνεμιγνύετο φωνὴ τις ἐνδόμυχος ἣτις μοὶ ἐπανελάμβανε πᾶν ὅ,τι ἑκατοντάκις ἐγράφη περὶ τῆς ματαιότητος τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων . . .

Ἦδη ὤφειλον νὰ σοὶ περιγράψω τὸν

ναὸν τῆς Σιβύλλης εἰς τὴν Τίβολην, καὶ τὸν ὑπερμεγέθη ναὸν τῆς ἐστίας, τὸν ἐπι-κρεμάμενον ἐπὶ τοῦ καταρράκτου, ἀλλ' ἡ εὐκαιρία μὲ λείπει. Βλέπω ἀκόμη ὅτι δὲν δύναμαι νὰ σοὶ σχεδιάσω τὸν θελκτικὸν τοῦτον καταρράκτιν φημισθέντα ὑπὸ τοῦ Ὀρατίου, καθότι τὸν εἶδον ἐν θλιβερᾷ τινὶ ὥρᾳ καθ' ἣν οὔτε ἐγὼ ἤμην πολὺ εὐθυ-μος. Ἔτι πλέον θὰ σοὶ εἶπω ἠνοχλού-μην ὑπὸ τοῦ θορύβου τῶν ὑδάτων, ὑπὸ τοῦ θορύβου ἐκείνου, ὅστις τοσάκις μ' ἐ-θελξεν εἰς τὰ ἀμερικανικὰ δάση. Ἐνθυ-μοῦμαι εἰσέτι τὴν ἡδονὴν ἣν ἐδοκίμαζον ὅτε τὴν νύκτα ἐν μέσῳ τῆς ἐρημίας ἔχων τὴν πυρὰν μου ἡμισθεσμένην, τὸν ὀδη-γὸν κοιμώμενον, καὶ τοὺς ἵππους νεμο-μένους ὀλίγον μακρὰν, ἤκουον τὴν μελω-δίαν τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ἀνέμων ἐν τῷ βᾶθει τῶν δασῶν. Ὁ θορύβος οὗτος ὅτε μὲν ἰσχυρότερος, ὅτε δὲ ἀσθενέστερος, ἀν-ξάνομενος ἢ ἐλαττούμενος ἐκάστην στιγ-μὴν, μ' ἔκαμνε νὰ σκιρτῶ ἕκαστον δένδρον ἥτο δι' ἐμὲ εἶδος τι ἁγίας ἀρμονικῆς διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἀνεμοὶ παρήγαγον ἀρρήτους μελωδίας.

Σήμερον βλέπω ὅτι εἶμαι πολὺ ἥττον εὐαίσθητος εἰς τὰ θελητῆρα ταῦτα τῆς φύσεως καὶ ἀμφιβάλλω ἐὰν αὐτὸς ὁ κα-ταρράκτης τοῦ Νιαγάρα θὰ μοὶ ἐπροξένει τὸν αὐτὸν θαυμασμὸν ὃν ἄλλοτε μοὶ ἐ-προξένησεν. Ὅταν τις εἶναι πολὺ νέος ἢ σιγῶσα φύσις ὀμιλεῖ πολλὰ, διότι ὑπάρ-χει μεγίστη ἀφθονία ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἄ-παν τὸ μέλλον του εἶναι ἐνώπιόν του, ἐλ-πίζει ν' ἀνακοινώσῃ τὰ συναίσθηματά του εἰς τὸν κόσμον καὶ τρέφεται μὲ μυρίας χιμαίρας, ἀλλ' ἐν ἡλικίᾳ μᾶλλον προκε-χωρηκυῖα, ὅτε ἡ προσδοκία ἦν εἶχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν παρέρχεται ὀπισθεν, ὅτε βλέπομεν ὅτι ἐξήλλομεν τῆς ἀπᾶτης μετ' ἀπίστους πλάνας, τότε ἡ φύσις μόνη κα-θίσταται ψυχροτέρα καὶ βραχυλόγος· οἱ κῆποι ὀμιλοῦσι ὀλίγον. ¹⁾ Ἴνα δὲ αὕτη μᾶς κινή ἀκέρμη τὸ ἐνδιαφέρον, πρέπει νὰ συνδέηται μετὰ τῶν ἀναμνήσεων τῆς συν-τροφίας, διότι ἥττον ἡμεῖς ἐπαρκούμεν εἰς ἐχυτούς· καὶ ἀπόλυτος μοναξία μᾶς βρ-αίνει καὶ ἔχομεν ἀνάγκην τῶν συνδιαλέ-ξεων ἐκείνων αἵτινες γίνονται τῆρ ἐυπέ-

ran χαμηλῇ τῇ φωνῇ μεταξύ φίλων').

Κατέβην ἐκ τῆς Villa d'Est περὶ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ μεσημβρίαν. Διέβην τὴν Τηβερὸν κατὰ τὴν γέφυραν τοῦ Lupus, διὰ νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν Τίβο-λην διὰ τῆς Σαβινίας πύλης. Διερχόμενος τὸ δάσος τῶν γιγλίων ἐλατῶν, παρε-τήρησα μικρὸν λευκὸν παρεκκλήσιον ἀφιε-ρωμένον εἰς τὴν Πναγίαν Quintila-nea καὶ ὠκοδομημένον ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς Villa τοῦ Οὐάρου. Ἦτο κυριακὴ. Τῆς θύρας τοῦ παρεκκλησίου οὐσης ἀνοι-κτῆς, εἰσῆλθον· εἶδον τρεῖς μικροὺς βω-μοὺς ἐν εἶδει σταυροῦ, ἐπὶ τοῦ μεσαίου τῶν ὁποίων ἀνυψοῦτο ἀργυροῦν σταυρότυ-πον, ὅπου ἐμπροσθεν ἔκαιε λυχνία ἀνηρη-μένη ἐκ τῆς ὀροφῆς. Εἷς μόνος ἄνθρωπος ὅστις ἐφαίνετο πολὺ δυστυχῆς, ἦτο γο-νυπετῆς ἐπὶ βᾶθρου τινός· ἐδέετο μετὰ τσαύτης ζέσεως, ὥστε οὐδὲ τοὺς ὀρθο-μοὺς του ἀνύψωσε πρὸς ἐμὲ κατὰ τὸν κρό-τον τῶν βημάτων μου.

Ἦτο ἀνὴρ ὅτι χιλιάκις ἐδοκίμασα εἰ-σερχόμενος εἰς ἐκκλησίαν δηλ. βεβαίαν τινὰ κατεύρασιν τῶν ταρχῶν τῆς καρ-δίας (διὰ νὰ ἐμιλήσω κατὰ τὰς γηραλέας βίβλους μας) καὶ οὐκ εἶδα ὁποῖον κόρον τῆς γῆς. Ἐγονυπέτησα ὀλίγον μακρὰν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς θέσεως ἀπήγγειλα τὴν ἐπομένην προ-σευχὴν αἰετὸ τοῦ ὀδοιπόρου, ὅστις ἠθέλη-σας ἵνα ὁ προσκνητῆς σὲ λατρεύσῃ ἐν τῷ ταπεινῷ τούτῳ ἀσύλῳ τῷ ὠκοδο-μημένῳ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐνός τῶν με-γίστων ἀνακτόρων ἐπὶ τῆς γῆς, σὺ ὅστις ἐκείνουσας τὴν λατρείαν τῆς εὐσπλαγ-χνίας σου ἐν τῷ κληρονομήματι τοῦ δυ-στυχοῦς ἐκείνου Ῥωμαίου, τοῦ ἀποθα-νόντος μακρὰν τῆς πατρίδος του, εἰς τὰ ὀδάση τῆς Γερμανίας· εἶμεθα ἐνταῦθα υἱὸς πιστοὶ γονυπετεῖς πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἐρήμου θυσιαστηρίου σου. Δὴς εἰς τὸν ἄγνωστον τοῦτον, ὅστις φαίνεται τοσοῦ-τον βαθέως τεταπεινωμένος πρὸ τοῦ με-γαλείου σου, πᾶν ὅτι ζητεῖ, ποιήσον ὥστε αἱ δεήσεις τοῦ ἀνθρώπου τούτου νὰ χρησιμεύσωσιν ἐν μέρει ὅπως θεραπεύ-σωσιν τὰς ἀσθενείας μου, ἵνα οἱ δύο οὗτοι χριστιανοὶ, οἵτινες εἶναι ἄγνωστοι

παλλήλοι, οἵτινες ἐπὶ μίαν μόνην στιγ-μὴν συνηνητήθησαν ἐν τῇ ζωῇ καὶ οἱ ὀδοῖοι μέλλουσιν ν' ἀναχωρήσωσιν ὅπως μὴ ἴδῃ ὁ εἰς τὸν ἔτερον ἐδῶ κάτω, κα-σταπλαχθῶσιν ἐπανευρισκόμενοι εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου σου, ἵνα ὀφείλῃ ὁ ἔτε-ρτος τῷ ἑτέρῳ μέρος τῆς εὐδαιμονίας τῶν θαυμάτων τοῦ ἐλέους».

Ἡ ἀποδημία μου εἰς τὸν τάφον τοῦ Σκηπίωνος εἶναι ἐξ ἐκείνων, αἵτινες τὰ μά-λιστα πύχαριστικα τὴν καρδίαν μου ἀν-καὶ ἔγεινεν ἀπὸ σκοποῦ. Μοὶ εἶχον εἰπεῖ ὅτι τὸ μαυσωλεῖόν του ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ὅτι ἀνεγινώσκετο καὶ ἡ λέξις patria τὸ μόνον ἐναπομείναν ἐκ τῆς περιγραφῆς ἐκείνης περὶ ἧς διατείνονται ὅτι οὕτως ἦτο κεχαραγμένῳ: Ἀχάριστος πατρίς δὲν θὰ ἔχῃς τὰ ὀστιά μου. Μετέβην εἰς τὴν Patria τὴν παλαιὰν Λιτέρνην. Οὐδαμῶς εὗρον τὸν τάφον του, ἀλλ' ἐ-πλανώμην ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῆς οἰκίας εἰς ἣν κατῴκει ὁ μέγιστος καὶ προσφιλέστα-τος τῶν ἀνθρώπων, μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἔ-βλεπον τὸν νικητὴν τοῦ Ἀννίβα περιδια-βάλλοντα κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τῆς ἀντικειμένης τῇ Καρ-χηδόνι καὶ παρηγορούμενον διὰ τὴν ἀδι-κίαν τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν θελητῶν τῆς φιλίας καὶ τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἀρετῶν του

Παύω ἤδη καὶ σοὶ πέμπω τὸν σωρὸν τοῦτον τῶν ἐρειπίων. Ποιήσον ταῦτα ὅτι ἀνθέλγῃ. Ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν διαφό-ρων ἀντικειμένων περὶ ὧν ὀμιλήσω, νομίζω ὅτι δὲν παρέλειψα περιστάσιν τινα ἀξιοσημείωτων, ἐκτὸς ἐὰν ὅτι ὁ Τιβερὶς εἶναι ὁ Flavius Tiberinus τοῦ Βιργιλίου. Διατείνονται ὅτι ὀφείλει τὸ θολῶδες χρω-μά του εἰς τὰς βροχὰς αἵτινες πίπτουσιν ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζει. Συχνάκις κατὰ τοὺς καιροὺς τοὺς μᾶλλον εὐδίουσας θεωρῶν τὰ ἀποχρωματισθέντα κύματά του, ἀντεπαρέστηκα κατ' ἐμαυτὸν τὸν βίον τὸν ἀρχόμενον ἐν μέσῳ καταγι-δων· μάτην διέρχεται τὸ ἐπίλοιπον τῆς πορείας του ὑπὸ αἴθριον οὐρανόν· ὁ ποτα-μὸς μένει πλήρης τῶν ὑδάτων τῆς τρικυ-μίας, ἥτις τὸν κατετάρραξεν ἐν τῇ πηγῇ του.

Γ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ

ΤΟΥ ΧΑΡΙΟΥ ΚΟΥΒΕΡΟΝ.

(Διήγημα κατὰ τὸ γαλλικόν).

[Συνέχεια καὶ τέλος.]

Οἱ νέοι σύζυγοι ἔζων εὐτυχεῖς. Ὁ Κύ-ριος Ματθαῖος γευματίζων μετὰ τῆς συ-ζύγου του εὕρισκεν εὐκαιρίαν πρὸς ἐπίδει-ξιν τῶν γνώσεών του. Ἐὰν ἡ κυρία ἐζή-τει νὰ πῆρ, ὁ κύριος προσφέρων αὐτῇ αἶ-νον ἔλεγε:

— Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ῥωμύλου ὁ Μαικύνος ἐρόνευσε τὴν σύζυγόν του διότι ἔπιε οἶνον. Γυνή τις διαρρήξασα ὀψοφυλά-κιον κατεδικάσθη ὑπὸ τῶν γονέων αὐτῆς εἰς τὸν διὰ τῆς πείνης θάνατον. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ὑπεχρέουν πάσας τὰς γυ-ναῖκας νὰ ἐναγκαλιζῶνται τοὺς γονεῖς τῶν, ἵνα ἐκ τῆς πνοῆς αὐτῆς ἀναγνώριζωσιν τὴν περὶ τὴν τροφὴν ἐγκράτειαν αὐτῶν.

Ἐπὶ τούτοις ἡ κυρία Ματθαίου ἔλεγε:

— Φίλε μου, δώσατέ μοι πολὺ νερόν.

Ἐὰν ἡ κυρία ἐζήτει βόειον κρέας, ὁ κύριος Ματθαῖος προσφέρων τοῦτο ἔλεγε:

— Ἡ Καρχηδὼν ἐκτίσθη ἐν Λυβίᾳ ὑπὸ τῶν Τυρίων· κατ' ἀρχὰς οἱ ἐγγχώριοι γῆλῆσαν νὰ τοὺς διώξωσι, ἀλλ' αὐτοὶ παρεκάλεσαν νὰ τοῖς δώσωσιν τόσον γῆν μόνον, ὅσον δύναται νὰ περικλείσῃ δέρμα βοός. Γελῶσιν οἱ ἐγγχώριοι διὰ τὴν πρό-τασιν καὶ παρηγοροῦσιν οἰκειοθελῶς τὸ ζητούμενον, περιέρχοντι νὰ ἴδωσι διὰ τίνος σοφίσματος οἱ Τύριοι ἠλπίζον νὰ οἰκοδο-μήσωσι πόλιν εἰς τοσαύτην μικρὰν περιο-χὴν γηπέδου. Τότε οἱ Τύριοι κατεργάσαν-τες δέρμα βοός ἐκοψαν εἰς λεπτὰς λωρί-δας δι' ὧν περικλείσαντες εὐρύχωρον χῶ-ρον ὠκοδόμησαν τὸ φρούριον τῆς Καρχη-δόος.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἀγαπητέ μοι, ἀπεκρίθη ἡ κυρία Ματθαίου, θέλετε μὲ ὑποχρεώσῃ ἐὰν μοὶ δώσητε ὀλίγην σά.λισαι·

Ἐὰν ἡ κυρία ἔτρωγε πεπόνιον ὁ κύριος τῆ ἔλεγε:

— Προσέχετε! . . . ὁ αὐτοκράτωρ Μα-ξιμιλιανὸς ἀπέθανεν εἰς Ἰνσπρούκ ἕνεκα πέπονος.

¹⁾ La Fontaine.

¹⁾ Ὀράτιος.

Ἐάν ἐζήτει ἰχθεῖς τῇ ἔλεγεν:

— Ὁ Ἐρασμος μόλις ὀσφραϊνόμενος αὐτοὺς ἐπύρεσεν. Ἐάν τέλος ἡ κυρία Ματθαίου εὐθαύμαζε τὸ μέγεθος σταφυλῆς:

— Νομίζετε, τῇ ἔλεγεν ὁ κύριος Ματθαῖος, ὅτι αἱ σταφυλαὶ αὗται εἶναι μεγάλαι! . . . Εἰς Χιρὰς ὑπάρχουσι σταφυλαὶ βάρους δώδεκα λιτρῶν . . . Διὰ τὰ φάγη τις σταφυλὰς δέον νὰ ταξειδεύσῃ εἰς Περσίαν.

Ἦλθον εἰς Παρισίους. Ὁ κύριος Ματθαῖος ἔσπευσε νὰ φθάσῃ εἰς Παρισίους, ἵνα ὁμιλῶσι περὶ αὐτοῦ. Ἡ Κυρία Δουβουὰ κατόκει εὐρύχωρον, ἐπὶ τοῦ προαστείου τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ, οἰκίαν. Ὁ κύριος Ματθαῖος ὅμως ἐθεώρησε πρέπον νὰ εἶπῃ πρὸς τὴν σύζυγόν του:

— Ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν μέγαρον, διότι θὰ δεχώμεθα ὅ,τι ἐξοχον οἱ Παρίσιοι ἐγκλείουσιν. Ἐχετε δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων ἐτήσιον εἰσόδημα, ἐπιθυμῶ ἐν τούτοις νὰ με διορίσωσιν εἰς τινὰ ἐπίσημον θέσιν . . . Θέλω νὰ σὰς δώσω τὸ ἀνώτερον τῶν ὄσων μοὶ ἐχορηγήσατε. Εἶμαι τῆς ἰδέας ὅτι θὰ γίνω ὑπουργός· πρὸς τοῦτο, πρὸ παντὸς ἄλλου, δέον νὰ γίνω γνωστός. Ἄς ἐνοικιάσωμεν λοιπὸν μέγαρον, ἃς δώσωμεν Λουκουρικὰ γεύματα, ἑορτὰς ὁμοίαις με τὰς τῶν Βαβυλωνίων. Ἐγὼ μεγάλα σχέδια! Θέλετε ἴδει! . . . Ὁ ἐξ ἡμετέρων Ῥωμαϊκὰς αἰθούσας, κομωτήρια Ἀθηναϊκὰ (bouloirs), ἐστιατόριον Κινεζικὸν καὶ Ἑλληνικὸν κήπου· θέλετε ἐνδυθῆ κατὰ τὸν ἀρχαῖον τρόπον, ἡ σὰς πιγαίνει θαυμάσια, ὁ ὅτι ὁμοιάζετε κατὰ τὴν Σαπφῶ. Ἐγὼ ἐπίσης ἐκτὸς τῶν ἄλλων θὰ φέρω κοθόρνους· θέλωμεν ἐνδύσει τοὺς ὑπηρετάς μας ἕκαστον κατὰ τὸν ἰδιαιτέρον τῆς ὑπηρεσίας του τρόπον. Θέλω προσπαθῆσαι νὰ ὁμιλῇ ἕκαστος τὴν γλῶσσαν τῆς χώρας ἧς τὸ ἐνδύμα θὰ φέρῃ. Ἀπασα ἡ πόλις θὰ ὑπελάθῃ θὰ ἐθουσιασθῇ ἐξ ὄσων θὰ ἴδῃ εἰς τὸν οἶκόν μας, ἐντὸς δὲ τριῶν μηνῶν θὰ διορισθῶ ὑπουργός ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδύσεως.

Ἡ κυρία Ματθαίου παρεδέχθη κατὰ ὁλοκληρίαν τὰ σχέδια ταῦτα· εὗρε μάλιστα ἐπιδεικτικώτατον τὸ ἐνδύμα τῆς Σαπφῶς. Ἡ κυρία αὕτη οὐδέποτε διεκρίνετο ἐπὶ ὠραιότητι μορφῆς, πιθανώτατα ὅμως

ὅτι θὰ διεκρίνετο διὰ τὸ λαμπρὸν τοῦ ἐνδύματος.

Διὰ τῶν χρημάτων τὰ πάντα κατορθωτὰ εἰς Παρισίους. Ὁ κύριος Ματθαῖος ἔθεσεν ἀμέσως εἰς ἐνέργειαν πάντα αὐτῶν τὰ σχέδια. Ἐκτίσθησαν εὐρύχωρον μέγαρον, προσεκάλεσε ζωγράφους καὶ κοσμητὰς· ἐζωγράφησε καὶ διεκόσμησε τὰ ἰδιαιτέρα αὐτοῦ δώματα κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν καὶ Ῥωμαϊκὸν τρόπον· ἐπειδὴ δὲ δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ εὕρῃ ὑπηρετάς ὁμιλοῦντας Λατινιστὶ ἔσχε τὴν φροντίδα νὰ γράψῃ χουσις γράμμασιν ἐπὶ τῆς θύρας ἕκαστου δωματίου τὸ ὄνομα, ὅπερ ἕκαστον ἐφερεν· ἔπειτα λαβῶν τὴν σύζυγον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς χειρὸς τῇ εἶπε:

— Βλέπετε, ἀγαπητὴ φίλη, ὅτι εἰσερχόμεθα κατ' ἀρχὰς εἰς τὸν ἀντιθάλαμον· ἐκεῖθεν μεταβαίνομεν εἰς τὸ ἐστιατόριον, coenatio· ὅταν δὲ θὰ εἶμεθα μόνοι θὰ δειπνῶμεν εἰς τὸ μικρὸν, coenaculum· κατόπιν θὰ πίνωμεν τὸν καφρὲν εἰς τὸν οἶκον, ἄλλως αἴθουσαν λεγόμενον.

Ἡ κυρία Ματθαίου ὑπεσχέθη ὅτι θὰ προσπαθῆσαι νὰ ἐνθυμηθῆται ὅτι δέον νὰ λέγῃ:

— Ὑπάγωμεν εἰς τὸν οἶκον ἵνα πίνωμεν τὸν καφρὲν. Ἐνησχολήθησαν κατόπιν διὰ τὰς προσκλήσεις. Ὁ κύριος Ματθαῖος ἔλαβε τὸ λεξικὸν τῶν εἰκοσιπέντε χιλιάδων διευθύνσεων· ἐξέλεξε ἕκατόν πρόσωπα διὰ τὸ γεῦμα καὶ τριακόσια διὰ τὴν ἑορτὴν ἧς προώριστο νὰ ἐπακολουθήσῃ. Δὲν ἐπρόσθεσεν ἐπὶ τοῦ προσκλητηρίου ὅτι «θὰ ὑπάρχη καὶ βιολιόν» ἀλλ' ἔγραψεν ὅτι «θὰ ὑπάρχωσι διασκεδάσεις κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον».

Οἱ Παρισιοὶ εἶναι περίεργοι· ἤθελον νὰ γνωρίσωσι τὸν κύριον Ματθαῖον διδόντα ἑορτὴν νέου εἶδους· ἐδέχθησαν τὰς προσκλήσεις, ἦλθον εἰς τὸ δεῖπνον καὶ ἐξεπλάγησαν ἰδόντες ὅτι τοὺς ὑπεδέχοντο κυρία ἐνδεδυμένη ὡς ἡ Σαπφῶ καὶ κύριος ὡς ὁ Κούρτιος. Καθ' ἣν ὥραν ἕκαστος ἐλάμβανε θέσιν εἰς τὸ δεῖπνον, εἰσῆλθον εἰς τὸ ἐστιατόριον νεῖνιδες ἐνδεδυμένοι ὡς δοῦλαι, φέρουσαι ἀνά χειρὰς ἀμοφορεῖς, οὓς προσέφεραν εἰς τοὺς δαιτημόνας ὅπως πλύνωσι τὰς χεῖράς των· οἱ προσκεκλημένοι ἤξιον ὅτι αἱ χεῖρες αὐτῶν ἦσαν καθαραὶ, δὲν εἶχον δὲ ἀνάγκην τοῦ Ἑλλη-

νικοῦ τούτου ἐθίμου. Τότε, δοθέντος σημείου ὑπὸ τοῦ κυρίου Ματθαίου, αἱ νεῖνιδες ἐπέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἕκαστου στέφανον ἐξ ἀνθέων. Ἡ πράξις αὕτη προὔξηνσε σφοδρὸν γέλωτα, διότι οἱ στέφανοι δὲν ἤρμοζον εἰς πάντας. Περιέπαιξαν πολὺ τὴν νεῖν ταύτην τοῦ κυρίου Ματθαίου ἰδέαν, ἵνα ὅμως μὴ δυσαρεστήσωσιν αὐτὸν κυρίαί τινες, εἰς ἃς ὁ στέφανος ἤρμοζε διετήρησαν αὐτοὺς. Εὐτυχῶς διὰ τοὺς δαιτημόνας τὸ γεῦμα οὐδὲν εἶχε τὸ ἀρχαῖον, διότι ὁ κύριος Ματθαῖος δὲν ἠδυνήθη νὰ εὕρῃ μαγεῖρους γνωρίζοντας τὴν μαγειρικὴν τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων.

Ὁ Ἀμφιτρώων, καθ' ὃν χρόνον προσεφέρετο ὁ ζωμός, ἐξεφώνησε λόγον ἑλληνιστὶ εἰς ὃν οὐδεὶς ἀπήντησε. Κατὰ τὸ δεύτερον φαγητὸν ὁμιλήσῃ λατινιστὶ καὶ μόνον κατὰ τὰς ὀπίρας ἐξεφράσθη γαλλιστὶ. Οἱ δαιτημόνες ἐγευματίσαν κάλλιστα ἀφίνοντες τὸν κύριον Ματθαῖον νὰ ὁμιλῇ, εὐχαριστοῦντο δὲ μόνον νὰ βλέπωσιν ἀλλήλους, νὰ μειδιῶσι καὶ νὰ δάκνωσι τὰ χεῖλη των ἵνα μὴ διαραγῶσιν εἰς γέλωτας. Ὁ πρῶτος δημοδιδάσκαλος ἐξελάμβανε ταῦτα ὡς ἐνδειξὴν θαυμασμοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τοῦ δεῖπνου ὁ κύριος Ματθαῖος λέγει εἰς τοὺς ξένους του:

Ἐλθετε εἰς τοὺς κήπους· μυρία θαυμαστά σὰς ἀναμένουσι. Θέλετε ἴδει τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν, τὸν ναὸν τῆς Ἐρέσου, τὸν Παρνασσὸν καὶ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος.

Ἐξῆλθον πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ κήπου, ἀλλὰ μετρίως εὐχαριστήθησαν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τούτων ἀναμνήσεων, ἃς ὁ κύριος Ματθαῖος δι' ἀδρῶν δαπανῶν παρεσκεύασε· καὶ ὅτε προέτεινε εἰς αὐτοὺς νὰ παῖξωσι τὸν κροστὸν, νὰ παλαίσωσι καὶ νὰ μιμηθῶσι τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας κατεβλήθη ἀκούσας ἕκαστον νὰ λέγῃ «Προτιμῶμεν μίαν καθρίλιαν.»

Ἐπειδὴ ὁ κύριος Ματθαῖος δὲν εἶχε ποσῶς διανοηθῆ νὰ μισθώσῃ ὀρχήστραν διὰ χορὸν, αἱ δαιτημόνες ἀπεσύρθησαν ἐνωρὶς καταλείποντες τὴν Σαπφῶ καὶ τὸν Κούρτιον περιδιαβάζοντας εἰς τὴν κοιλάδα τῶν Τεμπῶν καὶ ἐλευθέρους νὰ κρημνησθῶσι ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς Λευκάδος, ἃν τοῦτο τοῖς ἐφαίνετο εὐάρεστον.

Οἱ Παρισιοὶ εἶναι ἐλαφροὶ ἄνθρωποι! λέγει ὁ κύριος Ματθαῖος εἰς τὴν σύζυγόν του. Πρέπει νὰ ἐξαναγκάσωμεν αὐτοὺς ὅπως ἐκπαιδευθῶσιν· εἶμαι ἐν τούτοις βέβαιος ὅτι θὰ γίνῃ μέγας περὶ τῆς ἑορτῆς μας λόγος, ἡ δὲ Ἀκαδημία θὰ μοὶ ἀποστείλῃ συγχαρητήρια. Ἐγένετο ὅντως λόγος περὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ κυρίου Ματθαίου, παρ' οὐδενὸς ὅμως ἔλαβε συγχαρητήρια. Τότε εἶπε πρὸς τὴν γυναῖκά του:

Ὁ ἐξ ἡμετέρων ἄλλην ἑορτὴν ὅλως διάφορον· θέλωμεν φέρει μεσαιωνικὰς ἐνδυμασίας. Σεις, ἀγαπητὴ μου φίλη, θέλετε φέρει τὸ ἐνδύμα τῆς Ἀγνῆς Σορέλ, ἐγὼ δὲ τὸ τοῦ Δυνουά· οἱ κῆποι μας θὰ μεταποιηθῶσιν εἰς γυμνικοὺς ἀγῶνας καὶ ἵπποδρόμια. Πρὸς τιμὴν σας θὰ θραύσωσι τινὰς λόγγας, θέλετε δὲ ἀπονείμει τὰ βραβεῖα εἰς τοὺς νικητάς, ἐγὼ δὲ θέλω ἐκφωνῆσαι λόγον περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἵπποτικότητος. Θέλω ἀποδείξει ὅτι οἱ γυμνικοὶ ἀγῶνες ἐπενοήθησαν εἰς Ἰταλίαν ὑπὸ Λομβαρδῶν ἡγεμόνων, ἐνθα ἐκαλοῦντο battagliole.

Ἡ κυρία Ματθαίου εὗρεν ὠραῖον τὸ ἐνδύμα τῆς Ἀγνῆς Σορέλ. Ὁ σύζυγος αὐτῆς προσεκάλεσε νέους τεχνίτας, αἱ ἑλληνικαὶ ἀναμνήσεις κατεδαφίσθησαν καὶ ἀντικατεστάθησαν διὰ μεσαιωνικῶν μνημείων. Αἱ αἴθουσαι, τὰ ἐστιατόρια, πάντα ἐζωγραφήθησαν κατὰ διάφορον τρόπον. Ὁ πρῶτος δημοδιδάσκαλος ἐγοητεύθη ὡς δυναθὴς νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν ἐποχὴν ἣν ἐπεθύμει νὰ ἐορτάσῃ. Πανταχόθεν ἐφαίνοντο τρόπαια, ὀπλοθῆκαι καὶ ἵπποτικά ἐπιγράμματα· οἱ ὑπηρεταὶ ὀνομάσθησαν αὐλικοὶ ἀκόλουθοι καὶ θεράποντες· τέλος ὁ κύριος Ματθαῖος περιεβλήθη τὴν πανοπλίαν τοῦ Δυνουά.

Τὸ πλῆθος προσέτρεξεν εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην. Ἀχμαῖον ζεῦγος παριστῶν τὴν Ἀγνῆν Σορέλ καὶ τὸν Δυνουά ἠδύνατο νὰ γοητεύσῃ τὴν συνάθροισιν· ὁ κύριος Ματθαῖος ἤρξατο τοῦ λόγου αὐτοῦ περὶ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἵπποτωσύνης κατόπιν οἱ προσκεκλημένοι ἤρξαντο νὰ χορεύωσι γκαλόπ.

Ὁ κύριος Ματθαῖος δὲν ἀπώλεσε τὸ θάρρος του· τὴν μεσαιωνικὴν τελετὴν διδέχθη ἀσιατικῆ, ταύτην Κινεζικῆ, κατόπιν δὲ ἄλλαι διάφοροι.

— Πρέπει νὰ προχωρήσωμεν, ἔλεγεν ὁ

κίσις Ματθαῖος πρὸς τὴν σύζυγόν του· ἡ κυβέρνησις προσήλωσεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ ὄμματα αὐτῆς· ζητεῖ νὰ πεισθῆ περὶ τῶν ὄσων δύναμαι νὰ πράξω, πρὶν ἢ μοὶ προσφέρει σπουδαῖόν τι ὑπόβλημα.

— Ἐμπρὸς λοιπὸν, ἀπῆντα ἡ κυρία Ματθαίου, ἣτις εὐηρεστεῖτο ἄλλως τε νὰ φέρῃ, ὅτε μὲν Κινεζικὰ, ὅτε δὲ Ἑλληνικὰ ἐνδύματα· Ἄλλ' ὁ ἀρχαῖος δημοδιδάσκαλος, ὁ τοσοῦτον πραγμάτων ἔχων γνῶσιν, ἐλησμόνησε πιθανῶς τὰ οικονομικά του. Ἦτο ἀνάγκη μεγάλης περιουσίας πρὸς ἐξακολούθησιν τοῦ εἶδους τούτου τῆς ἐκπαιδεύσεως, ὅπερ ὁ κύριος Ματθαῖος ἐζήτει νὰ ἐφαρμόσῃ τοῖς συμπολίταις αὐτοῦ. Ἐν βραχεῖ κατεσπατάλευσε πᾶσαν τὴν περιουσίαν τῆς συζύγου του. Ἡμέραν τινα κατεπλάγη ἰδῶν ἐκυτὸν κυκλούμενον ὑπὸ ἀνθρώπων κρατούντων ἀνά χειρὸς λογκριασμῶν καὶ ζητούντων χρήματα.

— Κύριε, ἔλεγεν ἐπιπλοποιός τις, μοὶ ὀρεῖτε πέντε χιλιάδας φράγκων διὰ διακόσμησιν καὶ ἐπίστρωσιν Κινεζικοῦ δωματίου.

— Κύριε ἐπιπλοποιέ, ἔχω παράπονα καθ' ὑμῶν, ἀπῆντα ὁ σοφός, σὰς εἶχον παραγγεῖλει νὰ διασκευάσητε τὴν αἰθουσαν ταύτην διὰ κιτρίνου χρώματος, πλὴν σεῖς δὲν ἐπράξατε τοῦτο. Ἄγνοεῖτε ὅτι τὸ κίτρινον χρῶμα προτιμᾶται ἐν Κίνα. Τὰ διακριτικὰ σημεῖα εἶναι οἱ κίτρινοι ὑπενδύται καὶ τὰ πτερὰ τῶν ταῶ' ἀπ' ἐναντίας δὲ τὰ πτερὰ τῶν κοράκων εἶναι ἐνδειξίς ἀτυχίας. Θὰ μοὶ κάμητε τὴν χάριν, κύριε ἐπιπλοποιέ νὰ μὲ θέσητε ἐντὸς κιτρίνου δωματίου.

— Κύριε, θὰ ἀναγκασθῶ ἐπὶ τέλους νὰ σὰς θέσω εἰς τὴν φυλακὴν ἐὰν δὲν μὲ πληρώσητε.

Οἱ ἔμποροι εἶναι ὀλίγον πρὸς τὰς ἐπιστήμας εὐαίσθητοι. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ πληρωθῶσιν οἱ δανεισταί· ἐπωλήθη πρὸς τοῦτο ὅ,τι ἔμενε καὶ ὅτε πάντες ἐπληρώθησαν, ἐδέησε νὰ ἐγκαταλειρθῆ τὸ μέγαρον καὶ ὁ κύριος Ματθαῖος μετὰ τῆς κυρίας του ὑπεχρέωθη νὰ κατοικήσῃ τὸ τέταρτον πάτωμα μετρίας οἰκοδομῆς παρὰ τὸ Ἔλος.

Ἡ μεταβολὴ αὕτη τῆς καταστάσεως κατελύπησε τὴν κυρίαν Ματθαίου. Πρὸς

παρηγορίαν τῆς· ὁ κύριος Ματθαῖος τῆ εἶπε μίαν ἡμέραν:

— Σχεδιάζω ναυτικὴν τινα ἐπίδειξιν ἐντὸς τῆς διώρυγος τῆς Βιλιέτ, θέλετε ἐνδυσθῆ ὡς Ναῖας καὶ ἐγὼ ὡς Τρίτων' καθ' ὅν δὲ χρόνον θὰ τελῶνται οἱ ἀγῶνες, θέλω ὁμιλήσει περὶ τῆς ἐφευρέσεως τῆς ναυτιλίας.

Τὴν φράξιν ὅμως ταύτην ὁ κύριος Ματθαῖος ἀπώλεσε πᾶσαν ἐλπίδα ἐπιτυχίας τοῦ σχεδίου του· ἐν τῷ ταμείῳ αὐτοῦ οὐδὲ κἂν δι' ἀπλοῦν γεῦμα ἐν ξενοδοχείῳ ἔμενον χρήματα· ἡ δὲ κυρία μετὰ φρίκης ἔβλεπε τὴν στιγμὴν τῆς στερήσεως πάντων. Ἀπολέσασα πάσας τὰς κενοδοξίας τῆς ἤρξατο νὰ ἐνθυμῆται τὸν ἔμπορον σύζυγόν της ὅστις, ἐσπεύετο μὲν τῆς δεινότητος περὶ τὸ λέγειν, τῆς ἡγόραζεν ὅμως καζιμίρια καὶ ἀδάμαντας. Ἡμέραν τινα ἐθεώρησε κατάλληλον ἡ κυρία Ματθαίου νὰ εἶπῃ εἰς τὸν σύζυγόν της:

— Κύριε, ὅτε σὰς ἔλαβον διὰ σύζυγον, εἶχον δεκαπέντε χιλιάδας φράγκων ἐτήσιον εἰσόδημα, ἧδη δὲ μόνη περιουσία μοὶ μένουσιν οἱ ἀδάμαντες. Ἔπρεπε νὰ εἰσθε ἦδη ὑπουργός, ἀλλ' ἐν τούτοις οὐδ' ἔμποροῦπάλληλος ἐγίνεστε! Τί σκέπτεσθε τέλος πάντων νὰ πράξετε;

— Κυρία, ἀπῆντησεν ὁ σοφός, πρὶν ἢ Σίξτος ὁ πέμπτος γίνῃ πάπας ὀνομάζετο Φέλιξ Περρέτης καὶ ἦτο χοιροβοσκός. Οὐρβανὸς ὁ τέταρτος ἦτο μπαλωματῆς εἰς Τροίαν, καὶ Ἀδριανὸς ὁ τέταρτος ἐζήτει κατ' ἀρχὰς ἐλεημοσύνην.

— Τί πρὸς τοῦτο, κύριε; θέλετε λοιπὸν νὰ ζητήσητε ἐλεημοσύνην, νὰ βροσκήσητε χοίρους μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ γίνετε πάπας;

— Ὅχι, κυρία· ἀλλὰ διὰ τούτου ζητῶ νὰ σὰς ἀποδείξω ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀπελπίζωμεθα ποτέ· καὶ ὅτι ἡ ἐκνότης ἀμείβεται πάντοτε ὅσον διὰ τὴν περιουσίαν μας, **Deus dederat Deus abstulit!**

— Δὲν γνωρίζω, κύριε λατινικά! . . .

— Τόσο τὸ χειρότερον διὰ σὰς, κυρία· εἶμαι ὅμως πάντοτε εἰς κατάστασιν νὰ σὰς τὰ διδάξω. Ὁ Κάτων ἔμαθεν ἑλληνικά εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα ἐτῶν.

— Αἶ, Κύριε, φροντίσατε μᾶλλον νὰ εὕρητε ἐργασίαν τινα διὰ νὰ κερδίσετε χρήματα.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἐξῆλθεν εἰς περίπατον. Βλέπουσα ἡ σύζυγος τὴν ἀδράνειάν του προσεπαθεῖ αὐτὴ ἡ ἴδια νὰ τοῦ εὕρῃ ἐργασίαν.

Ὅτε ἡρώτων αὐτὴν τί ἔργον δύναται ν' ἀναλάβῃ ὁ σύζυγός της:

— Τὰ πάντα γνωρίζει, ἄπαντα. Ἡ ἀπάντησις ὅμως αὕτη ὀλίγην ἐνέπνεεν ἐμπιστοσύνην, διότι οἱ γνωρίζοντες πάντα, εἶναι γενικῶς, οἱ διὰ πάντα ἀνίκανοι.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία Ματθαίου κατώρθωσε νὰ εὕρῃ θέσιν τινα διπλογράφου παρὰ τινι ἐμπορικῷ οἴκῳ· ὁ δὲ κύριος Ματθαῖος συγκατετεθῆ νὰ ἐργασθῆ ἀναμμένων πάντοτε τὸν διορισμὸν του ὡς ὑπουργοῦ ἐπὶ τῆς παιδείας.

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ κύριος Ματθαῖος κατεγίνετο νὰ μεταφέρῃ τὰς ἐμπορικὰς πράξεις ἐκ τοῦ Προχείρου εἰς τὸ Καθολικόν, ἐνησχολεῖτο συγχρόνως καὶ εἰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῖνας. Ἡμέραν τινα ὁ ἔμπορος νὰ ἴδῃ τι ὤφειλεν εἰς τινὰ τῶν ἀνταποκριτῶν του ἠνέωξε τὸ καθολικὸν καὶ ἀνέγνωσεν αὐτῷ Καρχηδόνιοι ἔδωκαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸ ὄνομα *Ἰσπανία* ἐκ τῆς λέξεως *σπάνια* ἣτις, εἰς τὸν γλῶσσον τῶν φοινίκων, ἀφ' ὧν κατάγονται οἱ Καρχηδόνιοι, σημαίνει *χώρα τῶν κονίκλων*, ὡς εὐρόντες ἐπ' αὐτῆς ἀπειρίαν τοιούτων ζῶων. Ἐπὶ Ῥωμαϊκῶν νομισμάτων ἡ Ἰσπανία εἰκονίζεται διὰ γυναικὸς εἰς τῆς ὁποίας τοὺς πόδας φαίνεται κόνικλος.

Ὁ ἔμπορος ἐμάνη· ἔκραξε τὸν διπλόγραφον του καὶ τῷ εἶπε:

— Τί ζητεῖ, κύριε, ἡ ῥυπαρογραφία αὕτη εἰς τὰ βιβλία μου; ζητῶ νὰ μάθω τὸν μετὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μου λογαριασμὸν καὶ εὐρίσκω ἐν τῇ μερίδι αὐτοῦ Καρχηδόνιους καὶ κονίκλους!

— Κύριε, ἀνταπήντησεν ὁ κύριος Ματθαῖος, ὅ,τι σεῖς ἀποκαλεῖτε ῥυπαρογραφίαν εἶναι φυσικὴ τῆς πολυμαθείας μου συνέπεια. Ἐργαζόμενος ἐπὶ τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἔκαμνον σκέψεις ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου ἀνεμνήσθην ὅτι οἱ φοινίκες ἦσαν οἱ πρῶτοι ἔμποροι, οὗτοι μοὶ ἀνεμνήσαν τοὺς Καρχηδόνιους καὶ οἱ Καρχηδόνιοι μοὶ ἀνεμνήσαν . . .

— Φθάνει, κύριε, γράψατε ἀλλοῦ ποῦ τὰς σημειώσεις σας καὶ τὰς σκέψεις σας· πολλὰ σφάλματα παρετήρησα εἰς τὰ βι-

βλία μου· εἰσθε καθ' ἑλοκλήριαν ἀφρημένος. Δυνατὸν νὰ εἰσθε σοφός, ἀλλ' οὐδέποτε καὶ διπλογράφος· ἀν ἐπὶ μῆνα σὰς διατηρήσω ἔτι, πᾶσα ἐπὶ τῶν βιβλίων μου ἐξέλεγχίς καθίσταται ἀδύνατος.

Ὁ κύριος Ματθαῖος χαίρετός τις ἀπεσῆρθη ψυθυρίζων:

— Numerus stultorum est infinitus!
Μαθούσα ἡ κυρία Ματθαίου τὴν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας ἀπόλυσιν τοῦ συζύγου της ἔλεγε κλαίουσα:

— Τί θὰ γίνωμεν τῶρα;

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ κύριος Ματθαῖος. Οἱ φιλόσοφοι εἰς ὀλίγα ἀρκοῦνται. Ὁ Διογένης εἶχε πῖθον πρὸς κατοικίαν.

— Ἐὰν μὲ εἰδοποιεῖτε ἐξ ὑπαρχῆς, κύριε, ὅτι τοιαύτη μὲ περιέμενε τύχη, ἦθελον σκερθῆ ἐὰν ἔπρεπε νὰ σὰς λάβω σύζυγον.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἔλαβε τόμον τινα τοῦ Σενέκα περὶ τῆς καταφρονήσεως τοῦ πλούτου, ὃν ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν σύζυγόν του. Ἡ κυρία ἔρριψε τὸν Σενέκαν εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου καὶ ἔκτοτε ἡ οἰκογενειακὴ ὁμόνοια διεταράχθη.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία ἐνησχολήθη ἐκ νέου πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ συζύγου αὐτῆς. Καταγινόμενη καθ' ἑκάστην, ἔμαθεν ὅτι ὁ κατὰ τὴν αὐτὴν ὁδὸν παντοπώλης εἶχεν ἀνάγκην ὑπέρτου. Ἐσπευσεν ἐκεῖ καὶ καθ' ὅν χρόνον ἐπλήρωνεν ἀγορασθέντα κηρία, προέτεινεν εἰς τὸν παντοπώλην τὸν σύζυγόν της δι' ὑπέρτην.

Ὁ παντοπώλης ἠρώτησεν ἐὰν ὁ κύριος Ματθαῖος γνωρίζῃ τὰ τοῦ ἐμπορίου του.

— Τὰ πάντα γνωρίζει, ἀπεκρίθη ἡ δυστυχὴς γυνή.

— Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ζητῶ καλλίτερον.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἀπεποιήθη κατ' ἀρχὰς τὴν πρότασιν τῆς κυρίας του. Ἦτο λυπηρὸν καὶ κοπιῶδες εἰς σοφὸν νὰ ζυγίζη πέπερι καὶ νὰ πωλῆ τυρόν. Ἄλλ' ἡ κυρία Ματθαίου, ἥς ἡ μνήμη ἦτο ἰσχυρὰ τῷ ἀπεκρίθη:

— Μοὶ εἶπατε ἄλλοτε, κύριε, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Περσέως, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἦτο ξυλοργός εἰς Ῥώμην· ὅτι Πέτρος ὁ μέγας εἰργάσθη εἰς Ὀλλανδίαν ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης· ὅτι Σίξτος ὁ πέμπτος ἦτο χοιροβοσκός.

— Ἐχετε δίκαιον, ἀπήντησεν ὁ κύριος Ματθαῖος καὶ ἀπεφάσισε νὰ πωλῆ ζάκχαριν καὶ ὄρυζιον.

Ὁ παντοπώλης μετ' ὀλίγας ἡμέρας παρατήρησεν ὅτι ὁ νέος αὐτοῦ ὑπηρέτης ἐμίγνυε τὸ πέπερι μετὰ τὸ ὄρυζιον, τὰ ἀμύγδαλα μετὰ τὴν πότασσαν, τὴν ζάκχαριν μετὰ τὸν σάπωνα· ἐζύγισε μίαν ὁλάν ὅτε τῷ ἐζήτουν ἑκατὸν δράμια· ὅτι προσέφερε καφρὲν ἀντὶ ἐλαιῶν καὶ ὅτι ἐψιττάκιζε ἐπὶ ὄραν μετ' ἑκάστου ἔχοντος τὴν ὑπομονὴν νὰ τὸν ἀκούῃ.

— Ἀγαπητέ μου φίλε, λέγει αὐτῷ ὁ παντοπώλης, ἡ κυρία σας μοὶ εἶπεν ὅτι τὰ πάντα γνωρίζετε, ἐνῶ ἐγὼ βλέπω ὅτι ὅλα ἀγνοεῖτε ἐκτὸς τῆς φλυαρίας διὰ πράγματα τὰ ὅποια οὐδεὶς ἐννοεῖ! Θέλετε ν' ἀγοράσω δοχεῖα ἐτρουσκικὰ διὰ τὰ κοικία μου! . . . τρίποδας διὰ τὰ θαμάσκινα, ἀμφορεῖς διὰ τὸ ῥακίον μου! Ἐγὼ, κύριε, ἔχασα τὸν μπούσουλα! . . . τὰ πάντα ἐντὸς τοῦ καταστήματός μου εἶναι εἰς ἀταξίαν· κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ καθήσητε εἰς τὸ σπῆτί σας.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἐμειδίασε περιφρονητικῶς, ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τὸν σκοῦφον, ὃν τῷ εἶχον δώσει, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκόν του ἐπαναλαμβάνων: Plus negare potest asinus, quam probare philosophus.

Μόλις μαθούσα ἡ κυρία Ματθαίου ὅτι ὁ σύζυγος αὐτῆς ἀπώλεσεν ἐκ νέου τὴν θέσιν του, κατελήφθη ἐξ ἀπελπισίας, ἧς ἔνεκα ἔπαθε κατὰ τὸ στήθος καὶ ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐβδομάδων παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Ἀπολέσας τὴν σύζυγόν του ὁ κύριος Ματθαῖος ἀνεμνήσθη ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς περιουσίας του εἶπε: Ὁ Θεὸς μοὶ τὴν ἔδωκεν, ὁ Θεὸς μοὶ τὴν ἀγῆρσεν. Ἐμμένει ἐπὶ τινος εἰσέτι μῆνας εἰς Παρισίους, ἀλλ' ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῆς κακῆς πρὸς αὐτὸν ὑποδοχῆς, δυσηρεστημένος κατὰ τῶν ἀνθρώπων ἴσως καὶ κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ του, ἐνεθυμήθη τοῦ χωρίου ἐν ᾧ ἐπὶ μακρὸν χρόνον διέτελεσε δημοδιδάσκαλος καὶ εἶπε:

— Προτιμότερον εἶναι νὰ διδάσκη τις τὸ α, β, γ, εἰς χωρικούς ἀκούοντας μετὰ σεβασμοῦ τὸ διδάγμα, παρὰ νὰ ὁμιλῇ περὶ φιλολογίας καὶ ἱστορίας εἰς μὴ ἀκούοντας. Ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς Κουβερὸν.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἤρξατο τῆς πορείας φέρων ἐπ' ὤμου τὸν μικρὸν σάκκον του. Πρὸ πενταετίας δὲν εἶχεν ἴδει τὸ χωρίον. Ἐκτοτε ἄλλος δημοδιδάσκαλος διεδέχθη αὐτὸν, ἄνθρωπος πεπαιδευμένος, ἀλλ' ἀπλοῦς καὶ ἀνευ ἀξιώσεων· οἱ χωρικοὶ τὸν ἤκουον, διότι ἐγνώριζε νὰ τοὺς διδάσκη· δὲν τοῖς ἔλεγε δὲ πράγματα ἀνώτερα τῆς νοημοσύνης αὐτῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοῖς ἐδίδαξε νέας γνώσεις περὶ γεωπονίας, μηχανικῆς, φυσικῆς ἱστορίας, ὡς γνωρίζων νὰ καταβιβάσῃ τὴν ἐπιστήμην μέχρι αὐτῶν, ἀπέχων νὰ ἀναφέρῃ τεχνικούς ὄρους, οὓς οἱ καλοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι δὲν ἠγνόουν. Τέλος ἀντὶ ν' ἀπογοητεύσῃ τοὺς χωρικούς ἐθέρμαινε τὴν ἐπιμέλειάν των. Τινὲς μάλιστα τούτων ἐγένοντο συνδρομηταὶ εἰς μικρὰ περιοδικὰ συγγράμματα, ἀφοῦ τοῖς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωσι τὸ ὄφελιμον τῶν καταχωρουμένων, ἅτινα φωτίζουσι καὶ διδάσκουσι, τέρποντα συγχρόνως.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἐδῆξε τὰ χεῖλη αὐτοῦ, ἠσθάνθη ὅτι ὁ διάδοχός του ἠκολούθησε καλλιτέραν μέθοδον τῆς ἰδικῆς του, ἀλλὰ παρηγορούμενος εἶπε καθ' ἑαυτὸν:

— Καὶ μολαταῦτα εἶμαι σοφώτερος ἐκεῖνου.

Ὁ κύριος Ματθαῖος ἐθεώρησεν εὐρημα τὴν θέσιν ὑποδιδασκάλου εἰς τὸ αὐτὸ σχολεῖον, οὐ ἄλλοτε ἦτο διευθυντής. Σπανίως ἐξήρχετο εἰς περίπατον ἐντὸς τοῦ χωρίου, διότι ἡ κόρη τοῦ Χονδρογιάννη ἦτο ὑπανδρος, ἔχουσα ἤδη τρία τέκνα καὶ ζῶσα εὐδαιμόνως πρὸ πολλοῦ, ἢ μᾶλλον ἀφ' ἧς ἐποχῆς ὁ κύριος Ματθαῖος ἔτρωγε τὴν περιουσίαν τῆς συζύγου του εἰς Παρισίους.

Ἄλλ' ἡ Γιαννούλα ἐξηκολούθει ὁμιλοῦσα καὶ πρὸς τὰ τέκνα αὐτῆς ὅπως καὶ πρὸς τὰς φίλας τῆς· τούτο ἐπαρηγόρει τὸν κύριον Ματθαῖον ὅστις ἐπανελάμβανε:

— Ἀδύνατον θὰ ἦτο νὰ συζήσω μετὰ γυναικός, ἢ ὅποια καλοῦσα τὰ τέκνα αὐτῆς λέγει: Ἐλθέ, τέκνα μου.

ΣΑΜΟΥΗΛ

ΠΕΡΙ

ΜΩΑΜΕΘΑΝΙΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ

(Συνέχεια· ἴδε φυλλάδιον Β').

§ 24. Ὅτι οἱ παρὰ τοῦ προφήτου ἐ-

αγγελισθέντες δέκα ἀπολαμβάνουσι τὴν αἰώνιον μακαριότητα· οἱ δέκα οὗτοι οἵτινες δοξάζονται ὡς ἅγιοι, εἶναι οἱ πρῶτοι μαθηταὶ τοῦ Μωάμεθ, ἐξ ὧν κατὰ τὴν αὐθεντικὴν ὁμολογίαν τούτου, οἱ δύο εἶναι υἱοὶ τῶν Χασάνη, καὶ Χουσεῖνη, καὶ Φατμᾶς θυγατρὸς τοῦ πρώτου· τιμῶνται δὲ καὶ δοξάζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα Βελῆς (ἅγιος) διὰ τε τὴν θρησκευτικὴν των εὐλάβειαν καὶ τὰς ἀρετάς των· οὐδεὶς ἄλλος δύναται ν' ἀπολαύσῃ τῆς ὑψηλῆς ταύτης τιμῆς οἰαυδῆποτε καὶ ἐὰν ἤθελον εἶσθαι αἱ ἀρεταὶ του.

Σέβονται εἰς ἄκρον τοὺς Ἰμάμηδας, καταγομένους ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰμάμ, θεμελιωτοῦ τῶν τεσσάρων θρησκευτικῶν θεσμῶν, πάντας τοὺς διδασκάλους τοῦ Ἰσλαμισμού, τοὺς Σέχηδας, τοὺς Καλίφας καὶ τοὺς διαπρέψαντας ἐπ' ἀρετῆ καὶ εὐσπλαγχνία.

Ἐξ ἀπάντων τῶν Σουλτάνων, οἱ μᾶλλον σεβαστοὶ εἰσὶν, Ὁσμάνης Α', Ἀμουράτ Α', Μωάμεθ Α', καὶ Βαγιαζίτ Β'. Ἐκάστη ἐπαρχία, πόλις, κώμη, ἢ χωρίον ἔχει ἁγίους, οὓς λατρεύουσι διὰ θυσιῶν καὶ ἐλεημοσύνης· καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Σουλτάνος εἶνε εὐλαβέστατος εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν κανόνων καὶ ἐπισκέπτεται τοὺς τάφους τῶν ἁγίων τούτων εὐλαβῶς διανέμων ἐλεῆ εἰς τοὺς πτωχοὺς. Τὰ λείψανα ἐν γένει τῶν προφητῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν εἶναι σεβαστά, πρὸ πάντων τῶν μᾶλλον ἐναρέτων Δερβίσιδων καὶ Μοναχῶν, τοὺς δὲ εὐχθεις σέβονται ὡς ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους, φρονούντες ὅτι αἱ δεήσεις των εἰσακούονται παρευθὺς τῷ Θεῷ. Εἶναι ὅμως ὁμολογουμένως ὅτι οἱ Τούρκοι εἶνε πράγματι συμπαθεῖς πρὸς τοὺς ἀπόρους.

Ἡ μουσικὴ καὶ ὁ χορὸς ἀπαγορεύονται ὑπὸ τοῦ θρησκευτικοῦ νόμου, ἀλλ' ὁ ὄχλος ῥέπων εἰς τὰ τοιούτου εἶδους δικσκεδαστικά μέσθ κατεπάτησε τούτον τὸν ὅποιον ἄλλως τε μάτην πεπαιδευμένος τις ὑπουργὸς προσεπάθησε νὰ καταστήσῃ σεβαστόν.

Ἐκ τῆς περιγραφῆς τῶν Μωαμεθανῶν διδασκάλων ὡς πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ὅποιαν ἀπολαμβάνουσι δῆθεν εἰς τοὺς οὐρανούς οἱ εὐαγγελισθέντες, ἐρανίζομεθα τὰ ἐξῆς περὶ παραδείσου πιστεύουν ὅτι οὗτοι μονάζουσιν εἰς τὰς τερπνοτέρας καὶ ὑψη-

λοτέρας θέσεις, ὅτι ἕκαστος εὐαγγελιστῆς ἔχει ἐβδομήκοιτα μεγαλοπρεπεῖς σκηνὰς χρυσοκεντήτους, κεκοσμημένας διὰ πολυτήμων ἀδαμάντων, καὶ ὅτι εἰς ἑκάστην σκηνὴν ἔχουσιν ἀπέραντον χωρητικότητα ὑπάρχουσιν ἑκατὸν ἐπτὰ κλινοστρωματὰ ἧτοι ὅσαι ἀναγκαιοῦν εἰς ἴσον ἀριθμὸν οὐρανίων παρθένων, αἵτινες περιστοιχίζουσι αὐτὸν.

§ 25. Ὅτι τὸ κείμενον τοῦ Κορανίου, τῶν γραφῶν, καὶ Χαδοῦς, πρέπει νὰ ἐρμηνεύεται κατὰ τὴν κυρίαν σημασίαν του.

§ 26. Ὅτι ἡ παράβασις τοῦ νόμου τῆς πίστεως καίτοι οὕσα ἀμάρτημα ἀσυγχώρητον δὲν μεταβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ μουσουλμάνου· ἡ ἀδιαφορία πρὸς τὴν πίστιν, ἢ χλεύη πρὸς τὸν νόμον, θεωροῦνται θανάσιμα ἀμαρτήματα τιμωρούμενα μετὰ τὴν αἰώνιον κόλασιν. Τὰ δημοσία κατὰ τῆς πίστεως πραττόμενα παραπτώματα τιμωροῦνται μετὰ θάνατον· ἡ αὐτὴ ποινὴ ἐπιβάλλεται εἰς πάντα μουσουλμάνον ὑβρίσαντα ἢ βλαφημησαντα κατὰ τοῦ Θεοῦ, τοῦ Μωάμεθ ἢ ἄλλου τινος ἀναγνωρισμένου προφήτου, πᾶσα δὲ μεταμέλεια εἶνε ἀνωφελής· ὡς πρὸς τὸ μέρος τούτου ὁ νόμος εἶνε λίαν αὐστηρὸς, διότι ἡ ἀσεβεία εἶναι ἔγκλημα φέρον χαρακτήρα σοβαρότερον καὶ αὐτῆς τῆς κατὰ τῶν καθεστώτων συνωμοσίας.

§ 27. Ὅτι ἡ μαγεία θεωρεῖται ἔγκλημα ἀσεβείας καὶ δι' αὐτὸν ἔτι τὸν Σουλτάνον τὸν πρεσβεύοντα τὸ εἶδος τούτου τῶν προῤῥήσεων περὶ ἀδῆλων ἢ μελλόντων ἀντικειμένων· καὶ ὁ κανὼν οὗτος κατεπατήθη παρὰ πάντων τῶν Τούρκων. Παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς εἴθισται, κατὰ τὰς χαρακτηρισθείσας ὑπὸ τῶν μάγων ὡς ἀποφράδας ἡμέρας, νὰ μὴν ἀπονέμωται διορισμοὶ ἢ παράσχημα εἰς οὐδένα μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Βεζύρου, νὰ μὴ ναυπηγῶσιν οὔτε νὰ ἐξέρχωνται εἰς ἀπόπλουν πλοῖα, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἀνεγειρώσιν οἰκοδομὰς δημοσίας ἢ ἰδιωτικὰς. Ὁ ἰκανότερος καὶ εἰς τὰς προῤῥήσεις του ἐπιτυχέστερος μάγος διορίζεται ἀξιωματικὸς Μουναζήμ-πασας καὶ προϊστάται πάντων τῶν ἀστρολόγων καὶ λοιπῶν συναδέλφων του, ἀνώτερος ὢν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐκλεκτοτέρου σώματος τῶν Οὐλεμάδων. Οἱ πλείστοι καὶ εὐπορώτεροι Τούρκοι διατηροῦσι ἰδίαις δαπάναις

ἐν ταῖς οἰκίαις των τοιούτους μάγους οὐς σέβονται ὡς ἱερά πρόσωπα, καὶ συμβουλεύονται αὐτοὺς εἰς ὅλας των τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς περιστάσεις. Οὗτοι διὰ τοῦ ἀγυρτικοῦ τούτου τρόπου, πράττουσι πλεῖστα ὅσα κακά σχηματίζουσι τετραγωνοειδῆ γράμματα καὶ ἐν τῷ μέσῳ γράφουσι κεφαλαίους γράμμασι τ' ὄνομα οὐτινος ὑπόσχονται τὴν ἐξάλειψιν τῶν κακῶν τῶν προερχομένων εἴτε ἐκ φύσεως εἴτε ἐκ τύχης, καὶ ταῦτα πωλοῦσιν εἰς ὑπερόγκους τιμὰς ἐξαπατῶντες τοὺς μᾶλλον ἀγαθοὺς ἢ εὐπίστους.

§ 28. Ὅτι αἱ δεήσεις, αἱ ἐλεημοσύναι τῶν ζώντων ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων συντελοῦσι τὰ μέγιστα εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς.

§ 29. Ὅτι ὁ Θεὸς εὐχαριστεῖται εἰς τὰς δεήσεις τῶν ἀνθρώπων ἀποδεχόμενος καὶ εἰσακούων αὐτὰς.

§ 30. Ὅτι ὁ Μωάμεθ ἐγνωστοποίησε τὴν συντέλειαν τοῦ αἰῶνος διὰ δέκα ἀξιοσημειώτων σημείων α') διὰ καπνοῦ μέλανος μέλλοντος νὰ καλύψῃ ὀλόκληρον τὴν ὑφήλιον· β') διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀντιχρίστου Δεγιδιά· γ') διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Λαβδέτ-ου· δ') διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Μωῦσέως καὶ τὴν σφραγίδαν τοῦ Σολομῶντος, ὅστις διὰ μὲν τῆς ῥάβδου θὰ ἐγγίξῃ τοὺς ἐκλεκτοὺς, διὰ δὲ τῆς σφραγίδος θὰ ἐκτυπῶνται εἰς τὸ μέτωπον ἐκάστου τὴν λέξιν Μου μὴν (πιστὸς) καὶ εἰς τὸ τῶν ἀποπεμπιέων τὴν λέξιν Κιαθίρ (ἀπιστος). δ') διὰ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἐκ τῆς δύσεως· ε') διὰ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τῆς Μαρίας· ς') διὰ τῆς ἐμφανίσεως λαοῦ τινος ἐκ νάνων ἀπογόνων τοῦ Ἰάρεθ υἱοῦ τοῦ Νῶε· ζ') διὰ τῆς παντελοῦς καταστροφῆς τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως, καὶ η) διὰ τριμεροῦ ἀκατασβέστου πυρὸς ἀρχομένου ἀπὸ τὸ Ἰερὸν καὶ συνωθῶντος πάντας τοὺς λαοὺς εἰς τὸ προσδιωρισμένον μέρος τῆς κρίσεως.

Οἱ μωαμεθανοὶ πιστεύουσιν ὅτι ὁ ἀντίχριστος θὰ ἐμφανισθῆ κατὰ τοὺς τελευταίους τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος χρόνους, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, ὅστις ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Μωάμεθ θὰ προσκαλέσῃ τοὺς λαοὺς εἰς τὴν ἀληθῆ πίστιν (τὴν μωαμεθανικὴν δηλαδή) μὴ

παραδεχόμενος οὐδὲν μέσον μεταξὺ Ἰσλαμισμού καὶ τῆς σπάθης καὶ οὕτω θὰ συνενωθῶσιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν καὶ θὰ διαμείνωσι συνηνωμένοι ἐπὶ τεσσαράκοντα χρόνους μετὰ τοὺς ὁποίους θὰ ὑποπέσωσιν αὐθις εἰς ἀνομίας, τότε ἡ ἀνθρωπότης θὰ καταστραφῆ, καὶ ὅταν ἡγήσῃ ἡ σάλπιγξ τοῦ ἀγγέλου Ἀσραφὴλ, θὰ ἀναστῆθῃ.

Σέβονται καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸν πατέρα καὶ Θεὸν ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν πλὴν ὡς τὸν μεγαλύτερον προφήτην μετὰ τὸν Μωάμεθ, ὡς μεσίαν τῶν ἐθνῶν, ὡς πνεῦμα ἅγιον, ὡς λυτρωτὴν τοῦ κόσμου ὡς τὸν μόνον προσδιωρισμένον νὰ μετακαλέσῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς μετάνοιαν καὶ ἐνῶση αὐτοὺς εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν λατρείαν, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὡς ἀντιπρόσωπον τοῦ Μωάμεθ καὶ τελευταῖον τῶν Καλιφῶν καὶ ὡς μέλλοντα ἐν ὀνόματι αὐτοῦ νὰ στηρίξῃ ὅλα τὰ δικαιώματα τῆς ἱερωσύνης καὶ τῆς ἀνωτάτης δυνάμεως τῶν λαῶν τῆς γῆς.

Οἱ διδάσκαλοι τοῦ ἰσλαμισμού διαιροῦσι τοὺς ἀγγέλους εἰς τάξεις· ἡ πρώτη συνίσταται ἀπὸ τέσσαρας ἀρχαγγέλους, ὑπουργοὺς καὶ ἐκτελεστὰς τοῦ Θεοῦ, οὗτοι δ' εἰσὶν· α') Ὁ ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἐπιτετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν καὶ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν θείων μυστηρίων εἰς τοὺς προφήτας. β') Μιχαήλ, ὁ διευθύνων πάντα τὰ στοιχεῖα καὶ ἰδίως τὴν βροχὴν. γ') Ἀσραήλ, ὁ ἀγγελὸς τοῦ θανάτου (Χάρων ὁ παρχλαμβάνων τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν) καὶ δ') Ἀσραφὴλ, ὁ φύλαξ τῆς οὐρανοῦ σάλπιγγος, ἧτις θὰ ἡγήσῃ δις κατὰ τὴν συντέλειαν τοῦ Κόσμου καὶ διὰ μὲν τοῦ πρώτου σαλπίσματος θὰ θανατωθῶσιν ὅλα τὰ ἔμψυχα, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου τοῦ γενησομένου μετὰ τεσσαράκοντα χρόνους, ὡς προέφημεν, θὰ ἀνηγγελθῆ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Τελετικόν.

Ἡ λατρεία ἡ τελετὴ τοῦ μουσουλμάνου συνίσταται εἰς τοὺς ἐξῆς πέντε κανόνας, οἵτινες εἰσὶν α') ἡ ὁμολογία τῆς πίστεως· β') ἡ δεήσις, οἱ καθαρισμοὶ καὶ αἱ προετοιμασίαι τῆς πίστεως· γ') ἡ ἐλε-

μοσύνη δ') ἡ νηστεία καὶ ε') ἡ εἰς Μέκκαν ἀποδημία.

ΚΕΦ. Α΄.

Περὶ καθαρισμοῦ.

Ὁ καθαρισμὸς συστηθεὶς ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ, χρησιμεύει εἰς τὴν ἐξάλειψιν τῶν μολυσμάτων τοῦ σώματος. Δι' αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος καθίσταται ἄξιος νὰ ἐμφανισθῆ ἐνώπιον τοῦ πλάστου τοῦ μεθ' ὅλης τῆς καθαρότητος ὅσην ἡ πίστις ἀπαιτεῖ. Ἐπομένως ἐκτελεῖται διὰ τῆς λούσεως καὶ πλύσεως ἐν γένει τοῦ σώματος· τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ καθαρισμοῦ συνίσταται εἰς οὐσιώδη καὶ μὴ, ἑσπρία καὶ ἐλαφρά, μεγαλύτερα καὶ μικρότερα. Τὸ λούσιμον χρησιμεύει διὰ τοὺς οὐσιώδεις μολυσμοὺς, τὴν ἐξάλειψιν τῶν φυσικῶν χυμῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀμφοτέρων τῶν γενῶν, διὰ τὸ αἷμα καὶ πᾶν τὸ ἐξερχόμενον τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, πλὴν τῶν δακρύων, ἰδρώτος, σπύρου, μύξας κλπ. Οἱ ῥυπαρότητες αὗται καταβιβάζουσι τὸν μουσουλμάνον ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸν ἀξίωμα καὶ καθιστῶσιν ἀνίσχυρον τὴν προσευχὴν του ὅταν ἡ πηγὴ τῆς ἀκαθαρσίας ζυγίξῃ πλεόν τοῦ γραμμαρίου, ὅπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάρχῃ εἴτε ἐπὶ τοῦ σώματος εἴτε ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος ἢ τῆς θέσεως ἐφ' ἧς ἀναπαύει τοὺς πόδας καὶ τὴν κεφαλὴν κατὰ τὴν προσευχὴν τοῦ Ναμάζ.

Οἰουδήποτε εἶδους ἀκαθαρσία, πρέπει νὰ πλυθῆ με νερόν, ὄξος ἢ χοῦν. Τὰ φύσει στιλπνά, λεία καὶ δικυγῆ, ὅλον ξίφος, μάχαιρα, κάτοπτρον κλπ. καθαρίζονται δι' ἀπλῆς ἐντριβῆς διὰ ῥάκου.

Τὰ μολύσματα τῆς γῆς, τόπος λιθόστρωτος, στέγη κεράμινος, χόρτα, φύλλα φυτοῦ ἢ δένδρου, καθαρίζονται διὰ τῆς ἡλιακῆς ἀποξηράσεως ἀπαλειρομένης οὕτω τῆς μολυσματικῆς ὕλης. Ἀκαθαρσία ὁρατὴ οἰουδήποτε εἶδους, πρέπει νὰ πλυθῆ μέχρι οὗ ἐξάλειφθῆ ἐντελῶς. Τὰ λευκὰ ὑφάσματα ἐν γένει πρέπει νὰ τεθῶσιν ἐν τῷ ὕδατι ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας διὰ νὰ καθαρῶσιν· ἐὰν πρᾶγμα τι ἀκάθαρτον καὶ εἰς πυρὰν καὶ μεταβληθῆ εἰς κόνιν, ἀπόλλυσι τὴν νομικὴν ἀκαθαρσίαν· τὸ αἷμα τοῦ ἰχθύος καὶ παντὸς ἀμ-

φιβίου, ἡ κόπρος τῶν πτηνῶν, ἐξαιρέσει τῶν νησῶν καὶ γηνῶν αἵτινες διαιτῶνται εἰς βορβορώδεις λίμνας, τὸ σίελον τῶν ζώων, τὸ γάλα τῆς γυναικὸς καὶ τῶν ζώων, θεωροῦνται ὕλαι ἀκάθαρτοι· τὸ κοῆας τὸ δέρμα, τὰ ὄστᾶ, τὰ μαλλία, οἱ ὄνυχες παντὸς ζώου βρωσίμου, καὶ τὰ ὄστᾶ τοῦ ἀνθρώπου, θεωροῦνται καθάραι.

Ὁ Μωαμεθανὸς εἶν' ὑπόχρεως νὰ καθαρῆ τὸ σῶμα του ἐντελῶς ἀπὸ πάσης κηλίδος ἀκαθάρτου καθῶς καὶ τὸ μέρος ἐν ᾧ προσεύχεται, ἐπομένως νὰ πλύνῃται μετὰ τὴν φυσικὴν του ἀνάγκην· κανὼν ἀπαράβατος.

ΚΕΦ. Β΄.

Περὶ πλύσεως.

Τὸ πλύσιμον Ἀμτέστ, ἀναγκαῖον εἰς τὴν ἐξάλειψιν καὶ τῆς ἐλαχίστης ἠθικῆς κηλίδος, καὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν βαρυτέρων ἐγκλημάτων, καὶ θεωρεῖται ὑποχρέωσις ἀπαραίτητος κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ κορυφίου: *«Πιστοὶ, ὅταν ἐτοιμάζεσθε εἰς προσευχὴν, πλύνετε τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας, βρέξατε τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας μέχρι ἀστραγάλων.»* Ἐκτελεῖται δ' ὡς ἐξῆς. Ὁ μωαμεθανὸς ὀφείλει νὰ πλύνῃ τὸ πρόσωπον ἀπὸ μετώπου μέχρι λαμποῦ καὶ ὀπισθεν τῶν ὠτίων, ὀλόκληρον τὸ κρᾶνιον ἢ τέταρτον μέρος αὐτοῦ, τὴν πώγωναν, τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας μέχρι ἀστραγάλων διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἢ τῶν τριῶν δακτύλων παρχρηθῆ καὶ διαδοχικῶς χωρὶς νὰ παρελθῆ σιγμῆ καὶ στεγνώσῃ· ὁ προπλυθὲν μέρος.

Εἰς τὸν νκόν (Τζαμί) πορευόμενος, πρέπει νὰ εἰσέλθῃ προηγουμένου τοῦ δεξιοῦ ποδός· ὑποχρεοῦται νὰ πλύνῃται ἰδίᾳ χειρὶ ἐξαιρέσει περιστάσεως τινος ἀποχρώντως δεδικοιλογημένης, ὡς ἀσθενείας, ἢ ἄλλου τινὸς κωλύματος, κληόμενος καὶ στρέφων τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν Μέκκαν καὶ λέγων συνίμα τὰς κανονισμένας προσευχάς. Ὅσκις ἐκτελεῖ ἐκάστην πρᾶξιν, πρέπει νὰ ἀποστηθίζῃ τὸν ἐξῆς Βεσμελέ *«εἰς τὸ δνοια τοῦ πρᾶου καὶ ἐλεήμωνος Θεοῦ· εἰσω δόξα εἰς τὸν Θεόν, ὅστις μᾶς ἐβοήθησεν εἰς τὴν Μουσουλμανικὴν θρη-*

σκαίαν. » Τὸν Βισμελέ τοῦτον πρέπει νὰ ἐπικαλῆται εἰς ὄλας τὰς περιστάσεις, ὅταν τρώγῃ, πίνῃ, κατακλίνεται καὶ ὀδοιπορῇ.

Οἱ μολυσμοί, οἵτινες πρέπει νὰ καθαρισθῶσι διὰ τοῦ πλυσίματος ἐκτὸς τῶν χυμῶν, εἶναι ἡ ἀπροσεξία, ἡ μέθη, ἡ ἠδυπάθεια, τὸ ὄνειρον καὶ ὁ γέλως ἐν ὥρᾳ προσευχῆς τοῦ Ναμάζ· τὸ ἔσχατον τοῦτο ἀπαιτεῖ οὐ μόνον τὴν ἐπανάληψιν τοῦ πλυσίματος ἀλλὰ καὶ τῆς προσευχῆς.

Ὁ Μωαμεθανὸς ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ τὰ πλυσίματά του πρὶν ἢ ἀρχίσῃ τὰς πέντε προσευχὰς τῆς ἡμέρας, ὅταν ἐπιχειρῇ τὸ ταξιδεῖδιον τῆς Μέκκας, ὅταν ἐγειρεται τοῦ ὕπνου, ὅταν ψεύδεται, βλασφημῇ, πτερνίζεται, γελᾷ ἀπρεπῶς εἰς ὁμήγουρον, καὶ ὅταν πράξῃ τι ἀπρεπὲς ἀπὸ ζῆλον εὐσεβείας κινούμενος θέλων νὰ ἀποδείξῃ τὴν πρὸς τὴν πίστιν ἀποσίωσίν του.

ΚΕΦ. Γ'.

Περὶ καθαρισμοῦ.

Ὁ καθαρισμὸς τῶν μολυσμάτων καὶ αὐτῶν τῶν μικροτέρων ἀκαθαρσιῶν συνίσταται εἰς τὸ πλύσιμον τῶν ῥωθῶν καὶ τοῦ σώματος ἐν γένει ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Εἰς τοὺς μολυσμοὺς συγκαταριθμοῦνται ἡ ἀκουσία ἐκχυσις τοῦ σπέρματος, ἡ μοιχεία, τὰ ἔμμηνα τῆς γυναικὸς καὶ τῆς λεχοῦς. Ὁ καθαρισμὸς οὗτος πρέπει νὰ γίνεταί κατὰ πᾶσαν παρασκευὴν πρὸ τῆς μεσημβρίας καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς προσευχῆς, κατὰ τὰς δύο ἑορτάς τοῦ Βαϊράμίου, καὶ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ταξιδίου τῆς Μέκκας. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς οὐδένα οἰουδήποτε γένους, ἡλικίας καὶ τάξεως ἐνόσω διατελεῖ ἀκάθαρτος νὰ ἐγγίσῃ ὑπὸς τὴν πόρταν τοῦ ἐπενδύτου τοῦ τὸ Κοράνιον, οὔτε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν ναὸν ἀνευ ἀπολύτου ἀνάγκης ἢ νὰ ἐπικαλεσθῇ προσευχὴν τινὰ τοῦ κορανίου, τῆς θείας γραφῆς ἢ τοῦ εὐαγγελίου, ἅτινα εἶναι ἱερά καὶ ἐμπεριέχουσι τοὺς λόγους τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. Δ'.

Περὶ τοῦ καθαρτηρίου ὕδατος.

Τὸ διαλυτὸν καὶ καθαρὸν ὕδωρ ἐπιτρέ-

πεται εἰς καθαρισμὸν ὅθενδήποτε καὶ ἂν λαμβάνηται, ἐκ φρέατος, δεξαμενῆς, ῥυάκος, ποταμοῦ, χιόνος, πάγου ἢ θαλάσσης. Ἐάν τὸ ὕδωρ, οὐ ἐποίησεν ἄπαξ χρῆσιν, μολυνθῇ ῥιφθέντος ἐν αὐτῷ θνησιμαίου ἢ εἰσελθόντος ἀκαθάρτου τινος δὲν δύναται αὐθις νὰ μεταχειρισθῇ αὐτό.

ΚΕΦ. Ε'.

Περὶ ἀκαθαρσίας τῆς γυναικός.

Ἡ γυνὴ θεωρεῖται ἀκάθαρτος ὅταν εἶναι ἡ περίοδος τῶν ἐμμητῶν καὶ ἐνόσω διαρκοῦν αἱ τεσσαράκοντα τοῦ τοκετοῦ ἡμέραι. Ὁ χρόνος τῆς ἀκαθαρσίας προσδιορίζεται διὰ τῆς ἀκολούθου παραγράφου τοῦ κορανίου. *Ἡ βραχυτέρα κατάπαυσις τῶν ἐμμητῶν τῆς γυναικὸς εἶναι τρεῖς ἡμέραι, ἡ δὲ βραδυτέρα δέκα· αἱ τοιαῦται γυναῖκες εἶναι ἀτελεῖς εἶνε κατὰ τὸ πνεῦμα εἶτε κατὰ τὴν θρησκείαν.* »

Ἀπαγορεύονται εἰς τὴν γυναῖκα κατὰ τὰς δέκα τῆς περιόδου τῆς ἡμέρας, αἱ πέντε προσευχαὶ τῆς ἡμέρας, ἡ κανονικὴ νηστεία τοῦ Ραμαζάν, ἡ εἴσοδος εἰς τοὺς ναοὺς, οἱ κύκλοι τοῦ Κιαβὺ τῆς Μέκκας, ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Κορανίου καὶ ὁ συνοικισμὸς, ὅταν δὲ πρῆλθῃ ἡ περίοδος αὕτη πρέπει νὰ πλυθῇ καθαρὰ καὶ ὅλον τὸ σῶμα. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τῆς ἀκαθαρσίας, δύναται ἡ ἐν χηρείᾳ διατελοῦσα νὰ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, καὶ νὰ λαμβάνῃ διαζύγιον καὶ ὁ ἀνὴρ νὰ νυμφεύεται τὴν ὑπερέτριάν του ὅταν αὕτη δηλώσῃ τὴν περὶ τούτου θέλησίν της· καθ' ὅλην τὴν περίοδον ταύτην δὲν ἀπηγορεύεται ἡ κανονικὴ νηστεία τοῦ Ραμαζάν. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἄνδρα νὰ ἐγγίσῃ τὴν γυναῖκα, οὔτε νὰ συγκοινωνήσῃ μετ' αὐτῆς· καὶ αἱ λεχοὶ εἰς τὰς αὐτὰς ὑπόκεινται διατάξει, ἡ δὲ διάρκειά τῆς ἀκαθαρσίας τῶν δὲν δύναται νὰ ἦνε βραχυτέρα τῶν εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν καὶ μακροτέρα τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν· ἡ ἀποβόλουσα, εἰς τὰς αὐτὰς ὑπόκειται διατάξει. Ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ὅταν εἶνε ἀνίκανοι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς φυσικῆς αὐτῶν ἐπιθυμίας θεωροῦνται ἀκάθαρτοι, καὶ εἰς τοιαύτην περίστασιν εἰσὶν ὑπόχρεοι νὰ ἐπα-

ναλαμβάνωσι τὸ πλύσιμον εἰς πᾶσαν προσευχὴν ἐκ τῶν πέντε κανονισμένων, καθὼς καὶ εἰς ὄλας τὰς ἄλλας λειτουργίας τῆς θρησκευτικῆς λατρείας.

ΚΕΦ. Σ'.

Περὶ κωνοειδῶν καθαρισμῶν.

Οἱ κωνοειδεῖς καθαρισμοὶ χρησιμεύουσιν εἰς ἀναποφεύκτους ἐλλείψεις καθαροῦ καὶ ἀδόλου ὕδατος· μεταξύ τῶν ὑλῶν τὰς ὁποίας δύναται ὁ μουσουλμάνος νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς καθαρισμὸν, συγκαταριθμοῦνται, ἡ ἄμμος, τὸ χῶμα, ἡ κόνις, ἡ ἄσβεστος, ἡ πέτρα, ἡ αἰθάλη κτλ. ἀλλ' ἂν αἱ ὑλαὶ αὗται δὲν ἤγγισαν εἰς ἀνθρώπινον σῶμα. Ἡ χρῆσις τούτων συνίσταται εἰς τὸ νὰ θέτωσι ἀνοικτάς τὰς δύο παλάμας εἰς τὴν ἐκλεχθεῖσαν ὕλην καὶ ἀροῦ τινάξωσι τὰς χεῖρας ὀριζοντίως, νὰ ἐγγίσωσι αὐτὴν εἰς τὰς παρειὰς ἐξακολουθοῦντες προστρέχοντες τοὺς βραχίονας μέχρι μυός. Τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ καθαρισμοῦ ἐπιτρέπεται εἰς μόνους τοὺς ὀδοιπόρους τοὺς μακρὰν πόλεως εὐρισκομένους.

Ἐκ τῆς περιγραφῆς ταύτης συνάγεται ὅτι οἱ καθαρισμοὶ εἶναι ἀπαραίτητος ὑποχρέωσις τῶν θεσμῶν τῆς Μουσουλμανικῆς θρησκείας· δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ Νόμον εἰς τὸν Ὀθωμανὸν νὰ ἐκτελέσῃ θρησκευτικὴν τινὰ λειτουργίαν πρὶν ἢ ἀποπλύνῃ πᾶσαν ἀκάθαρτον κηλίδα καὶ θεωρηθῇ πράγματι καθαρὸς. Οἱ καθαρισμοὶ οὗτοι ἢ πλυσίματα, οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν μὲ τοὺς μολυσμοὺς τῆς ψυχῆς· τὰ τοιαῦτα ἀμαρτήματα δὲν ἀπαλείφονται εὐκόλως, εἰμὴ διὰ κατανύξεως καὶ προσευχῆς. Οἱ τοιοῦτοι καθαρισμοὶ χρησιμεύουσιν ὡς προετοιμασίαι τῆς ἐξωτερικῆς καθαριότητος, οὔσης ἀναγκαίας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν πάντων τῶν θρησκευτικῶν ὑποχρεώσεων. Τὸ λούσιμον τοῦτο ἀνάγεται καὶ εἰς τὰς ὑλικὰς κηλίδας τὰς εὐρισκομένας εἰς τε τὸ σῶμα καὶ τὸ ἐνδυμα ὅταν εὐρίσκηται εἰς τὸ προσδιωρισμένον τῆς προσευχῆς μέρος, διὰ τοῦτο καὶ προσέχει ὁ ὀθωμανὸς νὰ ἀπομακρύνῃ ἐκ τῆς οἰκίας του παντὸς γένους ἢ εἶδους ζῶν οὐτινος ἢ κόπρος θεωρεῖται ἀκάθαρτος· ἐάν ἐκ συμπαθείας διατηρῶσιν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν κύνων ἢ ἄλλα κτήνη ἢ πτηνὰ, ἀπο-

φεύγουσι νὰ τὰ ὠπεύωσι, φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσι, διότι τὸ τοιοῦτον θεωρεῖται ἀμαρτήμα ἀσυγχώρητον. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἄνδρας καθὼς καὶ τὰς γυναῖκας νὰ ἐνδύωνται μακρὰ φορέματα ἵνα μὴ ἐγγίσωσι τὴν γῆν· ἀλλὰ καὶ ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Κορανίου κατεπατήθη ἀπ' ὅτου ὁ νῦν Σουλτάνος ἔδωκεν μικρὰς τινὰς ἐλευθερίας καὶ εἰσήγαγεν ἐν τῇ αὐτοκρατορίᾳ του τὸν εὐρωπαϊκὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον πολιτισμὸν. Εἰθίσται νὰ μεταχειρίζωνται δύο εἰδῶν ὑποδήματα (σανδάλια) τὸ ἐν ζεῦγος ὅταν εἰσέρχωνται ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὸ δ' ἕτερον ἀφίνουσιν ἐξωθι τῆς θύρας ἵνα μὴ λασπώσωσι τὸ ἔδαφος. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσευχηθῶσιν ἐπὶ ἀπλοῦ σανιδώματος, ἀλλὰ τοῦτο πρέπει νὰ καλύπτεται διὰ πολυτίμου τάπητος τῆς Περσίας. Ἐπειδὴ τὸν χειμῶνα διὰ τὸ ψυχρὸν τὸ πάτωμα τῆς οἰκίας καλύπτεται δι' ὠραίων ταπήτων τοὺς ὀποίους τὸ ἔαρ ἀφαιροῦσι, εἰς τὸ δῶμα τὸ προσδιωρισμένον διὰ τὴν προσευχὴν ἐφαπλώνουσι τοιοῦτον τάπητα χάριν τῆς θρησκευτικῆς ταύτης τελετῆς. Οἱ εὐπορώτεροι καὶ οἱ μετρίως καταστάσεως παρακολουθοῦνται ὑπὸ ὑπερέτου φέροντος ἐπ' ὤμου τὸν διὰ τὴν προσευχὴν τάπητα, ὃν κατὰ τὴν κανονισμένην ὥραν τῆς προσευχῆς ἐφαπλόνει οὗτος παρὰ τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του ἐν οἰωδήποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται τόπω. Ὅσοι δὲν φέρουσι τάπητα μεταχειρίζονται τὸν ἐπενδύτην των· προσέχουσι ὅμως πολὺ μὴ τυχερὸν τὸ μέρος ἐν ᾧ θὰ προσευχηθῶσι εἶναι ἀκάθαρτον καὶ διὰ τοῦτο φοβοῦνται νὰ ἐγγίσωσι τὰς χεῖρας ἢ τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ ἀσκεπὲς ἔδαφος, ὅπου προσεύχονται γονυκλινῶς.

ΚΕΦ. Ζ'.

Περὶ τῆς χρήσεως τοῦ πλυσίματος.

Ὁ Τοῦρκος ὅταν πρόκειται νὰ πλυθῇ διευθύνεται εἰς τὴν γωνίαν τοῦ δωματίου του ἐνθα ἐπὶ ἐρυθροῦ ἐριούχου ὑπάρχει λεκάνη χαλκίνος ἢ κασιτέρινος. Δύο ὑπηρέται, βοηθοῦσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ του τούτου καθήκοντος, ὧν ὁ εἰς γονυκλινῆς χύνει τὸ ὕδωρ, ἐνῶ ὁ ἕτερος ἔχει ἕταιμον τὸ μάκτρον τὸ ὁποῖον προσφέρει τῷ κυρίῳ του· οὗτος δὲ

αρχίζει τὸ σπύγγισμα ἀπὸ τὰς χεῖρας, τὸ στόμα, τὸ πρόσωπον, καὶ τοὺς μυκτῆρας ὅπως ὁ νόμος διακελεύει καὶ ἕκαστον μέλος τοῦ σώματος. Οἱ πόδες δὲν ὑπάγονται εἰς τὰς διατάξεις ταύτας τοῦ πλουσίματος, ὅπερ γίνεται πεντάκις τῆς ἡμέρας, ἀλλ' ἀπλῶς βρέχει τὰ σανδάλιά του, καὶ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πράττει ἕκαστην πρωΐαν· τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο προνόμιον μόνον οἱ πλοῦσοι ἀπολαμβάνουσιν, ὁ δὲ ὄχλος εἶνε ὑπόχρεως νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας καὶ ὅλας τὰς τελετάς.

(Ἐπεται συνέχεια.)

ΠΕΡΙ

ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΑΡΧΩΝ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ.

Ἡ λέξις δῆμος ἐδήλου κατ' ἀρχὰς τμήμα χώρος· τινὲς παράγουσι ταύτην ἐκ τοῦ δέω, ὡς εἰ ἐσήμαινε περιβόλον κειρωρισμένον, ἄλλοι δὲ ἀπλούστερον ἐκ τοῦ δωρικοῦ δᾶ=γά=γῆ, ἀποδίδοντες αὐτῷ τὴν σημασίαν τοῦ χώρου ἢ ἀγρός, κατοικούμενος καὶ καλλιεργούμενος, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πόλιν. Ὅθεν ὁ Ἡρόδοτος (ἔργ. καὶ ἡμ. 527) λέγει ἀνδρῶν δῆμόν τε πόλιν τε» διὰ μεταβιβάσεως δὲ τῆς ὀνομασίας τῆς χώρας εἰς τοὺς αὐτὴν κατοικοῦντας· ὀνομάσθη δῆμος οἱ εἰς τὰ περιχώρα τῆς πόλεως οἰκούντες, καὶ τῶν κατοικῶν αὐτῆς τοὺς ἀγροὺς καλλιεργούντες, ὥστε δῆμος καὶ πολίται κατέστη ἀντίθετος ἀλλήλοις ὀνομασία, τὸ μὲν σημαῖνον τοὺς ἀγρότας, οἰονεὶ ὑποτελεῖς ὄντας, τὸ δὲ τοὺς πρῶτοντας τῶν μητροπόλεων κατοίκους.

Οἱ δῆμοι ἐν Ἀττικῇ ἦσαν ὑποδιαίρεσις τῶν φυλῶν, ἢ δὲ σύστασις αὐτῶν ἀποδίδεται τῷ Θηραῖ· οὐδὲν δὲ ἄλλο γνωρίζομεν περὶ αὐτῶν πρὸ τοῦ Κλεισθέους, ὅστις, καταλύσας τὰς τέσσαρας τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος φυλάς, κατέστησεν ἀντ' αὐτῶν δέκα φυλάς τοπικάς, ὀνομασθείσας ἕκαστης ἐκ τοῦ ὀνόματος ἡρώδους ἐπιχωρίου (Ἡρόδ. Ε. 66. 69)· πᾶσα δὲ φυλὴ ὑποδιερίετο εἰς δέκα δῆμους, ὧν ἕκαστος εἶχεν ἰδίαν πρωτεύου-

σαν πόλιν. Ἐκαστος πολίτης Ἀθηναῖος κάτοικος τῆς Ἀττικῆς κατετάττετο εἰς δῆμόν τινα, ἐξαιρουμένων ἴσως τῶν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων γεγεννημένων καὶ ταύτης ἰδίως πολιτῶν ὄντων (Thirwall. ἱστορ. Ἑλλάδ. τόμ. Β. 44). Αἱ ὑποδιαίρεσεις αὗται ἀντεστοίχουν καταβαθμὸν τινα πρὸς τὰς ναυκρασίας τῶν παλαι φυλῶν, καὶ ἦσαν, καθ' Ἡρόδοτον, ἕκατόν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ Στράβωνος οἱ δῆμοι τῆς Ἀττικῆς ἦσαν 174 πρέκλυθεν ἐντεῦθεν ἀμφιβυλία περὶ τῆς ὀρθότητος τῆς μαρτυρίας ταύτης. Ὁ Νισβοῦρος νομίζει ἐκ τούτου ὅτι αἱ φυλαὶ τοῦ Κλεισθέους δὲν συμπεριλαμβάνον κατ' ἀρχὰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς Ἀττικῆς, καὶ θεωρεῖ ὡς πιθανόν, ὅτι τινὲς ἐκ τῶν προσθέτων 74 δῆμων ἦσαν παλαι κῶμαι ἢ χωρὰ ὑποτελεῖς, ὧν ὅμως τὰ πρῶτα γένη ἀνήκον πάντως εἰς τὴν παλαιάν ἀριστοκρατίαν, καὶ περιλαμβάνοντο μὲν εἰς τὰς τέσσαρας Ἰωνικὰς φυλάς, ἀλλὰ, κατὰ τὸν Νισβοῦρον, δὲν συμπεριλήφθησαν εἰς τὰς δέκα φυλάς τῶν ἀγροτικῶν κοινοτήτων, μέχρι τῶν μετὰ τὸν Κλεισθένη χρόνων. Το συμπέρασμα τοῦτο φαίνεται ἀμφισβητήσιμον λίαν, διότι ὁ ἀριθμὸς τῶν δῆμων ἠύξανεν ἴσως καὶ ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ἐκ συστάσεως νέων φυλῶν, καὶ ἐκ διαίρεσεως μεγάλου τινος δῆμου εἰς μικροτέρους κτλ. ἄλλως τε φαίνεται ἄτοπος ἢ συνύπαρξις δύο διαφόρων τάξεων ἢ φυλῶν. Δυσκολωτέρα ἐστὶ ὑπάρχει ἢ ἐρμηνεία τῆς θέσεως τῆς αὐτῆς φυλῆς δῆμων εἰς ἀπώτατα ἀπ' ἀλλήλων μέρη τῆς Ἀττικῆς κειμένων. (ἰδ. Thirwall. ἀνωτ. καὶ ἐπίμετρ. Α. τόμ. Β). Τινὲς μὲν τῶν δῆμων ἔσχον τὰς διαφορὰς αὐτῶν ὀνομασίας ἐκ τῶν μητροπόλεων αὐτῶν, οἷον Μαραθῶνος, Ἐλευσίνος, Ἀχαρνῶν κτλ. ἄλλοι δὲ ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν διαφόρων ἐπιστόμων ἐν αὐτοῖς γενῶν, οἷον Δαιδαλίδαι, Βουτάδαι κτλ. Μέγιστος πάντων τῶν δῆμων ἦν ὁ τῶν Ἀχαρνῶν, χορηγήσας ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τρεῖς χιλιάδας ὀπλίτας (Θουκ. Β. 191).

Οἱ δῆμοι ἀπετέλουν, κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, ἴδια σωματεῖα, καὶ εἶχεν ἕκαστος τοὺς ἀρχοντας αὐτοῦ καὶ ἀκίνητον καὶ ἄλλην περιουσίαν, ἐτι δὲ καὶ ἴδιον τα-

μεῖον. Εἶχον ἐπὶ τούτοις ἰδιαιτέρας ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν δημάρχων συγκαλουμένας, ἐν αἷς συνεζήτοῦντο καὶ ὠρίζοντο αἱ δημόσιαι αὐτῶν ὑποθέσεις, οἷον αἱ μισθώσεις τῶν κοινῶν κτημάτων, αἱ ἀρχαιρεσίαι, ἢ ἐπιθεώρησις τοῦ καταλόγου τῶν δημοτῶν, ἢ κατάταξις εἰς αὐτὸν νέων ἄλλων. Ἐκαστος δῆμος ἐτήρει παρ' αὐτῷ καὶ πίνακα ἐκκλησιαστικόν, ὅπερ ἐστὶ, κατάλογον τῶν ἐχόντων δικαίωμα ψήφου ἐν ταῖς γενικαῖς τῶν δῆμων συνελεύσεσιν (ἐκκλησίαις). Οἰκονομικῶς δὲ κατεῖχον τὴν θέσιν τῶν παλαιῶν ναυκρασιῶν τῶν τεσσάρων φυλῶν, ὑποχρεουμένου ἕκαστου εἰς ἀνάλογον καταβολὴν χρημάτων, καὶ χορηγίαν στρατοῦ, ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Πικρετὸς τῶν κοινῶν τούτων τῆς ἐνώσεως πάντων τῶν δῆμων δεσμῶν, εἶχεν ἕκαστος δῆμος τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ναοὺς, ἱερά καὶ τελετάς, (δημοτικὰ ἱερά, Πλυσ. Α. 31, Πολυδ. Η. 108), τοὺς ὑπ' αὐτοῦ αἰρουμένους ἱερεῖς κτλ. (Δημοσθ. κ. Εὐβουλ. 1313). Ὡστε καὶ πολιτικῶς καὶ θρησκευτικῶς οἱ δῆμοι ἦσαν ἐλάχιστον κοινότητες· οἱ ἀρχόντες αὐτῶν ὑπῆρχοντο, πρὸ τοῦ ἀναλαβεῖν τὴν ἀρχὴν, δοκιμασίαν ὡς καὶ οἱ τῆς πολιτείας καθόλου. Πικρετὸς δὲ τῶν ὑπ' ἕκαστου δῆμου αἰρουμένων δημάρχων καὶ δημοτικῶν ταμιῶν, ἀπαντῶμεν ὑπάρχοντας τοὺς λεγομένους δικαστὰς κατὰ δῆμους, τριάκοντα ὄντας κατ' ἀρχὰς, αὐξηθέντας δὲ ὕστερον εἰς τεσσαράκοντα. Φαίνεται ὅτι οὗτοι περιῶδον εἰς τοὺς διαφόρους δῆμους, ἵνα δικάζωσι δίκας, μὴ τὰς δέκα δραχμάς ὑπερβαίνουσας, δικαζομένων ὑπὸ διαιτητῶν τῶν ὑπὲρ τὸ ποσὸν τοῦτο διαφορῶν (Hudtwalcker. σελ. 37).

Ἐν τῇ πρώτῃ συστάσει τῶν δῆμων, ὁ Κλεισθένης, πρὸς αὐξήσιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν, ἐδημοποίησε οὐ μόνον ξένους πολλοὺς καὶ μετοίκους, ἀλλὰ καὶ δούλους «πολλοὺς ἐφυλέτευσε ξένους καὶ δούλους μετοίκους». (Ἀριστοτ. πολιτ. (*) Γ. 1). Πρὶν ἢ ἀναλάβῃ τις πλήρη τοῦ Ἀθηναίου πολίτου τὰ δίκαια καὶ τὰ προνομία, ὠφείλεν νὰ καταταχθῇ εἰς δῆμόν τινα.

(*) Τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Ἀριστοτέλους παρέσχε πράγματα τοῖς κριτικοῖς, διαφοροτρόπως αὐτὸ ἐρμηνεύουσι καὶ διορθοῦσιν.

[ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ]

Πολλάκις οἱ εἰς τινα δῆμον τὸ πρῶτον ἐγγραφόμενοι μετῴκουν ὕστερον εἰς ἕτερον—ἐκ τούτου συνέβαινεν ὥστε δημόται τοῦ αὐτοῦ δήμου νὰ ἔχωσι διαφόρους κατοικίας· τοῦτο ὅμως δὲν ἔφερε οὐδεμίαν σύγχυσιν, διότι αἱ ἰδιαιτέρας τῶν δῆμων ἐκκλησίαι ἐγίνοντο οὐχὶ ἐν τῇ τύπῳ αὐτοῦ, ἀλλ' εἰς Ἀθήνας (Δημ. κ. Εὐβουλ. 1302)· οὐδεὶς δὲ ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ ἰδιοκτησίας κειμένας εἰς ξένον δῆμον ἀνευ ἐκτίσεως τοῦ λεγομένου ἐγκτητικοῦ τέλους, ὅπερ καταβαλλόμενον εἰς τὸν δήμαρχον μετεβιβάζετο πάντως εἰς τὸ δημοτικὸν ταμεῖον. (Boeckh. δημ. Οἶκον. Ἀθην. 297. 5. ἐκδ. Ἀγγλ. μετ.).

Δύο ἐκ τῶν σπουδαίων ἔργων τῆς τῶν δῆμων συνελεύσεως ἦσαν ἡ παραδοχὴ νέων δημοτῶν καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν ἤδη ἐγγεγραμμένων· ὁ πίναξ ἐν ᾧ ἐγγράροντο ἕκαστος ἐν αὐτῷ ἐγγραφόμενος ἐνεβάτευεν εἰς κληρονομίαν καὶ ἀπῆλαυε τῆς πατρῴας οὐσίας, τοῦτο ἐλέγετο παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς διὰ τῆς λέξεως ἀρχεῖν, λαγχάειν κληρον (adire hereditatem). Τὰ γραμματεῖα ταῦτα ἐφυλάττοντο ὑπὸ τῶν δημάρχων, οἵτινες τῇ ψήφῳ τῶν δημοτῶν, ἐν γενικῇ ἐκκλησίᾳ συναγομένων, διέγραφον ἢ ἐνέγραφον ὀνόματα κατὰ τὰς περιστάσεις· π. χ. ὅτε ἐρκτός τις προὔτιθετο εἰς ἐγγραφὴν ἠδύνατο ἕκαστος δημότης ν' ἀντισταθῇ εἰς τοῦτο, λόγῳ νοθείας ἢ μὴ γενέσεως αὐτοῦ ἐκ γυνῶν πολιτῶν ἀμφοτέρων· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ δημόται ἀπεφάσιζον περὶ τούτου ἐνόρκως καὶ διὰ πλειοψηφίας (Δημοσθ. κατὰ Εὐβουλ. 1318). Τὸ αὐτὸ ἐγίνετο καὶ ὅτε δημότης τις μετέβαλε τὸν δῆμον αὐτοῦ ἕλεκα υἰοθεσίας (Ἰσαῖος περὶ Ἀπολ. κληροῦ 66). Ἐνίοτε οἱ δῆμαρχοὶ δωροδοκούμενοι κατέαττον, ἢ συνετέλουν εἰς τὴν κατάταξιν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον ἀνδρῶν μὴ ἐχόντων τὰς εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ νόμου ὀριζόμενας ἰδιότητας (Δημοσθ. κ. Λεωχ. 1091). Πρὸς ἀποφυγὴν παραδοχῆς τοιούτων παρεγγραπτῶν πολιτῶν εἰσῆχθη ἡ λεγομένη διαψήφισις, τοῦτέστι ἡ ἀπόφασις τοῦ δήμου ἐκκλησιαζόντος ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ δημάρχου, ἢ βουλευτοῦ τινος τοῦ αὐτοῦ δήμου, περὶ τῆς διαγραφῆς ἐκ τοῦ καταλόγου δημότου πα-

ρανόμως εις αὐτὸν ἐγγραφέντος, ὡς καὶ περὶ τῆς τιμωρίας αὐτοῦ, καθ' ἣν ἀπέβαλε καὶ τὰ τοῦ μετοίκου δίκαια.

Παρεκτός τῶν ἐν τῇ σειρᾷ τοῦ λόγου ἀνωτέρω ἐκτεθέντων ἔργων τῶν δημάρχων, διετήρουν οὗτοι καταγραφὰς τῶν ἐν τοῖς δήμοις αὐτῶν κτημάτων (χωρίων) δημοτικῶν τε καὶ ἰδιωτικῶν, χρησιμεύσας πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ διὰ τὰς ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἐπιβαλλομένας ἐπὶ τῶν κτήσεων εἰσφορὰς· συνέλεγον τὰ ὑπὸ ἐκμισθωτῶν δημοτικῶν κτημάτων καὶ ἄλλων ὀφειλόμενα· κατηνάγκαζον τοὺς εἰς τὴν πολιτείαν ὀφείλοντας ἵνα ἐκτίωσι τὸ ὄφλημα αὐτῶν, ἐπιλαμβανόμενοι ἴσως τῆς περιουσίας αὐτῶν, καὶ τοῦτο ἴσως ὑπαινίττεται ὁ Ἀριστοφάνης (Νεφ. 37) ποιῶν τὸν ὀφειλέτην Στρεψιάδην λέγοντα ἀδάκνει με δῆμαρχός τις ἐκ τῶν στρωμάτων· ἀνεπλήρουν οὕτως ἐν μέρει τοὺς ναυκάρους τοῦ ἀρχαίου πολιτεύματος. Εἶχον ἔτι καὶ ἀστυνομικὰ καθήκοντα, οὕτω δὲ συνετέλουν μετὰ τῶν δικαστῶν κατὰ δήμους εἰς διατήρησιν τῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως. Ὑπεχρεοῦντο ἵνα ἐνταφιάζωσι, ἢ νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς ταφῆς τῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ δήμου αὐτῶν εὐρισκομένων νεκρῶν. Οἱ τούτου δὲ ἀμελοῦντες κατεδικάζοντο εἰς ζημίαν δραχμῶν 1000. (Δημοσθ. κ. Μακαρτ. 1069). Φαίνεται τέλος ὅτι ἔδιδον εἰς τοὺς ἀρμαδίους ἄρχοντας κτάλογον τῶν στρατευσίμων συνδημοτῶν αὐτῶν (Δημοσθ. κ. Πολ. 4208, Ἀρποκρ. ἐν λ. Πολυδ. Η. 108. κ. λ.).

ΘΩΜΑΣ ΓΡΑΙΥ

ΕΦΕΥΡΕΤΗΣ ΣΙΑΗΡΟΔΡΟΜΟΥ.

Ἐν τῇ μικρᾷ ἀγγλικῇ πόλει Λεϊδὴ ἐ-
σττήθη πρὸ μικροῦ εἰδική τις σχολή, (*)
ὀνομασθεῖσα ἁσχολή Θωμᾶ Γραϊῦ. »

Ἀκούσατε τὴν ἱστορίαν ταύτην.

(*) Σχολή, ἐν ἣ δύνανται τις νὰ μάθῃ εἰδι-
κῶς ἐπάγγελμά τι, ἐοικὸς professionelle γαλ-
λιεῖ. Τοιαῦται σχολαὶ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐν
Γερμανίᾳ νῦν δὲ ἤρξατο ἡ σύστασις αὐτῶν ἐν
Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ.

Ὁ Θωμᾶς Γραϊῦ ἐρεῦρε τὸν σιδηρόδρο-
μον, ἔλαβεν ὅμως τὴν συνήθη τοῖς ἐφευ-
ρέταις τύχην, ἥτοι τοῦ Γουτεμβέργιου, τοῦ
Βερνάρδου Παλισοῦ, τοῦ Πατίνου, τοῦ
Νιέπση κτλ. δηλαδή κατεστράφη, διότι
ἠθέλησε ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἄμαξαν διὰ
τῆς ἀτμαμάξης. Ἀληθῶς, οὐδὲν περιεργό-
τερον καὶ διδακτικώτερον τῆς ζωῆς τοῦ
μεγαλοφυοῦς τούτου ἀνθρώπου.

Τῷ 1820 ὁ Θωμᾶς Γραϊῦ ἐνεχείρισε
πρὸς τινὰ συμπατριώτην του, Οὐίλσωνα
τοῦνομα, καὶ πρὸς τινὰ Γάλλον οἰκονομη-
λόγον, Ὡσαβῶ καλούμενον, τὸ προῖόν τῶν
μελετῶν του.

— Ἰδοῦ, τοῖς εἶπε, δίδων αὐτοῖς φά-
κελλον ἐγγράφων καὶ σχεδίων, αὐτὰ εἶνε
ἡ αὐγὴ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ. Δὲν
ὑπάρχει πλέον ἀπόστασις, οἱ ἄνθρωποι
θὰ ἐπισκέπτονται ἀλλήλους ἀπὸ τοῦ ἐνός
εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ κόσμου ἄνευ τινὸς
κόπου, θὰ σχηματισθῶσιν ἑταιρίαι, θὰ
χρησιμοποιοῦσιν ἄπειρα κεφάλαια. Τὸ
σύστημά μου θὰ κατακρατήσῃ εἰς ἄλλους
τόπους καὶ θὰ ἔχῃ προστατάς τοὺς Ἡγε-
μόνας καὶ τὰς Κυβερνήσεις. Ἡ ἀνακάλυ-
ψίς μου αὕτη μόνον πρὸς τὴν τυπογρα-
φίαν δύναται νὰ συγκριθῇ.

Τὸ πρὸς τοὺς Οὐίλσωνα καὶ Ὡσαβῶ
δοθὲν χειρόγραφον ἐτυπώθη κατὰ τὴν ἐ-
πιθυμίαν τοῦ ἐφευρέτου, ὅστις ἀπέστειλεν
ἐν ἀντίτυπον πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀγγ-
λικοῦ Ὑπουργείου, συνοδεύσας αὐτὸ καὶ
δι' ἐπιστολῆς. Ἄλλ' ὁ Ὑπουργός, περὶ
παντὸς ἄλλου ἢ περὶ αὐτοῦ σκεπτόμενος,
οὐδὲ κἂν ἀπήντησεν.

Γενικὸς κανὼν, οἱ Ὑπουργοὶ παντὸς
Κράτους ἔχουσι πάντοτε τοσοῦτον πολ-
λὰς ἀσχολίας ὥστε ἐγκαταλείπουσιν ἄνευ
ἀπαντήσεως τὰς μᾶλλον σπουδαίας ἐπι-
στολάς. Εἶνε δὲ ἀμφίβηλον ἂν ὁ Ἀγγλος
Ὑπουργός ἔλαβε κἂν γνῶσιν τῆς ἐπιστο-
λῆς καὶ τοῦ βιβλίου τοῦ Θωμᾶ Γραϊῦ.

Τὸ βιβλίον ὅμως τοῦτο τοιοῦτον ἀπο-
τέλεσμα ἔφευρεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ἡ ἰδιω-
τικὴ ἐνέργεια εἶνε ζωηρὰ καὶ δὲν ἀναμέ-
νεται ὡς παρ' ἡμῖν τὰ πάντα ἀπὸ τῆς
Κυβερνήσεως, ὥστε ἔτη τινὰ ἀπὸ τῆς δη-
μοσιεύσεώς του, ἡ χώρα αὕτη ἦτο ἠρω-
τριωμένη ὑπὸ σιδηροδρόμων, μετ' οὐ πολὺ
δὲ τὸ παράδειγμα τῆς Μ. Βρετανίας ἐμι-
μήθησαν ἡ Ἀμερικὴ καὶ Ἑυρώπη. Καθ'

ὅσον ὅμως ἀπορᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἶ-
χεν ἀναστατώσει τὴν οἰκουμένην, οὐδεὶς
πλέον περὶ αὐτοῦ λόγος ἐγένετο.

Περὶ τὸ 1840 ὁ Οὐίλσων, ἐπανελθὼν
εἰς Ἀγγλίαν, ἀποῦ ἐπὶ τριακονταετίαν
διέμεινε ἐν Ἑυρώπῃ ἕνεκα τῶν μεγάλων
βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεών του, εἰς ἃς εἶχε
δικθέσει τὴν περιουσίαν του, ἠρώτησε
περὶ τοῦ Θωμᾶ Γραϊῦ. Ἄλλ' οὐδεὶς ἠδυνή-
θη νὰ παράσῃ αὐτῷ τὴν ἐλαχίστην
πληροφορίαν, οὐδὲ κἂν ἤξευρεν ὁ κόσμος
τίνα αὐτὸς ἦν. Οἱ σιδηροδρομοὶ ἐν τού-
τοις ἔφερον ἀξιόλογα κέρδη καὶ μέχρι
τρίτου οὐρανοῦ ἀνυψοῦτο ἡ νέα αὕτη ἐ-
φευρεσις, χωρὶς ὅμως νὰ ἦ γνωστὸν κἂν
τὸ ὄνομα τοῦ ἐφευρέτου.

Ὁ Οὐίλσων εὐρισκόμενος ἐν τῇ μικρᾷ
πόλει Ἐξετερ, εἶδε ἕλουργόν, οὐτινος ἡ
φυσιογνωμία ἐφείλκυσε τὴν προσοχήν του.
Πλησιάζας τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὅστις ἦν
καταβεβλημένος μᾶλλον ὑπὸ τῶν πόνων
ἢ ὑπὸ τῆς ἡλικίας, ἀνεγνώρισε τὸν ἄθλιον
τοῦτον χειρῶνακτα ὅστις ἦτον ὁ πατήρ
τῆς μεγίστης συγχρόνου ἡμῖν ἐφευρέσεως,
ἀνεγνώρισε τὸν Θωμᾶ Γραϊῦ. Ὁ δυστυ-
χῆς, ἀναγκαζόμενος νὰ ἐργάζεται ἐν ταῖς
ἐσχάταις αὐτοῦ ἡμέραις, ἀποῦ διὰ τὴν
ἐπιτυχίαν τῆς ἀνακαλύψεώς του κατηνά-
λωσεν ἅπασαν αὐτοῦ τὴν περιουσίαν, ἤρ-
χιζε τότε νὰ ἐννοῇ ὅτι ἡ σύζυγός του δὲν
εἶχεν ἴσως ἄδικον, ὅτε ἰκέτευεν αὐτὸν
ὅπως φροντίξῃ κἄπως πλείοτερον περὶ
ἐκτου καὶ ὀλιγώτερον περὶ τῆς εὐτυχίας
τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Οὐδὲν ὅμως ἐν
τῇ συνδιαλέξει του ἐπρόδιδε τὴν πικρίαν
τῆς ψυχῆς του· αἱ πρῶται δὲ λέξεις, ἃς
ἐπροφερεν ἀναγνώρισας τὸν Οὐίλσωνα, ἦ-
σαν αὗται·

«Βλέπεις ὅτι εἶχον δίκαιον, βλέπεις ὅτι
τὰ τοσαῦτα ἔτη, ἅπερ ἔδαπάνησα εἰς
σκέψεις καὶ ὑπολογισμούς, δὲν ἀπωλέ-
σθησαν διὰ τὸν κόσμον. Πᾶσαι αἱ προ-
βλέψεις μου ἐπραγματοποιήθησαν καὶ μᾶ-
λιστα ὑπερέβησαν τὰς ἐλπίδας μου. Λέ-
γω ταῦτα πρὸς σέ, προσέθηκε χαμηλό-
νων τὴν φωνήν, διότι με γνωρίζεις ἐξ
ἀρχαίων ἡμερῶν· ἐνταῦθα ὅμως οὐδέποτε
λαλῶ περὶ τῆς ἐφευρέσεώς μου, διότι θὰ
ὑποληφθῶ ὡς μαινόμενος.»

Τῷ ὄντι, πῶς νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ὁ
ἄνθρωπος ὅστις εἶχε παραγάγει δισεκα-

τομμύρια, ἦτο δυστυχῆς τις, ἀναγκασθεὶς
νὰ γείνη ἕλουργός, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ;

Ὁ Οὐίλσων, μέχρι δακρύων συγκινη-
θεὶς, ἔθηκε τὸ βελάντιόν του εἰς τὴν διά-
θεσιν τοῦ δυστυχοῦς μεγάλου ἀνδρός, ὅ-
στις ὅμως ὑπερηφάνως ἀπεποιήθη τοῦτο
λέγων ὅτι τὸν ἐξήρκει ἡ ἐργασία του.
Συγκατένευσεν ἐν τούτοις βραδύτερον ὅ-
πως δεχθῆ εὐτελεῖ τινα σύνταξιν παρὰ
τοῦ φίλου του, δι' ἧς ἀπέζη ἐν Ἐξετερ
μέχρι τοῦ 1852, ὅτε ὁ δεκαπλασιάσας
τὰ πλοῦτη τῆς οἰκουμένης ἀπεβίωσε πε-
νέστατος. Ὅπως δὲ συμπληρώσῃ τὴν
αὐθάδη εἰρωνεῖαν τῆς εἰμαρμένης του, ἡ
γενεθλίος αὐτοῦ πόλις Λεϊδὴ ἐσπευσεν,
ἅμα τῷ θανάτῳ του, ν' ἀνεγείρῃ εἰς αὐ-
τὸν ἀνδριάντα, σήμερον δὲ διδεται τὸ ὄ-
νομα αὐτοῦ εἰς σχολὴν, ἀρσιδῶς δὲ δια-
χέεται ἡ δόξα ἐπὶ τοῦ τάφου του· πλὴν

Φυτὸν ἡ δόξα, βραδὺ βλαστάνον,
κ' εἰς τῶν μνημείων τὸν χοῦν αὐξάνον.

ΣΤ. Α. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ.

ΡΑΦΑΗΛ ΚΑΙ ΦΟΡΝΑΡΙΝΑ

ὁ πὸ

MERY

Α'.

Ἡ παράδοσις.

Ὅταν καλλιτέχνης ὡς ὁ Ῥαφαήλ σθένει-
νται εἰς τὸ ἄθος τῆς ἡλικίας του, πᾶν
εἶδος ἱστοριῶν καὶ μύθων, πρὸ πάντων
μύθων, κυκλοφοροῦσι περὶ τὸν ἀνοικτὸν
τάφον του, καὶ οἱ χρονικογράφοι συλλέ-
γουσιν ὅλας αὐτὰς τὰς ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς
φήμας, διὰ νὰ συνθέσωσιν ἐξ αὐτῶν ῥω-
μαντικὴν ἱστορίαν, καὶ τοὺς παραδίδουσιν
ἀκολούθως ἀβασανίστως εἰς τοὺς μεταγε-
νεστέρους. Οὕτω, πολλὰ ἐγράφησαν περὶ
τῶν ἐρώτων τοῦ Ῥαφαήλ καὶ τῆς Φορνα-
ρίνας, καὶ, ὡς συμβαίνει πάντοτε, ἠπα-
τήθησαν πολὺ· ἡ πιθανωτέρα παράδοσις
εἶναι ἀνέκδοτος, καὶ ὑπάρχει χειρόγραφος
εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ σοφοῦ ῥωμαίου
ἀρχαιολόγου, Κ. Βεσικνὸβάλη· ἐξ αὐτῆς

λαμβάνω τὴν βᾶσιν καὶ τὰς λεπτομερείας.

Ὁ Ῥαφαὴλ ἀποσυρθεὶς εἰς τὸν ἐν Βουρνέφ οἰκίσκον τοῦ εἰργάζετο εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ τὸν θρίαμβον τῆς Γαλατείας, καὶ παρεπονείτο συχνάκις εἰς τοὺς φίλους τοῦ καὶ προμηθευτᾶς τοῦ περὶ τῆς σπανιότητος τῶν προτύπων τῶν ἀπαιτούμενων διὰ τὰ ἀριστουργήματα τὰ ὅποια εἶχε κατὰ νοῦν. Εἶχεν ἀνάγκην πρὸ πάντων γυναικῶν ξανθῶν, διότι, ἐκτὸς τῆς Παλλάδος, ἥτις σχεδὸν εἶναι ἀνὴρ, ὅλος ὁ ὕψιλος Ὀλυμπος εἶναι ξανθός.

Ἡ Ῥώμη ὀλιγίστως παράγει ξανθὰς, τὸ σφάλμα εἶναι τοῦ ἡλίου ὅστις μαυρίζει τὰς μητέρας καὶ δίδει ἐκ τῶν προτέρων εἰς τὰς θυγατέρας τὸ αὐτὸ χρῶμα. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἐποχὴν τοῦ βίου τοῦ ὁ Ῥαφαὴλ εἰργάζετο ἐν πλήρει μυθολογίᾳ, ἦτο ἐθνικός. Ἡ Ψυχὴ, ὁ Ἔρως, ἡ Ἀμφιτρίτη, ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Γαλάτεια, εἶχον ἐκδιώξει ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐκ τοῦ ἐργαστασίου τοῦ τὰς μελαγχρινὰς Παναγίας, καὶ εἶχε ζωγραφῆσαι ὡς ξανθὴν τὴν ὠραίαν Κηπουρὸν, ἐναντίον τοῦ ψαλμοῦ λέγοντος: *Mélieva eimi καὶ καλή, nigra sum sed formosa*, ὁρσκειυτικῶς πάντοτε τηρουμένου παρ' αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἰς τὰς ὁρσκειυτικὰς ἐργασίας τοῦ.

Ἐνίοτε, τὴν κυριακὴν, μετέβαινεν εἰς Σουβιάκο, εἰς Τίβολι, εἰς Ἀλβάνο, εἰς Γενσάνο, εἰς τὴν Στόρταν, εἰς ὅλα τὰ θελκτικὰ χωρία τὰ περὶ τὴν μεγάλην πόλιν, εἰς τοὺς ῥωμαϊκοὺς ἀγρούς, διὰ νὰ ἴδῃ τὰς νεάνιδας χορευούσας μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ὑπὸ τὰ πυκνὰ φυλλώματα τῶν δένδρων· ἀλλ' ὅλαι ἐκεῖναι αἱ δροσεραὶ καὶ θελκτικαὶ κόραι τῆς ἐξοχῆς εἶχον ἐξαίσιον μελάγχρουν χρῶμα, καὶ κόμην παμμέλαιναν. Οὔτε μία ξανθὴ θριξὶ δὲν διεφαίνετο ὑπὸ τὸν ἐκ τριχάπτων κεκρῦφαλόν των.

Ὁ μέγας ζωγράφος μας, στερούμενος προτύπων τὰ ὅποια ματαίως εἶχε ζητήσει εἰς τόσα μέρη, εἰς τὴν Ῥώμην καὶ περὶ τὴν Ῥώμην, εὗρίσκετο λοιπὸν ἐκτεθειμένος νὰ ἴδῃ ἐπ' ἀπειρον ἀναβαλλομένην τὴν ἐποχὴν τὴν ὀρισεῖσαν διὰ τὴν περᾶσιον ἔργου ἀνυπομόνως περιμενομένου.

Β'.

Ἡ ὁδὸς τῶν Κομβολογιοπωλῶν.

Τί δὲν ἐδίδεν ὁ Ῥαφαὴλ ὅπως εὔρη τὸ ὀνειροπολούμενον πρότυπὸν τοῦ! Ἡ τύχη, ἥτις ἐνίοτε θέτει ὑπὸ τὰ βήματά σας ἐν Ἰταλίᾳ, ἐν αὐτῇ μάλιστα τῇ Ῥώμῃ, νεάνιδα ξανθὴν, ἀρότου ὁ μέγας καλλιτέχνης ἤρχιζε ζητῶν Γαλατείαν ζῶσαν, ἐφάνη συνομνύουσα ἐναντίον τοῦ. Ἐνεκα τούτου ἦτο μελαγχολικός, σχεδὸν ἀσθενής, καὶ οἱ φίλοι τοῦ δὲν τὸν ἀνεγνώριζον πλέον.

Ἐπεσκέπτετο τὰ ἐργαστασίᾳ τοῦ μετὰ τῆς ἀμελείας ἐκείνης τῆς πλησιαζούσης πρὸς τὴν ἀποθάρρυνσιν, ἥτις τοσάκις ἐκινδύνευσε νὰ τὸν σταματήσει εἰς τὸ ἔργον τοῦ, καὶ ἄφινε τοὺς εὐνοουμένους μαθητὰς τοῦ νὰ ἐργάζωνται χωρὶς νὰ τοὺς βοηθῇ διὰ τῶν συμβουλῶν τοῦ.

Ἡμέραν τινὰ ἐν τούτοις ἐπίστευσεν εἰς τὸν εὐνοϊκὸν τοῦ ἀστέρᾳ μετέβαινεν εἰς τὸν ἐν Βουρνέφ οἰκίσκον τοῦ καὶ διήρχετο τὴν ὁδὸν τῶν Κομβολογιοπωλῶν. Ἐπὶ τῆς θύρας ἀρτοπώλου τινὸς ἐκάθητο νεάνις ἐν στάσει ὀνειροπόλῳ· εἶχε τοὺς ὄρθαλμοὺς ὑψωμένους πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ δάκτυλοί τῆς ἀπεφύλλιζον ἀμελῶς ἄνθος τι, τοῦ ὁποίου τὰ μυροβόλα φύλλα ἐπιπτον διασπειρόμενα εἰς τοὺς πόδας τῆς.

Ὁ Ῥαφαὴλ παρετήρησε τὴν νεάνιδα ἐκείνην.

Ἐκράτησεν εἰς τὸ στήθος τοῦ ἀναψώνησιν ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ ἥτις ἔμελλε νὰ τῷ διαρῦγῃ ἐνώπιον τῆς θαυμασιώδους ἐκείνης ὀπτασίας.

Ταχὺ βλέμμα ἤρχεσε νὰ τὸν πείσῃ περὶ τῆς ιδεώδους τελειότητος τῆς μαγευτικῆς Ῥωμαίας τὴν ὁποίαν ἡ μετ' αὐτοῦ συμπιλιωθεῖσα τύχη εὐηρεστήθη τέλος νὰ φέρῃ ὑπὸ τὰ βλέμματά τοῦ. Ἦτο ἐξόριστος, ἀγλαὴ ἐξόριστος τοῦ Ὀλύμπου. Πῶς ἡ ὠραία ἐκείνη παιδικὴ, μὲ τὰ ξανθὰ καὶ μεταξώδη μαλλία πεπλεγμένα μετὰ χάριτος, μὲ τοὺς γλαυκούς ὀφθαλμούς, μὲ τὰ ῥοδόχροα χεῖλη, μὲ τὴν θεᾶς ὀσφύν, ἔμεινε μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀόρατος ἀπὸ τὰ βλέμμα-α τοῦ Ῥαφαήλ; Ὁ ζωγράφος μας δὲν ἐζήτησε πρὸς τὸ παρὸν νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα τοῦτο· ἐπροτίμησε νὰ

θαυμάσῃ καὶ νὰ ἐνώσῃ ζωηρῶς τὰς χεῖρας ἐν σχήματι ἐκστάσεως.

Ἡ νεάνις οὐδόλως ἐφάνη ἐκπλαγεῖσα διὰ τὴν ἐντύπωσιν ἣν παρήγαγεν ἡ καλλονὴ τῆς.

Εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὴν πόλιν ταύτην τῶν ἐκ μαρμάρου ἢ σαρκὸς θεαινῶν, εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὅπου ὁ ἥλιος τῶν τεχνῶν ὑπεκκαίει ὅλους τοὺς ἐγκεφάλους, ἡ γυνὴ, ἐπιστήμως καὶ δημοσίως λατρευομένη, δὲν αἰσθάνεται μήτε ἀμικχανίαν μήτε ἐκπληξιν. Ἡ λατρεία εἴτε ἀπευθύνεται πρὸς τὴν ἐζωγραφημένην ἀγίαν, εἴτε πρὸς τὸ ἐπὶ βάλθρου ἄγαλμα, εἴτε πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ παραθύρου στηριζομένην νεάνιδα, εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἐκφράζεται διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου. Ὁ λάτρις γονυπετεῖ ἐνώπιον τῆς καλλονῆς εἴτε εἰς τὴν γωνίαν ὁδοῦ τινος, εἴτε ἐπὶ δημοσίας τινὸς πλατείας, χωρὶς νὰ τὸν ψεξῶσιν ὅτι κατέστησε τὸν διαβάτην κοινωνὸν τῶν παραφροσῶν τοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Ῥαφαὴλ δὲν ὠπισθοχώρησεν οὔτε ἐνώπιον τῆς ἀδιαφορίας, οὔτε ἐνώπιον τοῦ σκωπτικοῦ γέλωτος τῆς ὠραίας παιδίσκης πλησίον τῆς ὁποίας συνέπλεκε τὰς χεῖρας διαπύρως, ὡς ὁ εὐσεβὴς πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Παναγίας.

— Ἐχω τέλος τὸ πρότυπὸν μου! ἔκραξεν.

Ἡ νεάνις εἶχεν ἐγεροθῆ· τὸ ἐλαφρὸν ἐρῶν τὸ ὅποιον ἐξετάθη ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς ἦτο τὸ μόνον μαρτύριον τῆς θελκτικῆς ἀμικχανίας εἰς τὴν ὁποίαν τὴν εἶχε ῥίψει ἡ θεὰ αὐτοσχεδίου θαυμαστοῦ. Ἄλλ' εἴτε ἐκ παιδικῆς ματαιοφροσύνης, εἴτε ἐκ συμπαθείας, δὲν εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐργαστήριον ὅπου ὁ πατήρ τῆς ἔψαλλε τὸ *χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία* εἰσάγων τοὺς ἄρτους τοῦ εἰς τὸν κλίβανον. Ἦρχιζε τὸ προτύπου πρόσωπον, καὶ ἡ στάσις τῆς, ἥτις ἐπρόδωκεν ὀλίγην ταραχὴν καὶ ὑπερηφάνειαν ἱκανοποιηθεῖσαν, ἀπεκάλυψεν αἰφνιδίως χάριτας τοσοῦτον ἔλκυστικὰς, ἔκαμε νὰ βλαστήσωσι περὶ αὐτὴν θελητρά τοσοῦτον ἀληθῆ, ὥστε ὁ μέγας ζωγράφος ἐκτύπησε τὸ μέτωπον ἐπαναλαμβάνων μετὰ φωνῆς ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦδη ὁ ἔρως καθίστα ὀρατὴν τὴν ταραχὴν τοῦ καὶ ἐπετάχυνε τὰς συγκινήσεις τοῦ.

— Ναι, τὸ εὔρον τέλος πάντων!

Γ'.

Ὁ Φοργάρος.

Ὁ Πέτρος Γαφραρέλλης, πατήρ τῆς νεάνιδος, ἦτο ἀληθὴς Ῥωμαῖος, λατρεύων τὸν Θεὸν καὶ τὸν πάπαν, ψάλλων ὑψηλοφώνως εὐσεβεῖς ὕμνους ἐνῶ ἐπεστάει τὴν ἐψησιν τῶν ἄρτων τοῦ καὶ ἀναπαυόμενος ἀπὸ τὰς ἐργασίας τοῦ διὰ τῶν ἡχηρῶν καὶ μετὰ γελῶτων θαυμασμοῦ μεμιγμένων φιλημάτων τὰ ὅποια ἐπέθετεν ἐπὶ τοῦ τῶσον καθαρῷ μετώπῳ τῆς θυγατρὸς τοῦ Στέλλης. Τὸ μονογενὲς ἐκεῖνο τέκνον ἦτο ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὑπερηφάνειά τοῦ, ἀνῶρθου δὲ τὸ ἀνάστημά τοῦ καὶ ἔρριπτεν ὀλίγον πρὸς τὰ ὀπίσω τὴν κεφαλὴν τοῦ ὅταν κατὰ τὰς κυριακὰς, κρατῶν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς, τὴν ἔφερεν εἰς τὸ στασιδίον τῆς, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐκεῖ τὸ βλέμμα τοῦ ἐρχίνετο λέγον περιφερόμενον θριαμβευτικῶς ἐπὶ τῶν περιστάσεων: Ἐν τούτοις εἶμαι πατήρ τῆς ὠραίας αὐτῆς κόρης. Ἡ Στέλλα ἐγένετο λοιπὸν ἀντικείμενον μυθολογικῆς λατρείας ἐκ μέρους τῶν γονέων τῆς, πάντοτε ὀλίγον εἰδωλολατρῶν, μὲ ὄλην τὴν ζωηρὰν χριστιανικὴν πίστιν των.

Ἐνόσω θὰ ὑπάρχῃ ἡ Ῥώμη, τὸ ἄγαλμα θὰ λατρεύεται πάντοτε ἐκεῖ πλειότερον ἢ ἀλλαγῶ. Πᾶσα ῥωμαϊκὴ οἰκογένεια φροντίζει νὰ παρατείνῃ τὴν ἀρχαίαν ταύτην ἑορτὴν τὴν ὁποίαν ἡ ὁρσκειυτικὴ τέχνη ἔπλασε πρὸς τιμὴν τῆς ἐκ μαρμάρου ἢ ἐκ σαρκὸς καλλονῆς. Ἡ Στέλλα, ζῶσα θεᾶ, ἐξεπλήρου ὑπὸ τὴν πατρικὴν στέγην πρόσωπον Ὀλυμπίας θεᾶς.

Οἱ μορφασμοὶ τῆς, αἱ ἰδιοτροπίαι τῆς ἱκανοποιοῦντο αὐθωρεῖ· ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ, ἐν καταστάσει ἀκαταπαύστου ἐκστάσεως, δὲν ἀπεκοιμῶντο εἰμὴ ἀφοῦ ἔπαυσεν ἡ θελκτικὴ λαλιὰ τοῦ τέκνου των, καὶ ἐμειδίωσαν ὑπὸ εὐδαιμονίας ὅταν κατὰ τὴν ἐξέγερσίν των ἡ δροσερὰ καὶ μελωδικὴ φωνὴ τῆς θυγατρὸς των ἀντήχει εἰς τὰ ὠτά των. Ἦτο ἀκατάπαυστος ἀγάπη, γλυκεῖα ἀγάπη. Στολιζόντες τὴν ὠραίαν κόρην ὡς Παναγίαν, ἡ μὲν μήτηρ ἐκρέμα εἰς τὸν λαϊκὸν τῆς μαργαρίτας, ὁ δὲ πατήρ ἔθετεν εἰς τὰ εὐωδιάζοντα μαλλίχ τῆς ἄνθη ἐκλεχθέντα μετὰ τῶν

ώραιοτάτων, και οι δύο εκείνοι μεμαγευμένοι γονεῖς ἔθετον τὴν θυγατέρα των ἐν τῷ μέσῳ των, και ἔψαλλον ἄσματα θρησκευτικὰ ἐμπνεύμενα ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν Στέλλαν θαυμασμῶ των.

Ἄλλ' ὁ ναὸς τῆς οὐρανίας ἐκείνης θεότιτος ἦτο μαγαζεῖον ἀρτοποιῶ; Ἀδιάφορον, τὰ πάντα ἐφωτιζόντο περὶ αὐτὸ διὰ τῆς δεκαεξαετοῦς ἐκείνης καλλονῆς ἧτις διήγειρεν ἐπίσης τὸν θαυμασμὸν τῶν θαυμάων τοῦ Φορνάρου. Ἡ ἑδὸς τῶν Κομβολογισπωλῶν ἀντίχει ἀκαταπαύστως ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων τὰ ὅποια διὰ τῆς τόσον ὠραίας και θωπευτικῆς γλώσσης των οἱ γείτονες και αἱ γειτόνισσαι ἐπεδαψίλευον εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Γαρφαρέλλου. Οὐδεὶς ἐκ τῶν γειτόνων, οὐδεμία ἐκ τῶν γειτομισσῶν θὰ συγκατετίθετο νὰ παρέλθῃ μία ἡμέρα χωρὶς νὰ ἰδῇ και θαυμάσῃ τὴν Στέλλαν.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει και σήμερον ἐτι εἰς τὰς ἰταλικὰς πόλεις. Ὅταν ἡ φήμη καλλονῆς τινος βεβαιωθῇ ἐντελῶς, γεννᾶται ἀμέσως ἡ λατρεία, λατρεία τὴν ὁποῖαν ἐνστερνίζονται ἀπειροὶ ἐνθερμοὶ λατρευταί. Ἡ Στέλλα δὲν ἐστερεῖτο λατρευτῶν, τὸ ἤξευρε και ἔχαιρεν ἐν τῇ ὑπὸ τῆς ὑπερφανίας ἀνακινουμένη καρδίᾳ τῆς. Ἐξέπληρου θαυμασῶς τὸ ἔργον θεᾶς· δι' ὅλους ἐκείνους τοὺς γείτονας ἔκαμνε τοὺς στολισμοὺς ἐκείνους, ἐξέλεγε τὰ ὠραιότατα ἄθλα διὰ νὰ τὰ θέσῃ εἰς τὰ ἀργυροζάνθα μαλλία τῆς και ἐλάμβανε φυσικῶς στάσεις ὡς ἐκείνην ἧτις εἶχε κεραινοβολήσει τὸν Ῥαφαήλ.

Ὁ μέγας καλλιτέχνης ὠρκίσθη ὅτι ἡ ὠραία ἐκείνη κόρη θὰ εἰσῆρχετο μετ' ὀλίγον εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του, ὡς νεαρὰ βασιλισσα εἰς τὴν αὐλήν τῆς. Ὁ ζωγράφος μας ἐσχμάτισε τὴν ἀπόφασίν του. Βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ἀρσιώσεως τὴν ὁποῖαν ἡ τέχνη ἐμπνέει πάντοτε εἰς τοὺς Ῥωμαίους πατέρας, πλησιάζει τὸν Γαρφαρέλλον, καθ' ἣν στιγμήν οὗτος ἐρρίπτεν ἄρτους εἰς τὴν μεγάλην πλάστιγγά του.

— Κύριε Φορνάρε, τῷ εἶπεν ὁ Ῥαφαήλ, ἔρχομαι νὰ σᾶς ζητήσω ὑπηρεσίαν τινα διὰ τὴν ὁποῖαν θὰ σᾶς ἀνταμείψω.

— Ὑπηρεσίαν, και ποῖαν; ἠρώτησεν ὁ Γαρφαρέλλος.

— Ἀναγινώσκω ἐπὶ τῶν χαρακτήρων

σας, προσθέτει ὁ Ῥαφαήλ, ὅτι δὲν εἴσθε ξένος πρὸς τὰς ὠραίας τέχνας· εἴσθε ἀληθῆς Ῥωμαῖος και εὐγνωμονεῖτε πρὸς τὸν Ἅγιον Πατέρα δι' ὅλα τὰ χρήματα τὰ ὅποια ἐξοδεύει εἰς τὰ ἀνάκτορά του και τὰς μητροπόλεις του.

— Ὡ! ὅσον δι' αὐτὸ, ἔχετε δίκαιον, κύριε. Τὴν κυριακὴν, ἡ γυναῖκά μου, ἡ κόρη μου και ἐγὼ, ὅταν πηγαίνωμεν κατα καθῆκον εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐκκλησίας, δὲν χορταίνομεν νὰ θαυμάζωμεν τὰς ὠραίας εἰκόνας τὰς ὁποῖας ὁ Ἅγιος Πατὴρ σᾶς παραγγέλλει νὰ τοῦ κάμνετε.

— Μὲ γνωρίζετε λοιπόν;

— Ἐ! και ποῖος Ῥωμαῖος δὲν γνωρίζει τὸν μέγαν, τὸν περιώνυμον Ῥαφαήλ; Ἡ γυναῖκά μου ἐγεννήθη εἰς Σιέννην, και με ἠμιλεῖ πάντοτε περὶ τῶν ζωγραφικῶν τοῦ ἱεροφυλακίου τοῦ Δόμου. Ἄλλὰ πόθεν ἡ τιμὴ τῆς ἐπισκέψεώς σας;

— Σᾶς τὸ εἶπον, κύριε Φορνάρε, ἔχω νὰ σᾶς ζητήσω ὑπηρεσίαν, μεγίστην ὑπηρεσίαν. Ἴδού· ἠκούσατε νὰ γίνεται λόγος περὶ τῆς Γαλατείας;

— Περὶ τῆς Γαλατείας;

— Ναί, περὶ μιᾶς νεαρᾶς θεᾶς πρὸς τὴν ὁποῖαν ἡ θυγάτηρ σας ὁμοιάζει ἐξαισίως.

— Ἄ! γνωρίζετε τὴν κόρην μου;

— Ὁ ζωγράφος, φίλε μου, πρέπει παρὰ πάντα ἄλλον νὰ γνωρίζῃ ὅλας τὰς ὠραίας κόρας τῆς Ῥώμης, και ἡ κόρη σας εἶναι ἐξ ὅλων ἡ ὠραιότερα.

— Τὸ ἤξεύρω, τὸ ἤξεύρω. Και λέγετε ὅτι ἡ κόρη μου Στέλλα ὁμοιάζει με τὴν Γαλάτειαν;

— Ἡ Γαλάτεια ἦτο ξανθὴ και ἡ θυγάτηρ σας εἶναι ξανθὴ. Τοῦτο εἶναι θαῦμα διὰ τὴν Ῥώμην, ὅπου ὅλαι αἱ γυναῖκες εἶναι μελαγχριναί. Ἡ Γαλάτεια εἶχε χρυσοζάνθα μαλλία, ἡ θυγάτηρ σας ἐπίσης· οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς θυγατρὸς σας εἶναι μοναδικοί. Δὲν ἠμιλῶ περὶ τῆς ῤινός, περὶ τοῦ στόματος, περὶ τῆς ὀσφύος, ἡ σύγκρισις ἀποθαίνει ἀσυγκρίτως ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ πιστεύσατε ὅτι ὁ Ὀλυμπος θὰ ὠνόμαζε τὴν θυγατέρα σας Γαλάτειαν τὴν ἡμέραν καθ' ἣν οἱ θεοὶ θὰ τὴν ἐβλεπον ἀναδυομένην ἐκ τῶν κυμάτων με σιλοβοντας μαργαρίτας ἐπὶ τῶν ὑγρῶν ὤμων τῆς.

— Ποῦ θέλετε νὰ καταστήσετε με αὐτὴν τὴν Γαλάτειαν;

— Εἶμαι, κύριε Φορνάρε, ὁ δυστυχέστατος τῶν ζωγράφων.

— Ἀλήθεια; ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον· ὑμεῖς, ὁ φίλος τοῦ Ἁγίου Πατρὸς, ὁ βασιλεὺς τῶν ζωγράφων!

— Εἶμαι δυστυχῆς, διότι πρὸ τριῶν μηνῶν ζητῶ ἐν πρότυπον, και γθὲς μόνον εἶδον ἐν τοιοῦτον ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας σας. Ἡ θυγάτηρ σας εἶναι ξανθὴ.

— Καθὼς ἡ μήτηρ τῆς και λοιπόν...

— Λοιπόν, ἐσκέφθην· αὐτὴ ἡ Γαλάτεια τὴν ὁποῖαν ἐζήτησα πανταχοῦ, εἰς τὴν Ῥώμην, εἰς τὴν ἐξοχὴν, αὐτὴ ἡ Γαλάτεια ἧτις ἐφαίνετο ὅτι με ἀπέφυγεν, ἧτις ἐν τούτοις με ἦτο ἀναγκαία ὡς ὁ ἀὴρ τὸν ὁποῖον ἀναπνέω, συνήνεσε τέλος νὰ με περιμεῖνῃ εἰς ἐν μαγαζεῖον, εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἑδῶ. Ἐκεῖ μοὶ ἐνεφανίσθη ἐν ὄλῃ τῇ ἀκτινοβόλῳ λαμπρότητι τῆς θαυμασίας καλλονῆς τῆς. Ὁ ἥλιος ἐπαίζεν εἰς τὴν ἐκ βευστοῦ χρυσοῦ κόμην τῆς, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶχον οὐράνια βλέμματα, και ἡ στάσις τῆς εἶχε χάριν ὅλως Ὀλυμπίαν. Ὡ! δὲν εἰμπορῶ νὰ σᾶς εἶπω ποῖαν παραφορὰν ἠσθάνθη ὅταν, δι' ἀνεπίστου εὐνοίας τῆς τύχης, τὸ ὄνειρόν μου, ἐνσαρκωθὲν ἐν νεαρᾷ νεάνιδι, ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν μου! Τοιαύτην νεάνίδα ἐχρειαζόμεν, οἷα εἶναι αὐτὴ, με τὰ ὠραία μαλλία τῆς κατακάλυπτα ὑπὸ χρυσοζάνθων ἀνταυγείων, με τὸ φιλομειδὲς και θρυπτικὸν στόμά τῆς, με τὴν ἐξαισίως γεγλυμμένην ῤινά τῆς, και τὴν εἶδον ἐκεῖ, πλησίον τῆς θύρας ἐκείνης· ἐννοεῖτε τὴν εὐδαιμονίαν μου;

— Ἀλλὰ ποῦ διάβολον θέλετε νὰ καταστήσετε;

— Ἠξεύρετε, κύριε Φορνάρε, τὰς συνθηθείας μου;

— Τὰς συνθηθείας σας;

— Ναί· σᾶς ἐρωτῶ ἐὰν ἤξεύρετε με ποῖον τρόπον ζωγραφίζομεν τὰς εἰκόνας μας;

— Ἀλλὰ με μίαν σανίδα, με χρωστήρας, με χρώματα τὰ ὅποια ἀναλύετε ἐπὶ τῆς πέτρας δι' ἐλαίου.

— Ναί, ἰδού οἱ ὑλικοὶ τρόποι, ἀλλ' ὑπάρχει ἀκόμη και ἄλλο τι. Ὑπάρχει τὸ πρότυπον τὸ ὁποῖον ἐμφορεῖται ὑπὸ τῆς σκέψεως τοῦ ζωγράφου, και ἀναπαράγει

αὐτὴν διὰ τῶν ποικιλομένων στάσεων του. Τὸ πρότυπον ὁδηγεῖ τὴν χεῖρά μας και θερμαίνει τὸν ἐγκέφαλόν μας. Χάρις εἰς αὐτὸ, τὰ πάντα πιστῶς και θαυμασίως ἀναπαράγονται· ἐννοεῖτε;

— Ἐπιτελεστατα.

— Τί πρότυπον ἡ θυγάτηρ σας!

— Ἡ θυγάτηρ μου πρότυπον, πρότυπον ζωγράφου! Ἀλλὰ, κύριε Ῥαφαήλ, ἐδῶ ἤθελατε νὰ καταστήσετε δι' ὅλων αὐτῶν τῶν περιστροφῶν;

Και ὁ ἀρτοποιὸς ἔκαμνε κίνημα ἀπολύτου ἀρνίσεως, ἐστρέψε τὰ νῶτα εἰς τὸν ζωγράφον, και εἰσεβλῶν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ἤρχισε νὰ θέτῃ εἰς τὸν κλίβανον τοὺς ἄρτους του.

— Κύριε Φορνάρε, δὲν δέχεσθε τὴν αἰτίαν μου;

— Μήτε νὰ τὴν συλλογισθῶ, ἀπεκρίθη ὁ ἀρτοποιός. Ἡ Στέλλα, ἡ τόσον φρόνιμος και τόσον ἀγνή, εἰς τὸ ἐργοστάσιόν σας, ἐμπροσθεν τῶν μαθητῶν σας! Ἀλλὰ, προσέθηκεν ὁ Γαρφαρέλλος, ἤλθατε λοιπόν ἐδῶ διὰ νὰ μᾶς ὑβρίσετε;

— Κύριε Φορνάρε, ἐγὼ νὰ σᾶς ὑβρίσω! Ἄ, κρίνατέ με δικαιότερον· μὴ ἐνδίδετε εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο αἰσθημα ὅπερ εἶναι ἀνάξιον ἀνθρώπου δικαίου και εὐσεβοῦς ὡς ὑμεῖς· οὐδεὶς εἰς τὸν κόσμον σᾶς τιμᾷ και σᾶς σέβεται περιστότερον ἐμοῦ! Τὸ ἤξεύρω, ἐπικρατοῦσι προλήψεις τινὲς ὡς πρὸς τὰ πρότυπα· αἱ προλήψεις αὗται φοβίζουσι τὴν συνείδησίν σας και ἀνταυχοῦσι τὴν πατρικὴν τρυφερότητά σας. Ἀλλὰ πιστεύσατε ὅτι, δι' ἐμὲ, ἡ τέχνη εἶναι πρᾶγμα ἅγιον, θρησκεία ἐξευγενίζουσα και ἐξυγινοῦσα πᾶν ὅ,τι ἐγγίζει. Μὴ ὀργίζεσθε λοιπόν· ἰδέτε ποῖα τιμὴ δι' ὑμᾶς, διὰ τὴν θυγατέρα σας! Ὅσακις οἱ πάπαι, οἱ καρδιάλιοι, οἱ πρίγκηπες, ὁ λαὸς και οἱ εὐγενεῖς τῆς Ῥώμης θὰ διέρχωνται πρὸ τῆς Γαλατείας μου, θὰ προσκλίνωσι, θὰ χειροκροτῶσι και θὰ λέγωσιν: Ἴδού ἡ ὠραία κόρη τοῦ ἀρτοποιῶ Γαρφαρέλλου. Θέλω νὰ καταστήσω τὴν κόρην σας βασίλισσαν, θεάν· θὰ ἀπαθανάτισθῃ· θὰ διέλθῃ τοῦς αἰῶνας, συνοδευομένη ὑπὸ τῶν εὐλογιῶν πάντων ὅσοι λατρεύουσι τὴν τέχνην! Ἐννοεῖτε, γνωρίζετε ὠραιότεραν τύχην! Ὅταν ὁ κόσμος θὰ ἔρχεται εἰς τὴν αἰώνιον πόλιν μας ὡς

ευσεβής προσκυνητής, ἕκαστος θὰ ζητῆ νὰ ἰδῆ τὰς εἰκόνας μου, καὶ ἡ ὡραιότερα ὄλων θὰ ᾖναι ἡ παριστώσα τὴν θείαν Στέλλαν σας. Καὶ ἐπειδὴ ἡ λέξις πρότυπον ἔχει κακῶς εἰς τὰ ὠτά σας, ἀφαιρεῖτε ἀπὸ τὸ μέτωπον τῆς κόρης σας τὸ οὐράνιον στέμμα τὸ ὁποῖον ζητῶ νὰ τῆ ἐπιθέσω, καταδικάζετε τὴν θαυμασίαν καλλονὴν τῆς εἰς αἰωνίαν ἀφάνειαν! Δὲν ἀγαπᾶτε τὴν θυγατέρα σας!

— Δὲν ἀγαπῶ τὴν Στέλλαν!

— Ὅχι, δὲν τὴν ἀγαπᾶτε, ἐγώ οὖν φρονᾶρε, ὑπερηφανεύεσθε δι' αὐτὴν διότι εἶναι ὡραία, διότι λέγουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅταν τὴν βλέπωσιν: Ὁ ἀρτοποιὸς Γαφφαρέλλης ἔχει πολὺ ὡραίαν θυγατέρα. Αὐτὸ ἐξογκόνει τὴν καρδίαν σας καὶ κολακεύει τὴν πατρικὴν ὑπερηφανίαν σας! ἀλλ' ἐὰν τὴν ἠγαπᾶτε ἀληθῶς, θὰ μὲ εὐχαροσεῖτε διὰ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν θέλω νὰ τῆ περιποιήσω· θὰ τῆ παρείχα-ε τὴν δόξαν ταύτην τὴν ὁποίαν ὁ χρωστῆρ μου θέλει νὰ τῆ δώσῃ! Ὅχι, δὲν θὰ τὴν στερήσετε τοιαύτης δόξης! ἀρκεῖ πλέον, καμφοῖτε· ἰδοὺ ἡ σύζυγός σας, ἥτις ἦλθε νὰ μᾶς ἀκούσῃ, θὰ ἐνωθῇ μετ' ἐμοῦ καὶ θὰ σᾶς ἰκετεύσῃ νὰ παρέ-ζετε τὴν χάριν ταύτην εἰς τὴν θυγατέρα σας.

Δ'.

Ἡ μήτηρ Λουκία.

Ἡ σύζυγός τοῦ Γαφφαρέλλης, ἡ μαμὰ Λουκία, ἐπλησίασε τὸν σύζυγόν της καὶ τὸν Ῥαφαήλ, ὅταν ἡ συνομιλία μὲν εἶχεν ἀρχίσει· ἀνεγνώρισε τὸν μέγαν ζωγράφον, καὶ ἀνάμνησις τις, τῆς ὁποίας τὴν ζωηρότητα εἶχον ἐξασθενήσει αἱ οἰκιακκαὶ φροντίδες, ἀφυπνίσθη αἴφνης ἐν ἑαυτῇ εἰς τὴν θέαν τοῦ ἐνδόξου καλλιτέχνου τὸν ὁποῖον τοσοῦτον εἶχεν ἀγαπήσει, χωρὶς οὐδὲν πώποτε νὰ προδώσῃ τὸ ἀείποτε ἐπιμόνως τηρούμενον ἐν τῷ βίβει τῆς καρδίας της πάθος.

Ἡ μήτηρ Λουκία ἦτο ἐκ τῶν Ἰταλίδων ἐκείνων τοῦ 15^{ου} αἰῶνος, αἵτινες ἀφίνοντο εὐκόλως νὰ παρασύρονται ὑπὸ πάθους ἀλλοκότου πρὸς τοὺς μεγάλους ἀνδρας, καὶ τοὺς ὁποίους μὲν ἀπαξ συνέπιπτε νὰ ἰδῶσι.

Νέα κόρη ἔτι οὔσα, ὀλίγον πρὸ τοῦ γάμου της, ἡ μήτηρ τῆς Στέλλας εἶχε συλλάβει ἔρωτα πρὸς τὸν ζωγράφον τὸν ὁποῖον ἐκ τύχης εἶχεν ἰδεῖ ἡμέραν τινὰ εἰς Σιέννην, τὴν πατρίδα της, εἰς τὸ θυσιαστήριον τὸ ζωγραφηθὲν ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τοῦ γηραιοῦ Περουγίνου, πρὸς τιμὴν τοῦ πάπα Πίου Β'. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τῆς ὑποίας τὸ θέλητρον τόσον μέγα καὶ τόσον αἰφνίδιον ὑπῆρξεν, ἡ μαμὰ Λουκία, γενομένη σύζυγός τοῦ Γαφφαρέλλης, εἰσῆγαγεν εἰς παράμερον γωνίαν τῆς καρδίας της θείαν εἰκόνα, μιᾶς τῶν ἀγίων ἐκείνων γυναικῶν αἵτινες, γεννηθεῖσαι ἐκ τοῦ χρωστῆρος τοῦ Ῥαφαήλ, ἐλαμπον εἰς τὰς εἰκονογραφίας τοῦ ἱεροφυλακίου τῆς Σιένης.

Ἡ ἐντύπωσις τῆς γυναικὸς ἐκείνης τόσον βαθέως ἐνετυπώθη εἰς τὴν ψυχὴν της, ὥστε ἡ Στέλλα, βλέπουσα τὸ φῶς, ἠδύνατο νὰ ἐκληροθῇ ὡς ἐν ἐκ τῶν θειοτέρων πλασμάτων τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ἀποσπαθὲν ἐκ τοῦ τοίχου ὅπου ἐκεῖνος τὸ εἶχε θέσει, μετὰ τῆς χρυσῆς ἀκτινοβολίας του, διὰ νὰ ἔλθῃ ὡς παιδίον, ὡς νεάνις, ὡς γυνή, νὰ ζήσῃ διὰ πραγματικῆς ζωῆς, ὑπὸ τὸ τελεγμένον βλέμμα τῶν γονέων του. Οἱ τοιοῦτοι μυστηριώδεις συνδυασμοὶ τῆς τέχνης καὶ τῆς μητρότητος δὲν εἶναι σπάνιοι εἰς τὰς χώρας ὅπου ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ ἐπολλαπλασίασαν τὰ ἀριστουργήματά των. Ἡ Στέλλα ἦτο ἐκ τῶν θυγατέρων ἐκείνων τῆς φαντασίας τοῦ Ῥαφαήλ, καὶ ἡ ἐντύπωσις ἡ προξενηθεῖσα αὐτῇ εἶχε προετοιμασθῆ χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς μεγαλοφυΐας του.

Ἡ κυρία Γαφφαρέλλη δὲν εἶχεν ἀκόμη τοσοῦτον ἐγκαρτερήσει ὥστε νὰ παραδεχθῆ ὅτι ἐπὶ τῶν χαρακτήρων της, πρὸ ὀλίγου ἀκόμη τόσον καθαρῶν, ἐπὶ τοῦ ἀναστήματός της, πρὸ ὀλίγου ἔτι τοσοῦτον λεπτοφυοῦς καὶ τοσοῦτον εὐκάμπτου, ὁ χρόνος εἶχεν ἐπιθέσει καταστρεπτικὰ τινὰ ἔργα. Ἡ ἰδέα νὰ παραστῆ ὡς πρότυπον ἐνώπιον τοῦ Ῥαφαήλ, ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου ἐκείνου ὅστις ὑπῆρξε διὰ τὴν καρδίαν της ἀντικείμενον μυστικῆς λατρείας, κατέλαβεν αὐτὴν ζωηρῶς, ἀκούσασκν τῶν λόγους τοῦ καλλιτέχνου, καὶ καθ' ἡσ στιγμὴν ὁ σύζυγός της, κλονισθεὶς ὀλίγον

ἐμελλε νὰ διατυπώσῃ μὲ φράσεις ὀλιγώτερον αὐστηρὰς νέαν ἄρνησιν, ἡ ἀρτοποιός, μειδιῶσα χαριέστατα πρὸς τὸν ζωγράφον, εἶπεν·

— Ἡ θυγάτηρ μας εἶναι πολὺ νέα ἀκόμη ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον . . . Ἐννοεῖτε, κύριε Ῥαφαήλ.

— Ἡ θυγάτηρ σας εἶναι δεκαεξ ἑτῶν, ἔχει τὴν ἡλικίαν τῶν θεαινῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἀποκρίνεται ὁ Ῥαφαήλ.

— Ἀλλὰ, ἐξακολουθεῖ ἡ μάμα Λουκία, ἥτις μετὰ παραδόξου ζέσεως ἐπέμεινεν εἰς τὴν ἰδέαν τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ διετήρει εἰς τὴν φαντασίαν της, ἐὰν ἐγώ, ἥτις εἶμαι ξανθὴ ὡς ἡ Στέλλα, μὲ τὴν ἀδειαν τοῦ συζύγου μου, ἐγινόμην πρότυπός σας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ τοῦτο;

Ὁ Ῥαφαήλ πολὺ ἀπέειχε τοῦ νὰ περιμένη τοιαύτην πρότασιν. Ἐν τῇ συζύγῳ τοῦ Φορνάρου δὲν εἶχεν ἰδεῖ εἰμὴ γραιὴν γυναῖκα. Ἐμεινε λοιπὸν ὀλίγον ἀμηχανῶν· ἀλλ' ὁ φόβος μήπως ἔχει ἐναντίον του μητέρα τὴν ὁποίαν τῷ ἐσύμπερε νὰ ἔχῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν καθουύχασε μετ' ὀλίγον, καὶ τῇ εἶπε μετ' ἄκρας φιλοφροσύνης·

— Ἄ! κυρία, δυσκόλως θὰ εὕρισκον εἰς ὅλην τὴν Ῥώμην πρότυπον ὅμοιον ὑμῶν εἶναι πόλις ὅχι καλὴ εἰς τοὺς εὐσυνειδήτους καλλιτέχνας ὡς ἐμεῖ· μόνον ἔχετε ἔτη τινὰ περισσότερα τῆς κυρίας Στέλλας, ἀν καὶ βλέπων τις τὰς δύο ὁμοῦ, θὰ σᾶς ἐνόμιζεν ὡς ἀδελφάς· ἀλλὰ διὰ τὴν Γαλάτειαν μὲ χρειάζεται ἡ νεωτέρα ἀδελφή. Εἴσοθε ἡ μεσημβρία τὴν ὁποίαν θὰ ζωγραφίσω βραδύτερον, πρὸς τὸ παρὸν προτίθεμαι νὰ ζωγραφίσω τὴν πρῶταν.

Ἡ πρότασις τῆς γυναικὸς του ἐγέννησεν ἄλλο αἶσθημα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Φορνάρου.

— Πῶς! ἐκραξεν ὁ Γαφφαρέλλης τοῦ ὁποῖου οἱ ὀφθαλμοὶ ἦναψαν ὑπὸ ὀλίγης ζηλοτυπίας· θέλεις νὰ χρησιμεύσῃς ὡς πρότυπον, σὺ, σεβασμία μήτηρ οἰκογενείας!

— Καὶ διατί ὅχι; ἐκραξεν ἡ σύζυγός του μακρύνουσα ἐλαφρῶς τὸν στηθόδεσμον ὅστις ἐκρυπτε τὴν ἀμαυρὰν λευκότητα ἐλεφαντίνου τραχήλου. Εἶδες τὰς εἰκόνας τοῦ ἱεροφυλακίου τοῦ Δόμου εἰς Σιέννην; Ἡξέυρεις τί εἶναι εἰκῶν; (ἀκολουθεῖ.)

Α. Γ. ΣΚΑΛΙΑΗΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΑΥΡΟΣ ΚΥΩΝ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Τίς δὲν γνωρίζει τὴν συγκινητικὴν εἰκόνα τὴν ἐπιγραφουμένην ἀἷ κηδεῖα τοῦ πτωχοῦ; ὁ ὑπὸ οὐρανὸν συννεφώδη, φέρετρον κεκαλυμμένον ὑπὸ μαύρου ἐριούχου κοινού εἰς πάντας, φέρεται μόνον ἀνευ φίλων καὶ τιμῶν· ἀλλ' ὅχι, δὲν εἶναι μόνον κύων τὸ συνοδεύει κύπτων τὴν κεφαλὴν, κύων, ὁ τελευταῖος φίλος τοῦ δυστυχοῦς θνήσκοντος, ὅστις τέλος εὔρεν ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν τεσσάρων σανίδων. Ἡ σκηνὴ αὕτη τοῦ πένθους καὶ τῆς μελαγχολίας συνέβη πρὸ τινος καιροῦ ἐν ὑδῶ τινι τῶν Παρισίων· φέρετρον ἐφέρετο μόνον ἐμῆσῳ βροχῆς, μόνον συνοδείαν ἔχον γηραιὸν μαῦρον κύνα ὅστις μ' ἐσβεσμένους ὀφθαλμοὺς καὶ κύπτων τὴν κεφαλὴν ἠκολούθει τὸν κύριόν του εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο ταξείδιον. Οἱ διαβάται δὲν προσεῖχον· ἡ δυστυχία καὶ ἀπομόνωσις εἶναι πρᾶγμα σύνθηρος εἰς Παρισίους· οἱ εὐσπλαχνικώτεροι βλέποντες τὸν κύνα ἐψιθύριζον ἀδυστυχῆς ζῶν!» Ἴσως γυναικῆς τινος ἀπέτεινον πρὸς τὸν θεὸν προσευχὴν, ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀποθανόντος· ἀλλὰ εἰς τοῦτο μόνον ἤρκοῦντο, ὅτε νεανίας καλοενδεδυμένος ἐξερχόμενος ἐκ πλαγίας τινὸς ὁδοῦ παρετήρησε καὶ αὐτὸς τὴν θλιβεράν κηδεῖαν. Οὐδεὶς τὸν ἀκολουθεῖ, ἐσκέφθη, εἶναι πολὺ σκληρόν! θὰ ὑπάγω ἐγώ, τὸ γεῦμα καὶ οἱ φίλοι ἄς περιμείνουν.

Ἀμέσως ἔλαβε θέσιν ὀπισθεν τοῦ φορείου παρὰ τὸν κύνα ὅστις ὀπισθοχώρησε διὰ νὰ τιμήσῃ αὐτόν. Οὕτω ἐπροχώρησαν μέχρι τοῦ κοιμητηρίου, ὅπου ὁ ἱερεὺς προσῆλθεν νὰ παραλάβῃ τὸ σῶμα. Ἀλλὰ ὅτε ὁ ἐγκαταλελειμμένος οὗτος νεκρὸς ἐμελλε νὰ τεθῆ εἰς τὸν λάκκον, αἶσθημα λύπης κατέλαβε τὸν νεανίαν, ὅστις ἐλάμβανε ἐνδιαφέρον διὰ τὸ ἀγνωστον τοῦτο φέρετρον· ὅθεν ζητήσας στιγμιαίαν ἀναβολὴν ἔτρεξε παρὰ τῷ φύλακι τοῦ κοιμητηρίου, ἠγόρασε γῆν καὶ ἐπανῆλθε φέρων μικρὸν ξύλινον σταυρὸν ὃν ἐθεσεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ φίλου τούτου τὸν ὁποῖον

ἐμελλε νᾶ εὕρη και γνωρίση ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἰωσαφάτ.

Ἦ ἐπιτάφιος τελετὴ ἐτελείωσε· τὸ χῶμα κατέπεσε μετὰ τὰς τελευταίας εὐχὰς ἐπὶ τοῦ καλύμματος τοῦ φερέτρου, ὁ ἱερεὺς ἐράντισε τελευταίαν σορὰν δι' ἁγιάσμου μετὰ τὸ ὕστατον *Requiescat in pace*, ὁ κύων ὑλάκτησε κλαυθμωδῶς και ὁ νεκροθάπτης κατέβινεν εἰς τὴν ἐπίχωσιν τοῦ τάφου. Ὁ νεανίας ἀπεμακρύνθη ἔχων τὴν καρδίαν πλήρη εὐχαρίστου μελαγχολίας· ἀλλ' ἅμα διέβη τὰς κιγκλίδας τοῦ κοιμητηρίου ἐπανελάβε τὸ σύνθημα βάδισμά του και τὰς σκυθρωπὰς του σκέψεις. Ἀλλως τε καθ' ἣν στιγμὴν συνήτησε τὴν ἐκφορὰν τοῦ πτωχοῦ, ἔσπευδεν εἰς εὐθυμον συνέντευξιν φίλων και συναδέλφων, οἵτινες ἐμελλον νᾶ ἐορτάσωσι μετ' αὐτοῦ τὴν πώλησιν τῆς πρώτης του εἰκόνας. Ὁ Ἀμεδαῖος Κ. . . ἦτο ζωγράφος και ἀφοῦ ἐπὶ πολὺ ἐπάλαισεν ἐναντίον τῶν δυσκολιῶν τῆς τέχνης, τῶν ἀντιζητῶν τοῦ ἐπαγγέλματος του και τῶν δυσχερειῶν τοῦ βίου, ἀπέκτα ἤδη τὴν πρώτην ἐπιτυχίαν. Ἦ εἰκὼν του ἐπωλήθη, ὁ ὑπουργὸς τῶ παρήγγειλλεν ἐτέραν και οἱ φίλοι του ἤθελον νᾶ πῶσι διὰ τοὺς μέλλοντας θρησκείας του. Διήρχετο δρομαῖος τὰς λεωφόρους ὅτε ἠσθάνθη κατὰ τι εἰς τοὺς πόδας του· παρατηρεῖ ἦτο ὁ μαῦρος κύων ὅστις τὸν ἐθώπευε. — Φύγε ἀπ' ἐδῶ, εἶπε, με λερῶνεις· δὲν ἤξεύρεις ὅτι φορῶ τὸ καλλίτερόν μου ἔνδυμα; Ὁ πτωχὸς κύων τὸν παρατηρεῖ και δὲν μετακινεῖται. Ὁ Ἀμεδαῖος ἀπομακρύνεται. . . μόλις προχωρεῖ ὀλίγα βήματα και αἰσθάνεται ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν τοῦ κυνὸς προστριβομένην εἰς τὰς κνήμας του· ἀλλὰ τί λέγω; εἰς τὸ ὠραῖόν του μαῦρον πανταλόνιον. — Φύγε ἀπ' ἐδῶ, ἀνέκραζεν, ὕπαγε εἰς τὴν οἰκίαν σου. — Ὁ κύων προσηλώνει ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα ἱκετευτικόν. — Κύτταξε! τὸν πονηρόν! ὡς ἂν νᾶ με λέγη νᾶ τὸν ἀκολουθίσω! Ἀς ἴδωμεν λοιπὸν τί θέλει συμβῆ.

Ἦ πείκων εἰς τὴν εὐγλωττίαν τοῦ βλέμματος ἐκείνου ὁ Ἀμεδαῖος ἀκολουθεῖ τὸν κύνα, ὅστις ὀπισθοδρομήσας ἔλαβε στενωπὸν τινα φέρουσαν εἰς πτωχικὴν συνοικίαν. Ὁ Ἀμεδαῖος τὸν ἀκολουθεῖ ἐκ τοῦ πλησίον· ὁ κύων σταματᾷ ἐνώπιον οἰκίας ἀθλιεστάτου ἐξωτετικοῦ διατρέχει

στενὸν και σκοτεινὸν διάδρομον, ἀναβαίνει τοὺς ἀτελευτήτους ἐλιγμούς σκοτεινῆς κλίμακος και σταματᾷ ἐνώπιον θύρας τοῦ πέμπτου πατώματος· ξέει αὐτὴν διὰ τοῦ ποδὸς ἐλαφρῶς· ὁ Ἀμεδαῖος ἦτο ὀπισθεν. . . νεανίς πτωχικὰ ἐνδεδυμένη μετ' ὀφθαλμοὺς ἐρυθροὺς ἐκ τῶν δακρύων ἤνοιξε τὴν θύραν. Ὁ κύων ἐρρίφθη ἐπάνω της και τῆς ἔλειχε τὰς χεῖρας. — Δεσποινίς, τῆ λέγει ὁ Ἀμεδαῖος στενοχωρηθεῖς πολὺ, σᾶς ἐπαναφέρω τὸν κύνα σας. . . [τὸ ἐναντίον ἐπρεπε νᾶ εἴπῃ].

Ἦ νεανίς μετὰ κόπου ἐπρόφερε. — Σᾶς εὐχαριστῶ, κύριε, πνηγιμένη εἰς τὰ δάκρυα· ὁ Ἀμεδαῖος ἐνθαρυνθεὶς ὀλίγον, ἠρώτησε μετὰ γλυκύτης. — Ἀπωλέσατέ τινα; Εἶδον τὸν πτωχὸν αὐτὸν κύνα ὀπισθεν φερέτρου. — Ἀλλοίμονον! κύριε, ἦτο τὸ φέρετρον τοῦ πατρὸς μου! . . . Ἦ λέξις αὐτὴ διέρρηξε τὰς ἐπιφυλάξεις· ὁ Ἀμεδαῖος εἰσηλθεν εἰς τὸ δωμάτιον, ἠλιθερὸν καταφύγιον, μετ' ἰσχυρὰς γυμνοὺς και ἐστίαν ψυχρὰν. Εἰς γωνίαν τινα ἐπὶ πενιχρὰς κλίνης ἔκειτο γυνὴ ἠλικιωμένη, τῆς ὁποίας οἱ χαρακτῆρες ἔφερον τὴν ἐκφρασιν τῆς ἀσθενείας και τῆς βαθυτέρας θλίψεως· ἔστρεψε πρὸς τὸν ἐπισκέπτῃν ὀφθαλμοὺς ἀνησύχους και λυπημένους και μετ' ἐξησθενημένην φωνὴν ἠρώτησε τὴν θυγατέρα της. — Ἀύγουστίνε, τίς εἶναι ὁ κύριος οὗτος; — Ὁ Ἀμεδαῖος ἠγέρθη, ἐπλησίασε τὴν κλίνην και μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ εἶπε. — Κυρία, ἠκολούθησα τὸ φρεῖον τοῦ συζύγου σας μέχρι τοῦ κοιμητηρίου και ἐπανεφερα τὸν κύνα σας. — Πῶς! κύριε, ἠκολούθησατε! . . . εἴχατε τὴν καλωσύνην ταύτην. . . εὐχαριστῶ, χιλιάκις εὐχαριστῶ! . . . — Τὸν καλόν μου πατέρα, δὲν τὸν ἐγνωρίζατε ἐν τούτοις κύριε; — Ὁχι, κυρία μου, ἀλλὰ βλέπων τὸ φέρετρον τοῦτο φερόμενον μόνον, συνεικινήθη και προσηχθήθη, ἐγὼ ὅστις ποτὲ σχεδὸν δὲν προσεύχομαι! — Ὁ Θεὸς θᾶσᾶς εἰσακούση, κύριε, και ὁ πτωχὸς σύζυγός μου θᾶ προσευχηθῆ διὰ σᾶς εἰς τὸν παράδεισον. . . Ἀχ! κύριε, ἦτο χρυσὴ καρδιά. . . Βλέπετε ὅτι εἶμαι πολὺ ἀσθενής. . . ἡ ἀσθενεία μου ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου μου· βλέπων με ἀσθενῆ πρὸ δύο μηνῶν, εἰργάζετο ἡμέραν και νύκτα διὰ νᾶ μὴ με ἀφήσῃ νᾶ ὑπάγω

εἰς τὸ νοσοκομεῖον. . . εἰργάζετο, δὲν ἐτρέφετο, δὲν ἀνεπαύετο· περιπνευμονία τοῦ ἀφήρησε τὴν ζωὴν εἰς ὀλίγας ἡμέρας. . . ἔζησα, ἐγὼ, ἡ ἀνωφελής, ἔζησα διὰ νᾶ εἶμαι βᾶρος εἰς τὴν δυστυχὴ κόρην μου. . . ἀλλὰ δὲν θέλω νᾶ τὴν φονεύσω ὅπως ἐφόνευσα τὸν πατέρα της, κύριον θᾶ ὑπάγω εἰς τὸ νοσοκομεῖον. . . Εἰς τοὺς λόγους τούτους προφερθέντας μετ' ἀγωνίας ἡ Ἀύγουστίνε ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς της και τῆ εἶπε μετὰ λυγμῶν. — Μητερ μου, διατί ὀμιλεῖτε οὕτω; Ὁχι, δὲν θᾶ ὑπάγετε εἰς τὸ νοσοκομεῖον, θᾶ ἐργάζομαι και ἐγὼ ἡμέραν και νύκτα και ἐν ἀνάγκῃ θᾶ ἀποθάνωμεν και αἱ δύο μαζί. Ἀλλ' ἐὰν εἶχον ἐργασίαν!

Ὁ Ἀμεδαῖος ἦτο συγκεκριμένος μέχρι βάλους ψυχῆς· δάκρυα ἔρρεον ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του, πλὴν ἡ τελευταία λέξις τῶ ἐνέπνευσεν αἰφνιδίως ἰδέαν τινα. — Τί κάμνετε λοιπὸν, κυρία, ποῖον εἶναι τὸ ἔργον σας; — Εἶμαι ῥάπτρια ἀσπρορρούχων. — Ὁχι! ἐξαίρετα, γνωρίζω τινα τῶν φίλων μου, ὅστις ἔχει ὑποκάμισα διὰ νᾶ ῥάψῃ· θᾶ σᾶς φέρω. — Κύριε, ἐλπίζω ὅτι δὲν θᾶ δυσχερεστηθῆτε ποσῶς ἐκ τῆς ἐργασίας μου· εἴχομεν εἰς Δ. . . κατάστημα πανικῶν και ὑφασμάτων, αἱ πιστώσεις μᾶς ἠράνισαν· ἤλθομεν εἰς Παρισίους μετ' ἐλπίδα ὅτι θᾶ εὐρωμεν μέσα συντηρήσεως, ἀλλὰ δὲν εὐρωμεν εἰμὴ τὴν δυστυχίαν και τὸν θάνατον. — Ὁ Ἀμεδαῖος ἀπέτεινε λέξεις τινὰς παρηγορητικὰς και ἀπεχαιρέτισε τὰς δύο γυναῖκας. Ἐνῶ δὲ ἀπῆρχετο ὁ κύων ἐπήδησε ἐπάνω του και τὸν ἐθώπευσε. — Πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησεν ὁ νέος. — Κέλπ· λέγουσιν ὅτι ἡ λέξις αὐτὴ Ἀραβιστί σημαίνει κύων· ὁ ἀδελφός μου ὅστις ὑπηρετεῖ εἰς τοὺς κληττοὺς τῆς Ἀφρικῆς τὸν ὀνόμασε οὕτω. . . Δυστυχῆ Ἰούλιε! και αὐτὸς ἀπέθανε. . . Ὁ Ἀμεδαῖος τέλος θωπεύσας τὸν γέροντα Κέλπ ἀπεμακρύνθη, ἀλλὰ τὴν ἐπομένην ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ἠλιθερὰν ταύτην κατοικίαν, φέρων ὀγκῶδες δέμα ὑφασματος λινοῦ, ὠραίου και λεπτοῦ. Ἦτο τὸ γεῦμα τῆς προτεραίας, τὸ ὁποῖον μετέβληθη εἰς λινὸν ὕφασμα. Ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν ἐνὸς φίλου του ἱατροῦ ὃν ἐπεφόρτισε νᾶ ἐρχεται νᾶ βλέπῃ τὴν ἀσθενῆ

και ὑποβίβῃ αὐτὴν εἰς Θεραπείαν· ὁ ἱατρός ἤλθε τῶντοντι. Εὐκόλως διέγνωσεν ὅτι ἡ ἀσθένεια τῆς δυστυχοῦς γήρας προήρχετο μόνον ἐκ τῶν στερησεων· διέταξε τροφήν καλὴν, ζωμόν, και οἶνον. Πάντα ταῦτα ἀπεστάλησαν εἰς τὰς πτωχὰς γυναῖκας, αἵτινες ἐξεπλήττοντο μὴ δυνάμεναι νᾶ ἐνοήσωσι πόθεν προήρχοντο τὰ ἐκλεκτὰ ταῦτα δῶρα και τῶσον κατάλληλα διὰ τὴν θέσιν των. . . Οἱ συναδελφοὶ τοῦ Ἀμεδαῖου οἵτινες τὸν ἐβλεπον ἐργάζομενον ὅλην τὴν ἡμέραν και οἵτινες τὸν ἐνεπαίζον διὰ τὴν ἀρετὴν του και τὴν κλίσιν του πρὸς τὴν οἰκονομίαν, δύνανται νᾶ μᾶς ἀποκριθῶσιν εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην. Ἦ νέος, συγκινηθεὶς πρώτην φορὰν ἐκ τῆς θεᾶς πραγματικῆς δυστυχίας και ἀπὸ τὸ γλυκὺ αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἐπεταί τῆς ἀγοθοεργίας ἐγκατέλειψε τὰ *caffés-chantants* και τὰς μαλθακὰς ἐξίσεις βίου, ὅστις ἀφιερώνει τὰ πάντα εἰς τὰς διασκεδάσεις και ἰδιοτροπία, και οὐδὲν εἰς τὸ καλῆκον και τὴν λογικὴν. Κατέστη ἐργατικὸς, φρόνιμος, οἰκονόμος και ἡ εὐφυΐα του ἐμεγαλύνετο καθ' ὅσον ἡ καρδία του και τὸ πνεῦμά του ἐξηγιζόντο. Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις του εἰς τὸ ὑπερφῶν παρετήρησεν ὅτι ἡ Ἀύγουστίνε, ἧτις ἦτο καλῶς ἀνατεθραμμένη και ἀγαθὴ, ἠσθάνετο τρυφερὰν δι' αὐτὸν κλίσιν, και ἐσκέφθη ὅτι ἡ θεία Ἠρόνοια τὴν προσδιώριζεν ἵνα καταστῆ ἡ παρηγορία, ἡ τιμὴ, και τὸ στήριγμα τῆς ζωῆς του. Ἐζήτησε τὴν χεῖρά της ἀπὸ τὴν μητέρα της· και σήμερον πλησίον αὐτῆς και τοῦ τέκνου τὸ ὁποῖον αὐτὴ τῶ ἔδωσε, διακηρύττει ὅτι ὁ ὠραῖος ἀστὴρ τῆς εὐσπλαγχνίας τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν εὐδαιμονίαν. — Ἀς προσθέσωμεν ὅτι δὲν ὑπάρχει εἰς Παρισίους κύων εὐτυχέστερος και μᾶλλον περιποιούμενος ἀπὸ τὸν γέροντα Κέλπ.

Μετάφρασις

ὑπὸ τῆς Κυρίας Μ. Α.

ΧΡΟΝΙΚΑ

—
Ιούλιος.

Μάιος και Ιούλιος. — Θέατρον Φαλήρου —
Πλατεία Όμοιοίης. — Παρθεναγωγείον Σο-
φίας Γκίκα. — Έκπαιδευτήριον Π. Άντων-
νιάδου — Έπουργική μεταβολή.

Παρήλθε και τὸ ἀνοφορόν ἔαρ, ὡς πα-
ρέρχονται πάντα ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς παρέρ-
χεται ὁ δι' ὄρκων και ὑποσχέσεων πρὸ
τῆς ὠχρᾶς και ἐγεμύθου σελήνης ἢ τῶν
τρεμόντων ἀστέρων ἔρωσ, ὡς παρέρχονται
τὰ ὑπουργεῖα ἐν Ἑλλάδι και οἱ συζυγικοὶ
διαπληκτισμοὶ και τέλος ὡς παρέρχεται ἡ
νεότης και ἡ καλλονή!

Ὁ χρυσομάλλης Μάιος, ὁ ἀνοσοτερῆς
και ποιητοφιλῆς οὗτος μῆν, ὁ παρὰ τοῖς
αρχαίοις μὲν ἀνατεθειμένος εἰς τὸ ὠραιό-
τερον — και διαβολικώτερον κατὰ τοὺς
Ἰησοῦτας — τῶν πλασμάτων τοῦ Δη-
μιουργοῦ — τὴν γυναῖκα, νῦν δὲ σιωπηλῶς
τῆ θεᾶ τῆς καλλονῆς και ποιήσεως ἀφιε-
ρωμένος, εἰς λογαριασμόν τοῦ ὁποῖου το-
σαῦτα ἀπ' αἰῶνων και ἰδίως ἐπ' ἐσχάτων
εργυάρησαν οἱ ποιηται και οἱ ὁμοιοκατα-
ληξιοῦργοι, πρὸ πολλοῦ ἀπεχαιρέτησεν
ὑμᾶς παραχωρήσας τὴν θέσιν του, εἰς τὸν
διάδοχόν του Ιούλιον, ὅστις προβαίνει, ὡς
περιγράφει αὐτὸν ὁ Λατῖνος ποιητῆς, ὅλος
γυμνὸς παντὸς ἐνδύματος, δεικνύων διὰ
τοῦ δακτύλου ἡλιακὸν ὠρολόγιον, κρα-
τῶν εἰς τὴν χεῖρα δᾶδα φοβεράν — οὐχὶ
βεβαίως φοβερωτέραν τῶν βλεμμάτων τῆς
Κροεμίδος Φανῆς — εἰς ἐνδειξιν τῆς θερμό-
τητος τῆς ἐποχῆς, ἣτις ὠριμάζει τοὺς
καρπούς τῶν ἀγρῶν και τῶν ἐρώτων. Ὁ-
πισθεν αὐτοῦ κεῖται δρέπανον και εἰς τοὺς
πόδας του κἀνίστρον πλήρες τῶν ὠραι-
τέρων και γλυκυτέρων καρπῶν, οὐδ' αὐ-
τοῦ τοῦ ἀπηγορευμένου καρποῦ τῆς γνώ-
σεως ἐξαίρουμένου, τοῦ ὁποῖου τὴν γεῦ-
σιν τοσοῦτον ἀκριβᾶ ἐπλήρωσεν ὁ δυστυ-
χῆς ἄνθρωπος διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πα-
ραδείσου και τῆς ἀθανασίας.

Ὡς ὁ σφοδρῶς πνέων ἀνεμος διασκορπί-
ζει τὰ ἐπὶ τοῦ στερεώματος περιπλανώ-
μενα μέλανα νέφη, οὕτως ὁ πληκτικὸς
τῶν καυμάτων μῆν μὲ τὰς θερμὰς του ἀ-
πείνας και τὴν ἀποτυφλοῦσαν κόνιν του,

διασκορπίζει τοὺς κατοίκους τῶν κλεινῶν
Ἰθηνῶν και ἀποστερεῖ τὰς πλατείας τῶν
μουσικῶν, τοὺς περιπάτους και ἰδίως τοὺς
παρλισιόους κήπους τοσοῦτων χαρίτων
και καλλονῶν. Αὗται ἤδη ἐξωραΐζουσιν
τὴν Τερψιθεάν τοῦ Πειραιῶς, τὴν παραλίαν
τῆς Αἰγίνης και τῆς Κηφησσίας τὴν πλά-
τανον.

II.

Δὲν γνωρίζω ἀκριβῶς, ὠραῖαί μου ἀνα-
γνώστριαι ἂν ἡ νεωτέρα ἰατρικὴ θεωρεῖ
ὠφέλιμον τὸ vaudeville και τὸ ἄσμα
τῆς ζωηρᾶς Martha μετὰ τὸ λούσιμον,
βλέπω ὅμως ὅτι ἡ ἑταιρία τοῦ σιδηροδρό-
μου εὔρε τὸ τοιοῦτον δι' αὐτὴν τοῦλά-
χιστον λίαν ἐπωφελές, και δὴ παρὰ τὴν
Φαληρικὴν παραλίαν ὅπου τὸ κῦμα ἀνα-
παύεται ἐπὶ τῆς ἄμμου ἰδρύσατο ὑπαί-
θριον θέατρον, ὅπου θελκτικαί, ὡς βεβαι-
οῦσι τὰ θέματα τῆς φραγκίας, δεσποινί-
δες, διδάσκουσι τὸ Ἑλληνικὸν κοινὸν και
τὰς τρυφερὰς ἀπογόνους τῆς Ἀσπασίας,
ὁποῖαι ἐν τῇ πεπολιτισμένῃ δύσει ἀνεκα-
λύφθησαν νεώτεραι ἐφευρέσεις πρὸς πο-
λιορκίαν και κατὰκτησιν ἐρωτικῶν φρου-
ρίων, πῶς ἡ πονηρὰ και ἐρωτότροπος σύ-
ζυγος δύναται νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ πεφιλη-
μένον ἕτερον ἡμισυ τῆς ζωῆς της και πῶς
τέλος λαμβάνονται ἐξ ἐφόδου φιλήματα
ἀνευ φόβου ἐρυθήματος!

Ἐρρετε νοῦς και φρόνησις και τῶν προγόνων ἦθη,
Ὁ χρόνος σας ὁ προσφιλεῖς ἦδη εὐρώτος ἔχει·
Οὐδένα λάτρην ἔχετε ὡς ἄλλοτε εὐτίθη·

Διαφθορῶς πολιτισμὸς τῆς Δύσεως δεσπόζει
Κ' ἐπίβουλος ἐκτείνεται παντοῦ ἐλευθερίᾳ
Φονεύουσα τὴν ἀρετὴν, ὑψοῦσα τὴν κακίαν
Και θεωροῦσα τὴν αἰδῶ και συστολὴν βλακείαν . . .
Τοιαύτη εἶναι σήμερον ἡ νέα κοινωνία! . . .

Ἦθελον, φίλτατε ἀναγνώστα, σὲ ὀδη-
γήσει, ὡς ὁ Βιργίλιος τὸν Δάντην, εἰς τὸ
ἐπίγειον αὐτὸ Καθαρτήριον, ὅπου ψυχαί —
κολασμέναι και μὴ — καθαρίζουσι τὰς ἀ-
μαρτίας αὐτῶν διὰ τοῦ ἐρωτικοῦ πυρός
ὅπως καταστῶσιν ἀξίαι τοῦ εὐφροσύνου
τῶν τρυφῶν παραδείσου, ἂν δὲν ἐφοβού-
μην μὴ καταπατηθῆς ἐκ τοῦ ἐν τῷ σι-
δηροδρόμῳ συνωθουμένου και τρέχοντος
πλήθους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἢ κρυο-
λογήσης θεώμενος ὑπαίθριος και προσάεν-

μιος τὰς ὠραίας ἀοιδούς· προτιμῶ λοιπὸν
νὰ σὲ συνοδεύσω εἰς τὴν βρωμαντικὴν και
περιδενδρον πλατεῖαν τῆς Όμοιοίης, ἐν
μια τῶν σεληνοφώτων και ἀρωματωδῶν
ἐκείνων νυκτῶν καθ' ἃς ὑπὸ οὐρανὸν διά-
στερον, λεπτὴ ζεφύρου αὔρα παλλεῖ μὲ
τὰ φύλλα τῶν δένδρων και θωπεύει τὰ
τρυφερὰ μῆλα τῶν πρειῶν τῶν ἐκεῖ ἀ-
τημελίτως και ἐπιχαρίτως περιφερομένων
δραπετίδων τοῦ οὐρανοῦ ἀγγέλων, εἴθα
ὁ πονηρὸς τῆς Κύπριδος υἱὸς κατεστήσατο
ἐρωτικὸν σταθμὸν, ὁ δὲ ἀνοικτοκαρδῖος
Μῶμος, ὁ ἐμπαίκτης αὐτὸς θεῶν τε και
ἀνθρωπίνων, ποιεῖται τὸν ἐσπερινὸν του
περίπατον, αἰέποτε γελῶν μέχρι διαρρή-
ξεως τῶν πνευμόνων του. — Εἰς μάτην
λαμπρὰ ἐπιτέλλεται ἡ σελήνη ἄνω τὸ
φῶς της οὐδόλως δύναται ν' ἀμαυρώσῃ
τὴν λάμψιν τῆς λεπτοφυοῦς ἐκείνης καλ-
λονῆς ἣτις ἀπὸ τινων ἡμερῶν κοσμεῖ τὴν
πλατεῖαν. Θαύμασε αὐτὴν μετ' ἐμοῦ, ὠ-
ραία μου ἀναγνώστρια, ὡς θαύμασας αὐ-
τὴν πρὸ μικροῦ ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῶν
πρὸς πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τρυφερῶν
καρδιῶν καθηκόντων της. Νομίζεις ὅτι εἶ-
ναι νέα Γαλάτεια ἀναλαβοῦσα ζῶν, χω-
ρὶς ὅμως πρὸς τοῦτο νὰ συντελέσῃ, ὡς
φρονῶ, νέος τις Πυγμαλίωv. Ἰδὲ τὴν ζω-
ρὰν και χαρίεσαν δεσποινίδα Μ. . . βαί-
νουσαν, κυμαιομένην, λαλοῦσαν και κομ-
ψευομένην. Ἦθελες ἐκλάβει αὐτὴν ὡς
προσωποποίησιν τῆς εὐφυίας, ἂν δὲν ἐπε-
δείκνυεν, ὡς λέγεται, αὐτὴν εἰδικῶς ἐφ'
ἐνὸς ἀντικειμένου και ἂν δὲν ἐγνώριζες
πόσον δύσκολον εἶναι ἡ κατὰγνωσις τοῦ
ἀνθρώπου. Βλέπεις; Θέλουσα ν' ἀποκρύ-
ψῃ τοὺς σπινθηρίζοντας ὀφθαλμούς της
ἀπὸ τὰ αὐθάδη βλέμματα τῶν διαβατῶν,
ἀπεκρύβῃ ἐντὸς Κουακερικοῦ πῖλου, ὅστις
ἀληθῶς τῆς ἀρμόζει θαυμάσια και τὸν
ὁποῖον πάλιν ἀπέβαλεν ἐξ ἐρωτοτροπίας
βεβαίως ἢ πεισθεῖσα εἰς ζηλότυπον συμ-
βουλήν. Ῥίψον ἐν βλέμμα πρὸς τὰ ἐκεῖ
και θεώρησον τὸν ὄμιλον ἐκείνον τῶν δε-
σποινίδων. Ἰδὲ ἐν αὐτῷ τὴν σιτόχρουν
Α. . . σιωπηλὴν και ῥεμβώδη, ζένην
πρὸς αὐτὴν και πρὸς πᾶν τὸ πέριξ αὐ-
τῆς. Νομίζεις ὅτι εὐρίσκουσα πάντα τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς μικρὰ και γελοῖα, αἶρει πρὸς
τὸν οὐρανὸν τὸ βλέμμα και τὸν νοῦν. Τί
ἄρα ζητεῖ; ὅ,τι ψυχὴ ἰσχυρὰ και αἰσθη-

ματικὴ, ὅ,τι διάνοια εὐρεῖα και κριτικὴ
ποθεῖ.

Τὰ ἔμφυτα συναισθήματα τῆς αὐταρε-
σκείας, τοῦ ἐγωῖσμοῦ και τῆς ἐπιδειξέως
ἀτινα ἀνακυκῶνται εἰς ὅλας ἐκείνας τὰς
κεφαλὰς τοῦ κυμαιομένου πλήθους, καθι-
στῶσι τὸν παχύσαρκον δικανικὸν ἐπιλή-
σμονα τοῦ σοβαροῦ του ἐπαγγέλματος,
τὸν στρατιωτικὸν ἀναποφάσιστον μεταξὺ
τῶν δύο ἰσχυρῶν αἰσθημάτων τοῦ ἔρωτος
και τῆς πατριδος, τὸν ποιητὴν παράφρονα
ἢ μέγαν, τὴν χήραν φιλόσοφον και τὰς
κούρους νεάνιδας ὄνειροπόλους, διερχόμενας
τὸν ἑαρινὸν τῆς ζωῆς των χρόνον εἰς χιμαί-
ρας και οἰκοδομοῦσας Chataux en He-
spagne. Ἄλλ' ἀνακράζοντες μετὰ τοῦ
θεῖου Χρυσοσρόμου: « Ἄφες αὐτοῖς οὐ
γὰρ οἶδασι τί ποιῶσι » μεταβῶμεν εἰς
σπουδαιότερα ἀντικείμενα.

III.

Ἦ βάσις πάσης ἠθικῆς και ἀληθῶς πε-
πολιτισμένης κοινωνίας εἶναι ἡ ἐξάπλωσις
τῶν γραμμάτων και ἡ κατὰ τὰς ὀδηγίας
τοῦ εὐαγγελίου και τῆς φιλοσοφίας μόρ-
φωσις και ἐκπαίδευσις τῶν κατοίκων. Ἐν
Γερμανίᾳ ὅπου τὸ βιβλίον εὔρηται παρὰ
τὴν ἐστίαν τοῦ χωρικοῦ ὡς και ἐν τῇ αἰ-
θούσῃ τοῦ πλουσίου, ἡ δὲ ἀγία γραφὴ εἶ-
ναι παρήγορος φωνὴ εἰς τὰς θλίψεις και
πόνους τοῦ δυστυχοῦς, ὅπου ἡ μήτηρ μό-
νη ἀνατρέφει και παιδεύει τὰ τέκνα της
και τοῦτο θεωρεῖ μετὰ τὴν ὑπανδρείαν ὡς
τὸ σπουδαιότερον τῶν μελημάτων και κα-
θηκόντων της και οὐχὶ ὡς παρ' ἡμῖν τὸν
στολισμὸν και τὴν διασκέδασιν, ἐκεῖ και
φιλοπατρία και φιλεργία και σεβασμὸς
πρὸς τοὺς νόμους και τοὺς ἀνωτέρους και
ἠθικὴ ὑπάρχει. Ἔθνος μετὰ τοιοῦτων ἀ-
ρετῶν, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ νικήσῃ τοὺς πε-
φουσιωμένους και ἐκδεδιητημένους Γάλλους.

Ἦ χρηστὴ και εὐπαιδευτος μήτηρ πα-
ρασκευάζει τὸν υἱὸν και τὴν κόρην, οἵτι-
νες μετ' ὀλίγον θ' ἀναφανῶσιν ἐν τῇ κοι-
νωνίᾳ ὁ μὲν ὡς πολίτης και πατήρ, ἡ δὲ
ὡς σύζυγος και μήτηρ. Ὅταν ἡ ἰδία μή-
τηρ διὰ τῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν καταστῇ
ικανὴ νὰ ἀναθρέψῃ τὰ τέκνα της ἢ gou-
vernante και ἡ τιτθὴ εἰς ἃς κατὰ συρμόν
ἀναθέτουσι τὴν ἀνατροφὴν αὐτῶν, πολὺ

ὀλιγώτερον φρονούμεν θὰ τὸ κατορθώσῃ, διότι ὅπως ἡ φιλάρεσκος μήτηρ ἔχει ἀνάγκην τοῦ χρόνου πρὸς διασκέδασιν οὕτω καὶ ἡ gouvernante καὶ ἡ τιτθὴ πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν μεταχειρίζεται τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας τῆς κυρίας τῆς.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω σκέψεις ὠρμήθημεν ἐκ τοῦ συγκινητικοῦ καὶ ὠραίου θεάματος τῶν ἐξετάσεων τοῦ παρθεναγωγείου τῆς πολυχρόνιον πείραν κεκτημένης καὶ ὑπὸ πολλῶν ἀρετῶν καὶ προτερημάτων κεκοσμημένης Κυρίας Σοφίας Γκίκα εἰς ἃς παρέστημεν καὶ ἐν αἷς μετ' εὐχαριστίας εἶδομεν τὴν χρηστὴν ἀνατροφὴν, τὴν σπουδαίαν πρόοδον καὶ ἐκπαιδευσιν ἧς τυγχάνουσιν αἱ ἐν αὐτῷ φοιτῶσαι νεάνιδες, αἵτινες μετὰ μικρὸν ὡς μητέρες θὰ ἀναρρέψωσιν καὶ μορφώσωσιν τέκνα καὶ θυγατέρας.

Ὅποιαν μεγάλην ἀποστολὴν ἔχουσι τὰ ἐν Ἑλλάδι παρθεναγωγεῖα, ὅποιαν ἐξασκοῦν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ἀναπτύξεως τῆς κοινωνίας μας καὶ ὅποιας ὠφέλειαι γίνονται πρὸς ἕνα ὅταν μάλιστα διευθύνονται ὑπὸ ἠθικῆς, νοήμονος καὶ ἰκανῆς διευθυντρίας, ὡς εἶναι ἡ Κυρία Γκίκα, νομίζομεν περιττὸν νὰ εἴπωμεν.

Καὶ κατὰ τὰς ὀκτὼ ἡμέρας καθ' ἃς διήρκεσαν αἱ ἐξετάσεις, ἄπειρον φιλόμουσον πλήθος ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐπλήρου τὴν αἴθουσαν θαυμάζον τὰς ἐξόχους ἀπαντήσεις, τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσης καὶ τὴν περὶ τὴν παιδαγωγείαν πρόοδον τῶν μαθητριῶν.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐξετάσεων ἡ ἀξιότιμος διευθύντρια, ἀπήγγειλλε σύντομον καὶ ἀξιόλογον λογιῆριον, δι' οὗ ἀθεώρησε καθήκον, ὡς λέγει ἐν αὐτῷ, ἵνα ἐνώπιον τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν ἐμπιστευθέντων αὐτῇ τὴν διαμόρφωσιν τῶν φυσικῶν καὶ πνευματικῶν αὐτῶν τέκνων εἴπῃ τινὰ περὶ τῆς διαχειρίσεως τῆς ἐμφύχου ταύτης καὶ λογικῆς παρακαταθήκης.

Λυπούμεθα πολὺ μὴ δυνάμενοι ἐλλείψει χώρου νὰ δημοσιεύσωμεν ὁλόκληρον τὸ λογιῆριον τοῦτο· λαμβάνομεν ὅμως ἐξ αὐτοῦ καὶ δημοσιεύομεν πρὸς ἄμειλλαν καὶ παράδειγμα, τὸ μέρος ἐκεῖνο ἐν ᾧ περιέχονται τὰ ὀνόματα τῶν ἀμειψασῶν κατὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας μαθητριῶν, εἰς

ἃς καὶ ἡμεῖς δημοσίᾳ ἀπονέμομεν τὸν δίκαιον ἔπαινον.

Ἄ. Ἐκ τῆς Δ'. καὶ ἀνωτάτης τάξεως ἐπαινοῦνται, ἄ. μὲν ἡ καὶ ἀριστεύσασα Ἐλευθερία Βαρούτη καὶ Ἀφροδίτη Κοστομύρη Β'. ἡ Δικατερίνη Μαλιοπούλου καὶ Ἀσπασία Σταματιάδου, γ'. δε ἡ Ἀσπασία Λογοθέτου.

Ἄ. Ἐκ τῆς Γ'. τάξεως ἐπαινοῦνται ἄ. μὲν αἱ Ἄννα καὶ Ἐλένη Μπαλάνου Β'. ἡ Αἰκατ. Σοβαζόγλου καὶ ἡ Ρόζα Μπαλάνου γ'. ἡ Πηνελόπη Παπαδοπούλου καὶ Μαρία Ματτιᾶ, ἡ Εὐθυμία Κανακάρη ἡ Καλλιρρόη Δημίδου καὶ ἡ Ἀμαλία Σκουμπουρδῆ. — Ἐκ τῆς Β'. ἐπαινοῦνται ἄ. μὲν ἡ Λουκία Μπαλάνου, ἡ Σμαράγδα Γεωργίου καὶ Βασιλικὴ Ἀλεξανδρίδου Β'. ἡ Ἀγγελικὴ Μπουρζουκίδου καὶ Εὐχαρὶς Μοῖρα γ'. ἡ Ἰριγένεια Ἀλεξανδρίδου καὶ Ἐλένη Κουρκουτᾶ.

Ἄ. Ἐκ τῆς Α'. τάξεως ἐπαινοῦνται ἄ. ἡ Ἐλιζα Σούτσου καὶ Ἄννα Μπαλάνου Β'. ἡ Ἄννα Κόκκαλη, ἡ Ἐλένη Πρωτοψάλτου καὶ Βικτωρία Λέκα γ'. ἡ Αἰκατ. Σαδούκου καὶ Οὐρανία Παναγιωτοπούλου.

Ἄ. Ἐκ τοῦ συνδιδακτικοῦ ἐπαινοῦνται ἄ. μὲν ἡ Εὐγενεῖα Χωματιανοῦ καὶ Β'. ἡ Σοφία Φωτιάδου καὶ Χρυσούλα Ὀρλώφ.

Ἄ. Ἐκ τοῦ Α'. τμήματος τοῦ ἀλληλοδιδακτικοῦ ἐπαινοῦνται ἄ. μὲν ἡ Αἰκατ. Σούτσου, ἡ Αἰκατερ. Ράλλη καὶ ὁ Γεώργιος Σκουμπουρδῆς Β'. ἡ Οὐρανία Φιτάλη καὶ Κλεοπάτρα Σαμαρνώτου καὶ γ'. ἡ Ἐλένη Δημίδου, Μάσιγγα Ζώταλη καὶ Δέσποινα Βλαχάνη.

Ἄ. Ἐκ τοῦ Β'. ἀλληλοδιδακτικοῦ τμήματος ἡ Μαρίκα Γιαλούρη καὶ Λουίζα Ματτιᾶ.

Ἄ. Ἐκ τοῦ Νηπιακοῦ ἐπαινοῦνται ἄ. μὲν ἡ Ἀσπασία Πασπάλη καὶ ὁ Ἀναστάσιος Λοιδορίκης Β'. ἡ Μερόπη Σαμαρνώτου καὶ Κωνστ. Γιαννόπουλος καὶ γ'. ὁ Π. Κουρκουτᾶς καὶ Αἰκατερίνη Μπέκιου.

Ἄ. Ἐκ τῶν κλειδοκύμβαλον ἠρίστευσαν αἱ δεσποινίδες Ἀσπασία Λογοθέτου καὶ Εὐθυμία Κανακάρη εἰς δὲ τὴν φωνητικὴν μουσικὴν ἡ μικρὰ τὴν ἠλικίαν καὶ χαριστάτη Ἀγγελικὴ Μπουρζουκίδου.

Ἄ. Ἐκ τῶν παράδειγμα τῶν διαπρεψασῶν τούτων μαθητριῶν δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλουσι μιμηθῆ ἐκεῖ αὖ τῶν μαθητριῶν, αἵ-

τινες ὑπερέσασαι αὐτῶν κατὰ τὴν προκοπὴν, στεροῦνται νῦν τοῦ δημοσίου ἐπαινοῦ. ▯

V.

Ἐπίσης παρκατάντες κατὰ τὰς ἐξετάσεις τοῦ 17 σχολικοῦ ἔτους τοῦ γνωστοτάτου ἐν Ἑλλάδι καὶ Ἀνατολῇ Ἑμπορικοῦ ἐκπαιδευτηρίου τοῦ Κυρίου Π. Ἀντωνιάδου, ὅστις οὔτε κόπων οὔτε ἐξόδων φειδόμενος καὶ συγκεντρώσας ἐν αὐτῷ τοὺς μᾶλλον διακεκριμένους καθηγητὰς κατεστήσατο αὐτὸ ἐράμιλλον τῶν καλλίστων ἐν Εὐρώπῃ ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἀντάξιον τῆς ὑπολήψεως καὶ προσδοκιῶν τῶν ἀπανταχοῦ ὁμογενῶν, οἵτινες ἐν αὐτῷ πέμπουσι πρὸς ἐκπαιδευσιν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν τὰ τέκνα των, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ συγχαρῶμεν τὸν ἀξιότιμον διευθυντὴν καὶ τοὺς διδάξαντας καθηγητὰς διὰ τὸ εὐτυχὲς ἀποτέλεσμα καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῶν ἐξετάσεων καὶ εὐχηθῶμεν τὴν πρόοδον τοῦ κοινωφελεστάτου καὶ σπουδαιοτάτου τούτου καθιδρύματος.

VI.

Ἀποτρεπόμενοι ὑπὸ τῆς ἀποστολῆς τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ, οὔσης καθαρῶς φιλολογικῆς, νὰ ἀναμιχθῶμεν εἰς τὰ πολιτικά, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἀναφέρωμεν ὡς γεγονὸς ἐκ τῶν λίαν σπουδαίων καὶ μελλόντων ἴσως νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῆς τύχης τοῦ δυστυχοῦς ἡμῶν ἔθνους τὴν ἀπροσδόκητον καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀπότομον πτώσιν τοῦ ὑπουργείου Βούλγαρη, ὅπερ ἐπὶ ἐξ περίπου μῆνας διεχειρίσθη τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ δι' ἐτέρου ἀπαρτιζομένου, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐξ ἀνθρώπων τῆς νέας γενεᾶς καὶ δύο νέων προσώπων, τοῦ πρίγγιπος Ἰψηλάντου καὶ κόμητος Ζαμπελίου τὸ πρῶτον ἤδη ἐμφανιζομένων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς. Τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο ὅπερ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ Κυρ. Δεληγεώργη ἐλπίζομεν νὰ διαψέσῃ τὰς κατ' αὐτοῦ κρίσεις τῶν ἀπαισιοδόξων.

Εἰς ΑΥΤΟΚΤΟΝΗΣΑΣΑΝ ΝΕΑΝΙΔΑ

Νέον κοράτιον, ποῦ τὸν πόδα
Μετὰ ταχύτητος ὀδῶσαι;
Εἰς τοὺς λειμῶνας νὰ δρῶσῃ ῥόδα
Τὴν ὀρόσον στάζοντα τῆς αὐγῆς;

Ἴδου ὁ κῆπος, ἐρέφον ἀφρόνων,
Κόσμησον κρόταφον καὶ λαιμόν;
Εἶναι τῶν ῥόδων ἤδη ὁ χρόνος,
Εἶναι ἡ ὥρα τῶν ἐκδρομῶν.

Ἄλλ' εἰς τὴν ὄψιν σου τῆς ὀδῆς
Τὸ μαῦρον σύννεφον τί ζητεῖ;
Λαιπὸν ποτήριον ἄλγους πίνας
Τοσοῦτον νέα καὶ σὺ αὐτῆ;

Ἄφες δι' ἄλλους τ' ἄλγη, σὺ παῖζον
Σκίρτησον, γέλασον, δροσερὰς
Δέσμας εὐότμων ἀνθῶν πλέξον
Πλήρης φαιδρότητος καὶ χαρᾶς.

Τὸ ἔαρ φεύγει τόσον ταχέως
Τοῦ βίου ἄνευ ἐπιστροφῆς
Καὶ ὁ ῥοδόχρους χθὲς ἔτι νέος
Γέρον παρίσταται κατηφής.

Πᾶσα πρωτὴ φεῦ! δὲν προσθέτει,
Ἄλλὰ ἀμείλικτος ἀφαιρεῖ,
Κ' ἐν μὲ τὸ ἄλλο φεύγουν τὰ ἔτη
Κ' αἴφνης τὸ γῆρας φθάνει βεβύ.

Τῆς μαγικῆς των ἀποστεροῦνται
Τὰ κάλλη λάμψεως καὶ χρῶας
Καὶ εἰς ῥυτίδας μεταμορφοῦνται
Τὰ θελγοντ' ἀθητῆς παρεΐας.

Ποῦ τρέχεις νήπλεκτος, μελανεῖμων,
Ὡς τρικυμίας μαύρη πνοή;
Ἄκουσον, στρέψαι ὀπίσω τλήμων,
Σὲ κράζει ἀνοιξὶς καὶ ζωή.

Ἄλλὰ ὡς βέλος φεύγει ταχεῖα
Καὶ μία μόνη ἤχει κραυγὴ
Ἦ Ἰπάγω ὅπου ἡ δυστυχία
Καὶ ἡ ἀπόγνωσις μ' ὀδηγεῖ. ▯

Καὶ φεῦ! τὴν εἶδον ἐν τῇ θαλάσῃ
Ὡς Βιάχ' οἰστρήλατος νὰ βίβῃ,
Χωρὶς οὐδόλως νὰ δειλιάσῃ,
Οὐδ' ἐκ τοῦ κάλλους τῆς νὰ καμφοῖ.

Π. ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ.

Η ΜΥΡΤΙΑ

Η αγίαπη πάντα είναι διπλή...

Γ. Χ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

Αποκαλύφθηκε, θνητοί! ενώπιόν σας βραίνει
Του παραδείσου άγγελος, του ουρανού δραπέτης...

Όμοια κόρη προς αυτήν ούδέποτε' ίγεννήθη
Άλλ' όχι' έδλασφύμασα! κόρη αυτή δεν είναι...

Δέν βλασφημώ! Τόν ουρανόν γονυκλινής λατρεύω
Και προς αυτόν εύθύνονται αί τόσαι μου δεήσεις...

Μυρτία! όνομα γλυκύ, επί της γής μ' έφάνης,
Είς ήλιος εις μακρυνήν, εις χώραν παγωμένην...

Ναί! φίλη μου, εις ουρανόν θ' ανυψωθώ μαζή σου,
Νά ζήσωμεν εις μακρυνάς, εις σφαίρας ουρανίας...

Συγγνώμην, φίλοι μου! μακράν ύμων έν θά ζήσω,
Ουδέποτε θά λησμονώ τήν τόσην μας φίλην...

ΕΥΓΕΝΙΟΣ Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ

ΕΙΣ ΤΑΙΝΙΑΝ

Διατί παλμούς τσοσούτους μοί δωρεϊ μία ταινία,
Και τό όμμα τήν προσβλέπει δλοκλήρους ώρας καϊόν;

Ναί! ή χείρ της ή ώραία τήν εκράτει, και τό μύρον
Διαμένει επί ταύτης τās αισθήσεις μου μεθούον...

Είς τό χρώμα της ταινίας διακρίνω λεπτά χείλη
Μυστηριωδώς προφέρουν «σ' αγαπώ» και μειδιώσι...

Θησαυρούς άς έχουν, πλούτη και αδάμαντας οι άλλοι,
Δέν φθονώ τοιαύτην μοίραν, επί σέ φίλη ταινία...

Είς τόν δρόμον της ζωής μου δύο έχω άπκντήσει,
Είς ά άπασαν προσφέρω τήν του γήθους μου λατρείαν...

Ούτω ήθελον ή ήδη να παρήρχετο γλυκειά,
Νά λατρεύω και να ψάλλω τάνθη μόνον και έκείνην...

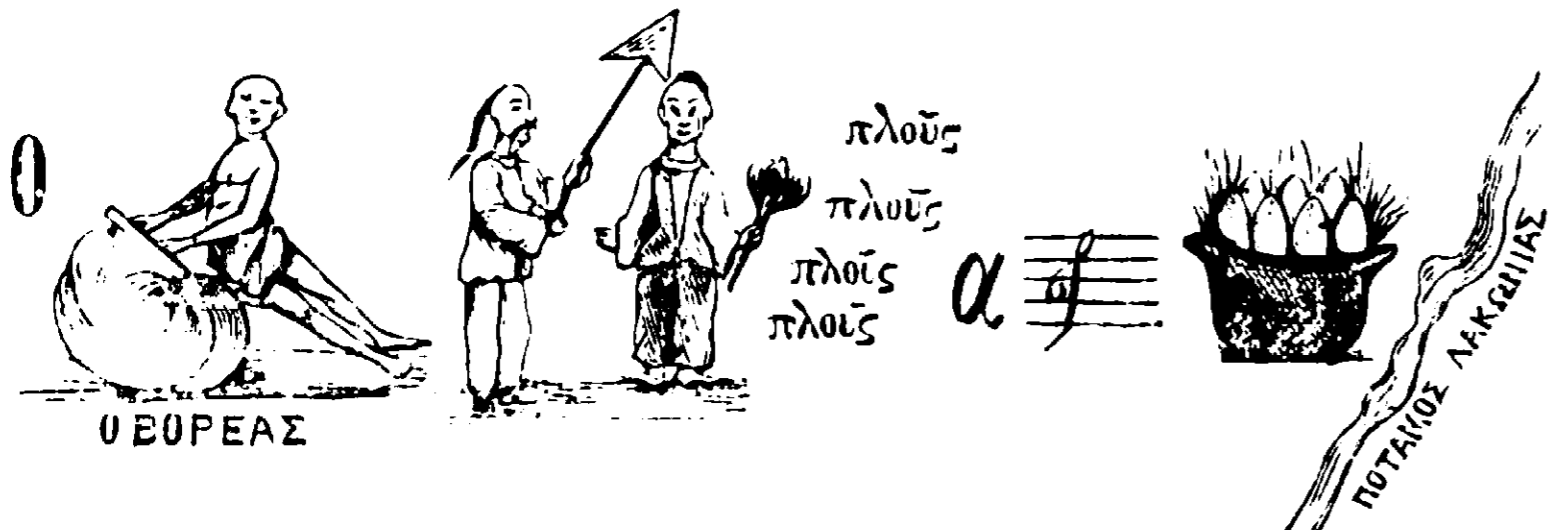
ΤΙΜΟΛΕΩΝ Ε. ΠΑΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΥΣΙΣ

του έν τώ Γ. φυλλαδίω αίνιγματος
ρούς, ούς, ύς, σί.

Έλλείπει χώρου αναγκαζόμεθα να παρα-
λείψωμεν δια μόνην τήν φοράν ταύτην τα ύνό-
ματα των λυσάντων το άνωτέρω αίνιγμα κα-
θόσον μάλιστα ό αριθμός αυτών δεν είνε μικρός.

ΓΡΙΦΟΣ Α'

Αί συνδρομαί γίνονται,

Έν Αθήναις παρά τώ βιβλιοπωλείω αδελφών Περρη και τώ τυπογραφείω
Πάσσαρη κειμένω κατά τήν όδόν Ευριπίδου, αριθ. 51.— Έν Σύρω παρά τοίς
βιβλιοπώλαις Ι. Χούμη και Γ. Μέμω.— Έν Ηύλω παρά τώ Κω Δ. Στονο-
πούλω.— Έν Πάτραις παρά τώ καθηγητή κυρ. Κ. Νεστορίδι.— Έν Χαλ-
κίδι παρά τώ δικηγόρω Άλεξ. Οικονόμου.— Έν Λεβαδεία παρά τώ κ.
Ν. Μπουφίδη.— Έν Ναυπλία παρά τώ κ. Κ. Δημητρακοπούλω.— Έν
Θήβαις παρά τώ κ. Ευσταθίω Καλόπαιδι.— Έν Κορίνθω παρά τώ Γραμμ.
του Έπαρχείου κ. Ι. Μοσχούλω.— Έν Καλάμαις παρά τώ δικηγόρω κ.
Γζανέτω Πόσαρη.— Έν Μεσολογγίω παρά τώ κ. Χ. Παλαμά.— Έν Λα-
μία παρά τώ δικηγόρω κ. Άριστ. Άατροσ.— Έν Ύδρα παρά τώ φαρμακο-
ποιώ Μ. Πολίτη.— Έν Λευκάδι παρά τώ τελώνη κ. Γερασίμω Μεταξά.
— Έν Ζακύνω παρά τώ κ. Γ. Σφήκα.— Έν Ίθάκη πορά τώ φαρμα-
κοποιώ κ. Κωνστ. Παυλάτω.— Έν Κεφαλληνία παρά τώ δικηγόρω κ. Γ.
Φλωριά.— Έν Χίω παρά τώ κ. Στεφάνω Καρτούλη.— Έν Σμύρνη παρά τώ
κ. Αντωνίω Παρκευοπούλω.— Έν Ααρίτση και Βώλω παρά τώ κ. Χρ.
Στυλίδη.— Έν Θεσσαλονίκη παρά τώ δικηγόρω κ. Δ. Ζαχαριάδη.— Έν
Σέρραις παρά τώ Έλληγι προξένω.— Έν Μιτυλήνη παρά τώ Θεμ. Μα-
ρίνου.— Έν Κυδωνίαις παρα τώ Αναγνωστηρίω «αί Κυδωνίαι.»— Έν
Φιλιππουπόλει παρά τώ σχολάρχη κ. Βλασσίω Σκορδέλη.— Έν Κοριτσά
της Μακεδονίας παρά τώ σχολάρχη κ. Χαρ. Καρμίτση.— Έν Κωνσταντι-
νουπόλει παρά τώ βιβλιοπωλείω Σ. Άνδρεάδου και Σας.— Έν Τραπεζούντε
παρά τώ συλλόγω «ό Ξενοφών.»— Έν Άλεξανδρεία παρά τώ κ. Παντολ.
Καμπούρογλου.— Έν Καίρω παρά τώ κ. Π. Ματαράγκα.— Έν Πορτ Σαίτ
παρά τώ κ. Γερασίμω Πόγγη δικηγόρω.— Έν Καλκούττα παρά τώ κ. Άγε-
λάστω Σακρανδή.— Έν Γαλαζίω παρά τώ κ. Σπυρ. Φ. Αντύπα.— Έν Κα-
λαρατίω παρά τώ κ. Γ. Αντύπα.— Έν Βραίλα παρά τώ κ. Χαρ. Τολμίδη.—
Έν Βουκουρεστίω παρά τώ γραφείω της Έφημερ. «Ίρις.»— Έν Manchester
παρά τώ κ. Ξενοφ. Άδαμίδη.— Έν Μελίτη παρά τώ κ. Εύστρ. Πετρο-
κοκκίνω.— Έν Λειψία παρά τώ κ. Άριστ. Αντωνιάδη.— Έν Όδυσσώ παρά
τώ κ. Γεωργίω Κουφούδη.— Έν Τσιγανίω και Rosloff Don παρά τώ κ. Μάρκω
Κανακάρη.— Έν Μασσαλία παρά τώ κ. Πέτρω Ίγγλέση και Κωνστ. Κούπα.
— Έν Πετρούπολει παρά τώ φιλογενεστάτω και έξοχωτάτω έν Ιατροίς κ.
Ίωάν. Συμβουλίδη.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Table with 2 columns: Location and Amount. Includes entries for Greece (10 drachmas), Turkey (16), Russia (5 rubles), etc.

Τα ταχυδρομικά εις βάρος της «Έθνικης Βιβλιοθήκης.»

Έκ των έν Αθήναις έμετέρων συνδρομητών ό πρώτος λύσας τόν άνωτέρω Γρίφον θέλει λάβει
άμοιβήν, εκ μόν των νέων των έν ο ύμων τής «Έθνικης Βιβλιοθήκης» πληρόνων μόνον όρ.
εις αντί έπίτά, εκ δέ των παλαιών γκινητικώτατον έρμα «Χαρτοβλάκιον». Το αυτό

Εἰς τὸ γραφεῖον τῆς « Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης » πωλοῦνται.

- ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ τόμος Ε'. 1869 — 1870 καὶ ΣΤ'. 1870 —
1874, [ἀνευ παραρτήματος] ἕκαστος δραχ. 7
ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ [παράρτημα Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης] μυθιστόρημα
Παύλου Φεβὰ λ μεταφρασις Α. Σκαλίδου. Τόμος Α' καὶ Β'. δραχ. 6
ΒΙΡΓΙΝΙΑ Η ΡΩΜΑΙΑ δράμα Γ. Ἀμπελά δραχ. 1
Ο ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ, συνέχρεια τοῦ μυθιστορήματος ὁ Κόμης Μορτι-
χρίστος τοῦ Ἀλεξ. Δουμά. Τόμος Α'. δραχ. 2,50
ΤΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΝ δράμα εἰς ἑξ πρᾶξεις, Ἀγγέλου Καλκάνη μεταφρα-
σις Γ. Σφήκα. δραχ. 4,50
Ο ΠΑΡΑΦΡΩΝ ΕΡΗΜΙΤΗΣ μυθιστορία Α. Παραγιωτοπούλου ο 2
ΑΒΔΟΥΛΑΧ Η ΤΟ ΤΕΤΡΑΦΥΛΛΟΝ ΤΡΙΦΥΛΛΟΝ καὶ ΑΖΙΖ καὶ ΑΖΙΖΑ
διήγημα Χαλιμᾶς Ἐδουάρδου Λαβουλέη. δραχ. 2,50

Βιβλία νέα.

- ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ἢ ἐλεγχος καὶ ἀνατροπὴ κακοδόξων θεωριῶν ἧς προ-
τέτακται ἢ ὑπαρξίς πνευματικῆς καὶ αὐτοῦ ψυχῆς, ἢ ἀθανασία αὐτῆς καὶ ἀνασκευάζον-
ται αἱ τῶν ὑλιστῶν ἐνστάσεις, ὑπὸ κ. Κ. Νεστορίδου καθηγητοῦ, ἐγκρίσει τῆς ἱεράς συ-
νόδου. Εὐρίσκεται εἰς τὸ γραφεῖόν μας καὶ τιμᾶται. δραχ. 2
ἘΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ἐκ τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς
βιομηχανίας, ἐκ τοῦ γαλλικοῦ διασκευασθὲν ὑπὸ Μ. Λάμπρου (μετὰ 116 εἰκόνων)· παρὰ
τῷ βιβλιοπωλεῖω ἀδελφῶν Περρῆ. δραχ. 4
ΑΤΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ 1872. Εἰρ. Ἀσωπίου δραχ. 4 1)2
ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, ὑπὸ Ν. Πολίτου [σύγγραμμα
βραβευθὲν ἐν τῷ Ῥοκοδόνακείῳ διαγωνίσματι] Τόμος Α'. — Νεολογικὴ φιλολογία, μέ-
ρος Α'. δραχ. 3,25
ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ πρὸς καταρτισμὸν τῆς περὶ ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑπτανήσου
ἱστορίας, ὑπὸ Κωνστ. Λομβάρδου. Τόμος Α'. Φυλλ. Α' καὶ Β'. ἕκαστον. δραχ. 1 1)2
ΑΙ ΔΥΟ ΑΡΤΕΜΙΔΕΣ ὠραιότατον μυθιστόρημα τοῦ Ἀλεξ. Δουμά' μεταφρασις Λίμι-
λίας Φραγκιά [ἐκδοσις περιοδικῆ] φυλλ. Δ' τοῦ Β' τόμου, ἕκαστον δραχ. 1
Paul De Koch Εἰκόνες καὶ διηγήματα. Εὐρίσκεται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον ἀδελ-
φῶν Περρῆ. δραχ. 2
Ο ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΑΣΤΩΝ ΔΙΩΓΜΟΣ, μυθιστορία διδκτικωτάτη μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς
Ἱταλικῆς ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθινοπούλου καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάνῃ Δ. Π. Ἀντωνοπούλου. δρ. 3.
ΤΑ ΑΓΙΑ ΛΕΨΑΝΑ ὑπὸ Ν. Λεβίδου. Μέρος Α'. δραχ. 1
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΑΠΟΡΟΥ ΝΕΟΥ, δράμα ὑπὸ Octave Feuillet, μεταφρασθὲν ὑπὸ
I. Κ. Α. δραχ. 2

Προσεχῶς ἐκδίδονται.

Κατ' αὐτὰς ἀνηγγέλθη ἡ ἐκδοσις σπουδαιωτάτης **ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΑΓΩ-
ΝΟΣ** ὑπὸ τοῦ γραμματέως τῆς ἐπιτροπῆς τῶν ἀγωνιστῶν κ. Γ. Φωτοπούλου, ἧτις ἀ-
παρτιζομένη ἐκ 10 — 12 τυπογραφ. φύλλων τιμᾶται δραχ. 3. Συνδρ. ἐγγράφονται εἰς
τὸ γραφεῖόν μας.

ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ. Σύντομώτατον καὶ μεθοδικώτατον σύγγραμμα τοῦ Κυρ. Καρόλου
Briot. πλουτισμένον μὲ σημειώσεις χρήσιμους τοῖς φοιτήταις τῶν μαθηματικῶν ἐπι-
στημῶν καὶ κοσμογρῶν δι' ὠραίων εὐρωπαϊκῶν ξυλογραφικῶν ὑπὸ Γ. Α. Λιανο-
πούλου Δ. Φ. δραχ. 6

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ, βιβλίον χρησιμώτατον διὰ τοὺς ναυτι-
κοὺς, ὑπὸ τοῦ γινώστου ἐπὶ ἐκδόσει ἐπωρελῶν ναυτικῶν συγγραφεῶν I. Μαυρομμάτι δρ. 10